

SCIENCE FICTION

BROJ 23 • CENA 350 DINARA

B
X100

Ch. A. Bell

POVRATAK ATLANTIDE

NAUČNA FANTASTIKA

23

1987

Ch. A. Bell

POVRATAK ATLANTIDE

X-100

Odgovorni urednik
Milorad Predojević

Urednik izdanja
Vladimir Stevanov

Recenzent
Dr Stevan Micić

Izdaje i štampa: NIŠRO »Dnevnik«, OOUR Izdavačka delatnost, Bulevar 23. oktobra 31, Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«: **Jovan Smederevac** ● Rukovodilac OOUR Izdavačka delatnost: **Ilija Vojnović** ● Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurčić** ● Tehnički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabaslić** ● Korektori: **Sava Malešević, Vera Manojlović**

Tiraž: 25.000 primeraka

1

PRE NEGO ŠTO ĆE SE pojaviti sa neobičnim predlogom pred Save-
tom Ujedinjenih svetova i javnošću
planete, Mark je želeo da sam
prouči gradu o legendarnoj Antla-
tidi. Znao je da će ponuda, koju mu
je učinio Cisimus, zastupnik Kolek-
cionara, zbuniti Savet i stanovnike
Zemlje i da će mu biti postavljena
mnoga pitanja na koja će morati
da odgovori.

Nedavno kada je, u gotovo komič-
nom putovanju sa Malim Oposu-
mum i Šlimarom od Tolimana, sti-
gao do tajnog galaktičkog tržišta
kolekcionara, imao je priliku da se
susretne sa neobičnim zlatnim čo-
večuljkom, jednim od Cisimusa za-
stupnika, koji je u svom butiku na
velikom Bazaru nudio delove velike
kolekcije čije poreklo nije želeo da
otkrije. Ovaj Cisimus bavio se samo
ustupanjem, prodajom i razmenom
građevina i trenutno je nudio neko-
liko legendarnih ali i nepoznatih
originalnih zemaljskih zdanja kao
što su Ksanadu, Kamelot i Vavi-
lonska kula. U svome neobičnom
trgovačkom stilu, ispunjenom kit-
njastim govorom i mnogim skreta-
njima i figurama, on je preko
Marka ponudio Zemlji da joj vrati
Atlantidu.

Mark je želeo da što pre iznese
pred javnost ovaj predlog, ali ni-
kako pre nego što bi sam proučio
postojeću gradu. Jer dobro je znao

da je pitanje Atlantide davno is-
čezlo iz naučnog ali i običnog ži-
vota, tako da je vrlo malo ljudi koji
išta znaju o njoj. Koliko se još sećao,
nijedan materijalni dokaz nije
potvrđivao postojanje ovog grada
– kontinenta. Sve teo je koje su
vekovima stvarane i građene
opovrgnute su. Bilo je jasno da At-
lantida ili nije postojala ili je,
možda, isparila i dezintegrisala se,
jer ni kamičak od nje nije ostao.
Tako je misterija o Atlantidi bila
jedna od najvećih misterija u isto-
riji čoveka, ravna onoj o narodima
Alfa, koji su navodno, prema legen-
dama Kentauraca, pre milijardu
godina živeli na Zemlji i sa nje kre-
nuli u osvajanje svemira.

Sve postojeće legende su tokom
vekova i milenijuma proučavanja,
u potpunosti protumačene, nađena
je materijalna podloga za svaku od
njih, mnogima je utvrđen čak i pra-
početak, utvrđeni su svi slojevi nji-
hove struktura, ali u legendi o At-
lantidi nije potvrđena nijedna jedi-
na činjenica. Nijedan potopljeni ili
zemljom zatrpani grad, a svi su, ap-
solutno svi, otkriveni, nije bio Atlan-
tida. To je značilo da je sve bilo
samo nečija duhovna igra, koja je
kroz vekove uveličana delima Pla-
tona, Fransisa Bekona, Olausu Rud-
beka, Silvena Bejlja ili Lea Frobeni-
jusa, zatim jednog Šutena, Heniha,
pa čak i samog Šlimana. Za čitava
tri milenijuma napisano je preko
sto hiljada knjiga uz milione drugih

spisa, da bi konačno delom »LEPA LEGENDA O ATLANTIDI«. Žana de Žida, godine 2089. ova tema bila skinuta sa dnevnog reda. De Žid je u ne tako velikom delu, nekoj vrsti multimedijalne hronike ispisane na zlatnom kalemu, stavio sve *AD akta*, dokazavši vešto da je sve bilo samo fina igra ljudskog duha i još jedno traganje za nepostojećim ili, kako je on starinskim jezikom rekao, »žal za nepostojećim«.

I sada je trebalo da se baš on, Mark Silard, pojavi i oživi stari mit. Nije se radovao tome, jer su za njegovo ime inače vezivani različiti besmisleni mitovi, od kojih su mnogi u poslednjem veku dovoljno zabavljali Galaksiju. Nije voleo što će sigurno opet biti izložen neprijatnostima publiciteta i što će morati da se sklanja od mnogih napasnika i obožavalaca da bi izbegao opasnost da ga neka budala zbog toga i napadne.

Bio je, međutim, svestan da je sve to neminovno i zato treba što pre obaviti sve po protokolu. Zatražio je zvanični sastanak sa Vrhovnim savetnikom, najavljujući istovremeno i da je potrebno da se sastane Savet. Učinio je to zvaničnim putem, iako je sve mogao prethodno da utvrdi lično, što mu je omogućavao autoritet i poznanstvo sa Vrhovnim Andriom. Međutim, zvanični zahtev bio je prepreka svakoj mogućnosti odustajanja ili obustavljanja postupka, tako da bi se postupak oko Atlantide morao sprovesti čak i da Mark Silard u međuvremenu umre ili nestane.

I pre nego što će se pojaviti na službenim susretima, on se zatvorio u svoju komoru za rad i preko komunikatora visokog prioriteta zatražio celokupnu građu o Atlantidi. Bila je to zaista ogromna

i nepregledna građa, koju mu je njegov računar odmah dostavio, izdvojivši najvažnije – Platonovog »Kritiju«, Bekonovu »Novu Atlantidu«, »Mundus subteraneus« Atanasiusa Kirhera i, naravno, delo Žana de Žida. Uz knjige dobio je i najbolju video i holografsku dokumentaciju predmeta i objekata, starih karata i planova iz starih istorijskih vremena. Posle nekoliko dana znao je o nestalom kontinentu više nego što je iko živi u istoriji čovečanstva mogao da zna. Postao je specijalista za oblast koja do tada nikome nije bila potrebna, ali će u dogledno vreme biti sigurno na ceni.

Predviđenog dana Vrhovni ga je primio u svom kabinetu na dnu Atlantisa. kroz debeli providni zid moglo se videti peskovito dno okeana pokriveno rastinjem, ali i školjkama, puževima i glavonošcima koji su puzali okolo ispod blještavih jata riba ispred svetla prozora koji su redovno čistile od parazita i biljaka što su pokušavali da se pričvrste za okno.

Uobičajeni protokolarni pozdrav i rutual između Vrhovnog i Silarda, u prisustvu jednog od otpravnika Saveta, protekao je u okviru pet predviđenih minuta, a onda su mogli da pređu na poluzvanični razgovor koji će biti beležen samo za potrebe njih dvojice. Bio je to razgovor dva dobra prijatelja, čije prijateljstvo traje više od veka, a koje je postalo još čvršće otkako je Vrhovni Andrio prihvatio da još jedan ciklus ostane na položaju prvog savetnika, kako bi omogućio Marku novi ciklus istraživanja. Bio je to neuobičajeni gotovo senzacionalni događaj, kada je u trenutku promocije za Vrhovnog, Mark vratio plašt Andriu koji se spremao da mu ga prebaci preko ramena. Ovaj

potez je izazvao šok, a zatim urnebes oduševljenja u javnosti, zbog kršenja svetinje protokola. U ovom kabinetu Mark se osećao kao kod kuće. Izabrao je sebi piće, i odmah napunio čašu i svom prijatelju koji se već, zavaljen u dubokoj fotelji, smešio očekujući šta će mu prijatelj saopštiti. Po Markovom ponašanju video je da će to zaista biti nešto važno, ali i neobično.

– Pa, Markuse, – reče pošto je prihvatio čašu s pićem – vidim da si se spremio za nešto važno.

– Otkuda znaš? – upita Mark.

– Vidim kako si zadovoljan sobom. Nisam te odavno video ovakvog. Radi se o nečemu što smatraš da je značajno za ovaj svet ili bar za mene lično.

Mark je znao koliko je starac znatiželjan i zato je uživao da ga drži u neizvesnosti. Otpio je malo iz velike čaše a zatim dobro omirisao piće, pokušavajući da utvrdi sastav ovog voćnog brendija. Prepoznao je kaj-siju, breskvu, oljuštenu mirabelu, čak i hibridnu dinju, i naravno, istućanu košticu gorkog badema. Starost pluća je bila otprilike sedamdeset pet godina. Bilo je to čudno plće. Verovatno se radilo o jednom od bezbrojnih poklona koji se iz udaljenih provincija šalju savetniku.

– Pogodio si – reče Mark. – Imam nešto da ponudim Zemlji. Nešto sasvim neočekivano.

– Ti da ponudiš?

– U stvari, ne ja, već se mojim posredstvom nudi Zemlji nešto što joj je nekada pripadalo.

– I zato si mi se zvanično obratio i tražio sastanak Saveta po posebnom protokolu? Misliš da smo mi nadležni?

– Da, vi ste nadležni samo za prvi deo cele operacije a, u stvari,

nadležni su stanovnici Zemlje, svaki posebno i svi zajedno, kao kada je u pitanju opstanak.

– Znači, radi se o nečem vrlo složenom.

– O Atlantidi. žele da nam vrate Atlantidu.

Mark, međutim, nije ni pretpostavljao da časni Andrio nema pojma o Atlantidi. U obuci i specijalizacijama ni u svojoj karijeri on se sa ovim pojmom nikada nije susreo. Uz to treba znati da je odrastao negde u dalekim svetovima, da je školovanje završio na Marsu. Tako se on mimošao sa legendom o Atlantidi kao i devedeset devet koma devedeset devet posto stanovništva Zemlje.

– Šta je to Atlantida? – upita on.

– Neki brod ili nešto drugo što smo izgubili u prošlosti? Ne znam šta je u pitanju.

– Atlantida je ostrvo. Čitav mali kontinent, – reče Mark – koji je nestao u predistorijskim vremenima, u bakarnom dobu.

– Nikad nisam čuo – odgovori Andrio.

Morao je ukratko da mu iznese celu legendu o Atlantidi i Vrhovni ga je pažljivo slušao. Iako je izgledalo da mu nešto nije jasno, on najzad reče:

– Znam otprilike o čemu se radi, ali ko sada želi da nam sve to vrati?

– Cisimus kolekcionar, u stvari zastupnik... Njegovim posredovanjem biće obavljen ceo posao sa nepoznatima koji su ostrvo u davna vremena preneli na sigurno mesto.

– A što im je ono trebalo? – upita stari.

Bilo je to pitanje koje je čoveka moglo potpuno da izbaci iz takta, ali Mark ga je očekivao. Ponovo je morao da ispriča gomilu detalja o tržištu, redu kolekcionara, Cisi-

musu, Silmaru Polgrinu i sličnim stvarima kako bi bolje objasnio ono što ni sam nije dobro pozna-
vao.

— Slušaj, Mark, — reče najzad Vrhovni — vidim da ti je mnogo stalo da se ta Atlantida vrati kući. Pa dobro, imamo Atlantis dobićemo i Atlantidu. Ima dovoljno mesta na Zemlji za još jedan kontinent, i to mnogo veći nego što je to ostrvo. Prihvatam da idemo sa tim na Savet, a odmah zatim pred javnost — ona će odlučiti. I zna se šta će odlučiti. Narodi su uvek bili skloni cirkusima naročito ako su isti. Imaš li još nešto da dodaš, pre nego što nastavimo da pijemo ovo božansko piće?

— Da — odgovori Mark — biće potrebno da se ovim pozabavi i jedna ekipa uglednih specijalista za ovakva pitanja.

— Imamo li ih?

— Ne znam — odgovori Mark.

— Prepustićemo to mom mladom saradniku — reče Vrhovni i preko ličnog komunikatora pozva svog otpravnika da mu izda naloge.

Mladić se vrati smešeći se blago poput stidljive devojčice, ali Marku je bilo jasno da se radi o gotovo savršenom sekretaru koji zna sve veštine svoga posla najbolje u Galaksiji. Pošto je saslušao kratka uputstva svog šefa, on se povuče isto tako nečujno kao što je ušao i bilo je očigledno da će sve što mu je rečeno biti izvršeno u pravom roku.

— I sa tim smo završili — reče stari. — Možemo, dakle da se posvetimo ovom nektaru. Jesi li utvrdio šta je ovo?

Mark izdiktira sve što je mislio da se nalazi u piću, a časni Andrio je bio sve ozbiljniji kako je ovaj pogadao sastojke:

— Markuse, ti si đavo. Kako si sve to pogodio? Kakvim ti moćima raspolažeš?

— Nos, nos i jezik, stari moj — reče Mark — nos i jezik su najznačajnija čula za jednog veterana, pored ostalog, naravno.

Zadržali su se još neko vreme u razgovoru o sasvim ličnim stvarima, obnavljajući uspomene iz nekih zajedničkih poduhvata i, kada se Mark već spremao da krene, starrac kao da se setio nečega:

— Mark, da li bi bio spreman da mi učiniš jednu uslugu?

— Vrlo rado, časni.

— Jedan mali protokolarni zadatak...

Mark je znao da će biti tako nešto, ali bio je svestan da i on mora nešto učiniti prijatelju.

— U redu. O čemu se radi?

— Ti znaš da će za neki dan krenuti regata bratstva plivača. To više nije samo plivački maraton, već nešto potpuno novo i značajno. Potrebno je da neko od nas bude na startu. Voleo bih da to budeš ti. Sve bi dobilo još jednu dimenziju više. Šta misliš o tome? Moramo to podržati. Ima u tome nečega od budućnosti, iako osećam da se svemu jedan broj ljudi protivi.

Mark je znao za taj plivački maraton, koji je kretao sa ušća Amazona i završavao se, obično, na ušću Temze, ali samu njegovu suštinu nije znao, sem da to plivaju ljudi, delfini i još neka bića.

— U redu — odgovori on.

— Hvala ti, stari, — reče Vrhovni. — Ja ću, naravno biti na dočeku. To je moja obaveza. I sve što te zanima o toj stvari možeš dobiti preko moje lične dokumentacije. Ona ti je otvorena. Treba dobro da se upoznaš sa idejom, mislim da je sve to u

vozi sa plivanjem postalo zanimljivo, čak značajno. Videćeš.

Razišli su se ubrzo i Mark je požurio svojoj kući, a visoki Savetnik nije imao kuda do u svoju malu komoru za spavanje koja se nalazila iza njegovog kabineta. Bila je to prava mala jazbina obeležena primitivno otesanim brvnima i s ležajem pokrivenim ovčijim kožama. Kada je ušao unutra, stari iz džepa izvadi kutiju s neobičnim drvcima, zapali malu vatricu, a onda je preneo na voštanicu koja je bila postavljena u glineni svećnjak. Opružio se preko ležaja zbacivši sa sebe službenu odeću i cipele i tako polugo zadovoljno uzdahnuo kao da mu je veliki teret spao sa srca. Uživao je u samoći svoje komore, u tišini, u mirisima koji su se ispunjavali. Osećao je da ima srećnu starost. Za to je mogao pomalo da zahvali i svome prijatelju Marku Silardu.

2

BRATSTVO PLIVAČA – bilo je to nešto sasvim novo za Marka. Nije to bilo samo plivanje niz Golfsku struju. Bio je to pokret živih stvorova, neka vrsta religije, zanosa koji je polako uzimao maha i sticao ugled. Bio je to važan pokret kada mu značaj pridaje i sam Vrhovni Savetnik. Očigledno, radilo se o novoj politici i, pre svega, o etici koja ima šanse da osvoji svet.

Dokumenti koje je Mark dobio iz službenog arhiva Saveta potvrđivali su ono što je naslutio – regata bratstva plivača postala je pokret koji će sigurno vremenom dovesti do korenitih promena u odnosima među bićima na Zemlji. Naslućivalo se u tome nešto nalik na revo-

luciju, a oduvek se dobro znalo da revolucije obično započinju ili završavaju u krvi. Ni sam nije znao zašto, ali Marku se činilo da i ovde naslućuje krv.

»Bratstvo plivača« i njegova regata ili, popularno nazvani, »Golfski maraton« imalo je tradiciju od nekoliko vekova i započelo je kao plivanje ljudskih štafeta i štafeta delfina i pripitomljenih kitova, ali se kroz vekove i decenije, pored dresiranih i pripitomljenih sisara i riba, jatu plivača priključivalo sve više slobodnih jedinki i grupa riba i životinja koje nikada ranije nisu došle u dodir sa ljudima. Svakihi trideset godina održavan je ovakav maraton i bio je sve masovniji i sačinjen od sve većeg broja različitih stvorova, koji su međusobno uspeli da ostvare najveći mogući stepen tolerancije i zajedništva, tako da se već jasno očitavalo da iz celog pokreta proizilazi nova filozofija i etika budućih vremena.

Regata, koja je uskoro trebalo da započne, bila je deseta po redu zvanično zabeležena i očekivalo se da će biti najmasovnija. Prvi put je trebalo da promeni uobičajenu stazu samo niz Golfsku struju i da od ušća Amazona, gde će biti start, glavni start, posle mnogo meseci plivanja dođe pod dokove Atlantisa. Očigledno, trebalo je da ponese poruku o potrebi nove tolerancije i novog ponašanja među stvorovima na Zemlji, među stvorovima koji sačinjavaju deo duhovne aure i imaju svest o sopstvenom biću. Vrhovni je to dobro ocenio i zato je ovu misiju poverio Marku.

Tih nekoliko dana, koliko će biti zauzet oko regate, Marku će, u stvari, poslužiti da se potpuno opusti pre velikog zadatka koji ga očekuje u poslovima oko Atlantide. Na

ovo kratko i neobično putovanje trebalo je da krene sa Vandom i Petrusom. Biće to prilika da zajedno rone i plivaju, prilika kakva im se odavno nije pružila. Kada im je saopštio novost, dočekala ga je mala bura oduševljenja, jer su oboje bili skloni avanturama i neobičnim izletima, pogotovu takvim kakve je on umeo da organizuje. Kako bi na ovom izletu bili slobodniji, Mark je odbio zvaničan prevoz i odlučio da odmah krenu njegovim svebrodom »Bel-Ami«, preradenim Jupiterovim gnjurcem, koji je jednako dobro leteo, ronio, rio i plovio, ali i skakao. Mogao je da bude istraživački brod, jurišni čamac, raketa za napad, ali i čamac za šetnju po mesečini, kako je Mark voleo da kaže.

Pošto je dobro proverio svu opremu i nabavio novo ronilačko odelo za Petrusa, jer je dečak staro prerastao, Mark je obavestio Vrhovnog da će odmah krenuti na putovanje i da će se koristiti svojim pravom da poseti okeanske naseobine iznad atlantske pukotine, a možda i mesto gde će se uskoro naći Atlantida.

I tako »Bel-Ami« nije, kao što je uobičajeno, poleteo sa neke od službenih pista, svečano ispraćen, već je spušten velikim liftom pravo u podmorje, odakle je neopažen krenuo na svoje putovanje praćen jedino iz kontrole plovila centralne službe bezbednosti. Vrhovni je obećao da će za njegovu misiju javnost saznati tek dan uoči polaska plivača.

Kao komodor i visoki časnik, Mark je imao prava da plovi i onim delom podmorja koje je bilo isključeno iz saobraćaja kako bi se u njemu mogle slobodno razvijati životne zajednice, bez ikakvog uti-

caja civilizacije. Ovo se pokazalo kao vrlo razumno, jer okeani ne samo da su ponovo oživeli starim, gotovo, istrebljenim vrstama, već se videlo da i te vrste same po sebi počinju da usavršavaju svoje zajednice i da ih polako usmeravaju vezi sa ostalim svetom. Veliki maraton bio je najbolji dokaz za to. Biolozi specijalisti, psihobiolozi i psihozoologi smatrali su da je na ovo, pre svega, uticala smanjena ljudska agresivnost, ali i povećanje intelektualnog zračenja. Naravno, sve su to bile hipoteze, delimično čak i teorije, ali ozbiljni naučnici smatrali su da će proći još vremena dok konačno dode do pravog doba tolerancije na Zemlji. To doba tolerancije trebalo bi da bude ono kada će stepen agresivnosti u duhovnoj auri biti ispod crte koja je označavala dvesta četrdeset četvrti podelak na psihometru za velike sisteme. Sada je psihometar, koji se nalazio u satelitu smeštenom u promenljivoj orbiti, pokazivao još visoka 273 podeloka netolerancije. U trenutku kada je ovaj uređaj izmišljen, naravno, bilo je punih 300 podeljaka, a to je bilo upravo pre jednog milenijuma. Da li je ovaj procenat opadanja ukupne agresivnosti na Zemlji tokom tog milenijuma uslovljen smanjenom agresivnošću ljudi ili celokupnog živog sveta, bila je tema mnogih rasprava.

Mark je o svemu ovome saznao tek iz službenih dokumenata koje mu je ustupio časni Andrio i sada je tek počeo da razumeva neke od ideja koje su do njega ranije sasvim slučajno doprle ili mu se činilo da je sam došao do njih. Njega je, međutim, u celoj toj stvari brinulo jedno pitanje, kako će se rešiti problem ishrane onih bića koja agresivnošću ostvaruju sebi taj najvaž-

niji životni cilj? Ko će i čime ishraniti lovce koji prihvate novu ideju tolerancije? A očekivao je da to vidi već prilikom maratona koji će svečano otvoriti, jer znao je da delfini, kitovi i druga morska stvorenja moraju uz put da love i ubijaju da bi preživeli. Kako će onda funkcionisati opšti princip tolerancije, sem ako »Bratstvo plivača« nije klan koji ima prava da lovi one koji su van njega?

Čim je zašao u slobodnu zonu okeana, Mark je uključio signal kojim se »Bel-Ami« oglašavao kao plovilo sa prijateljskim namerama. Ovaj signal, nošen posebnim talasima, prodirao je daleko i duboko kroz vodu okeana i izveštavao sva bića da se među njima nalazi prijateljski objekat ili prijateljski stvor, u šta bi oni pre poverovali. Uključena svetla na maloj podmornici verovatno su posmatračima iz dubine ličila na oči, džinovske oči stvora koji se našao među njima.

Signal je brzo prodirao i bio neka vrsta poziva za jata i jedinke koje su se nalazile u blizini. Bez ikakvog straha plovili su oni »Bel-Amiju« u susret, da ga pozdrave i sami budu pozdravljeni. Ono što se uskoro dogodalo oko »Bel-Amija« prevazilazilo je sve što je mali Petrus do tada doživeo i on je zaustavljena daha i otvorenih usta stajao pred monitorom na kome su se smenjivala najrazličitija morska bića – džinovske mante, glavonošci, različiti mutanti, u najraznovrsnijim bojama. U jednom trenutku izgledalo je kao da plove kroz ogromni tunel sačinjen od živih stvorova koji i dalje pristižu sa svih strana.

Treperenja peraja, repova i pipaka ovih životinja iskazivala su prijateljstva prema maloj podmornici koja se našla među njima.

Onda odjednom kao da su sva ta bića počela da se povlače i vraćaju u svoje dubine i njihova blistava tela zameni neka zlatna magla ka kojoj je plovio »Bel-Ami«.

– Šta je ovo – upita Vanda.

– Zlato Atlantika – odgovori Mark. Nalazimo se u zoni Atlantika gde izbijaju topli izvori i gde se razmnožavaju zlatni račići.

– Jesu li stvarno zlatni? – zanimalo se dečak.

– Da, – odgovori Mark. – Imaju oko šezdeset procenata zlata u telu. Sve zlato koje je rastvoreno u vodi okeana oni unose u svoj organizam. Pre nekoliko milenijuma šaka ovih ljuskara vredela bi mnogo. Sada oni samo ukrašavaju okean i akvarijume.

Oko njih je sve blistavo jer životinje ne samo da su treperile pod svetlošću »Bel-Amijevih« očiju već kao da su i same ispuštale neku svetlost.

– Uskoro stižemo na naše pravo odredište – reče Mark.

– Gde?

– U Zvezdu Atlantika. Uvek si želeo da to vidiš, – reče Mark sinu.

A Zvezda Atlantika je već bila pred njima. Snažna svetlost njenih naselja dopirala je iz daljine, istina, samo kao tamnozeleni dubina okeana u kojoj su se rasipale slike džinovskog grada u podmorju, ali već posle nekoliko minuta mogli su se jasno videti veliki providni kontejneri u kojima su bile smeštene ljudske naseobine.

Signal ih je upozoravao da ih kontrola grada prati i Mark se odmah javi. Pozdrav koji je odande stizao bio je izgovoren poznatim glasom. Njihov stari prijatelj Viktor Abaza bio je sada nešto poput gradonačelnika ovog neobičnog zdanja u kome je svet živio prvenstveno iz

naučnih potreba, baveći se istraživanjem mora ili opitima u specijalnim komorama koje su tu dole bile zaštićene od zračenja svemira. Ipak, jedan deo stanovništva živeo je ovde već čitav vek kao u sopstvenoj prirodnoj sredini, čak i ne osećajući potrebu da izade na »vazduh«. Generacije podmoraca već su bile odgajene i njihov način života nije predstavljao ništa neobično, jer tako se živelo i na mnogim drugim planetama, čak isključivo tako.

Sada se jasno videla ogromna zvezdasta građevina iz koje se probijala zelena svetlost. Poput džinovske morske zvezde sa dvanaest krakova, grad se pružao u svim pravcima zauzimajući površinu od sedam kvadratnih kilometara, čitavu jednu podmorsku visoravan sa čijih se svih strana okomito spuštao okean ka utrobi ove planete.

Dok je »Bel-Ami« plovio iznad providnih kupola, na monitoru su jasno mogli videti kako se dole, iza tih zidova, odvija život. Videli su ljude, transportere koji se kreću, cvećnjake na ulicama, čak i drveće i psa koji je lutao između nekih kontejnera nabacanih oko pristanišne zgrade.

— Mark, hoćeš li pristati kod nas? — čuo se Abazin glas.

— Pa možda bismo i mogli — odgovori on. — I, zašto da ne? Imamo nekoliko sati vremena.

Osećao je da time ispunjava želju svome sinu, iako je i sam želeo da vidi prijatelja, ali malo i udahne miris ovog grada u kome nije bio već nekoliko decenija.

Uključio je svoj računar u kontrolu pristaništa i sada su mogli mirno da posmatraju šta se oko njih događa. Kako se »Bel-Ami« približavao pristaništu sve češće su susretali različita podmorska plo-

vila koja su odlazila na zadatke. Očigledno je bilo da se tu život normalno odvija po sasvim prirodnom ritmu.

Malu podmornicu uskoro su prihvatile ruke robota koji ih je unosio u cev za spuštanje u vazдушnu komoru. Cela operacija je trajala samo nekoliko minuta i oni su se odjednom našli pred pristanišnom zgradom sličnom onoj na vrhu Atlantisa. Dežurni ih je pozdravio preko komunikatora i zamolio ih da izadu najavljujući da će im se ubrzo pridružiti njegova visost.

— Vidi, vidi Viktora! — reče Mark veselo. — On je postao visost. To još nikada nije bilo. Tako nisko pod vodom, a visost, nisu ga tako zvali ni kada je bio visoki inspektor službenih koridora za pola Galaksije.

Dok su izlazili iz broda, službeni pozdravni signal, pisak mornaričke pištaljke, pozdravljao je komandora Silarda ali i generala Vandu. Dečak je osećao da taj pisak unekoliko pozdravlja i njega pa je i on ukrutio svoj korak, a zatim ustao mirno dok se svetlost pozdrava palila pred njima.

Ugledaše tada Abazu kako istrčava na pistu raširenih ruku i držeći svoju crvenu, smešnu kapu.

3

ATLANTSKA ZVEZDA, iako je bila eksperimentalno naselje, imala je priličan broj stanovnika i u njoj se život normalno odvijao kao i u svakom gradu na površini Zemlje. Iako na gotovo dve hiljade metara ispod površine, gde nije stizala svetlost sunca, ovaj grad je imao i svoje nebo, plavo kao nad Zemljom, ali

njime nisu plovili oblaci već jata riba koja su se približavala privučena svetlošću grada.

Beskrajne trake, koje su omogućavale kretanje kroz složeni sistem grada, bile su postavljene od ugla do ugla, povezujući tako blokove građevina u kojima su se nalazili stanovi, laboratorije ili prave male fabrike. Sredinom ulice kretali su se transporteri, a posebnom stazom mogli su da šetaju pešaci i oni koji su imali vremena. U Atlantskoj Zvezdi takvih je bilo dosta i to je bio razlog što je na ulicama bilo dosta sveta. Ovde je sada vladao dan iako je gore na površini bila već počela noć. Ritam u gradu bio je organizovan drugačije nego u svetu iznad. Ovde je važilo drugačije vreme, drugi kalendar, kao što su drugačije bile i životne navike.

— Znam da ste pošli na veliku feštu — reče Abaza. — I ovde se mnogo sveta sprema da krene na start. Jedna grupa je već otišla.

— A ti? — upita Mark.

— Ja nemam nameru — odgovori Abaza — iako ću ovavde pratiti šta se događa.

Abaza ih je poveo do svoga biroa smeštenog u samom centru velike zvezde. Sa tog mesta mogao se videti svaki krak zvezda što je pogotovu bilo atraktivno za Petrusa koji je seo u pokretnu stolicu i zavrteo se tako da mu se činilo kako se oko njega okreće neki ogromni grad.

Posluženi su prvoklasnom morskom salatnom i džinovskim belim jagodama, sa malo kiselkastog ukusa.

— Ovoje naš proizvod — reče Abaza. — Takve jagode nećete nigde dobiti.

Dok su jeli i razgovarali, Marku se činilo da Abaza ima nešto da mu kaže. Ličio je na čoveka koga nešto

muči. — I kada su Vanda i Petrus otišli da pogledaju veliku zbirku morskih puževa, njih dvojica iskoristiše to što su ostali sami.

— Dakle, u čemu je stvar — upita Mark.

— Kako ste obezbedili plivače?

— Ne znam — odgovori Mark. — Ja ne znam kako je sve organizovano, ali pretpostavljam da je sve uređeno. Što pitaš?

Abaza je ćutao, a onda reče:

— Možda se varam, ali imam utisak da se tu priprema nešto...

— Šta? I ko?

Abaza nije umeo da odgovori, ali je Mark osećao da se, posle onoga što je čuo, više pažnje mora povesti o plivačkom jat. Njegov prijatelj je samo predosećao da će se nešto dogoditi.

— Mark, — reče Abaza — moramo biti spremni na sve. Siguran sam da će neko pokušati da ugrozi plivače, a ti znaš da bi nas to vratilo za čitav milenijum nazad. Nikada se više poverenje i tolerancija ne bi vratili.

— To sam već čuo od časnog Andria — reče Mark. — I on misli slično. Ali kog vruga bi iko napao plivače?

— Mark, to više nisu samo plivači, to je novi pokret. Zar ti nije jasno? Svet posle ovoga maratona kreće novim stazama. Čovek završava svoju kanibalsku fazu. Stvara se nova filozofija, nova vera.

— Ne znam, — odgovori Mark — ali ne vidim šta ja tu mogu da pomognem. Moj zadatak je sada sasvim drugačiji, ako nisi znao. Ja zastupam Ujedinjene Svetove i Zemlju u velikom poslu. Vratice nam Atlantidu.

— Neće nam je vratiti, ako je nismo zaslužili — reče Abaza.

— Otkud znaš?

– To znam, Silarde. Budi siguran da ćemo je dobiti jedino ako ostvarimo visoki stepen tolerancije, a bojim se da u tome nećemo uspeti. U moru se nešto čudno događa. Mi koji ovde dugo živimo to osećamo. Bića počinju da se grupišu i dele kao da dolazi do neke polarizacije. Najnoviji rezultati govore da se povećava koncentracija srebrnih algi.

– To meni ništa ne znači – reče Mark.

– Treba da znaš da srebrne alge povećavaju netrpeljivost u sredini.

– Znam, ali one se vrlo sporo šire i nikada nisu dostigle toliki stepen da mogu da utiču na sredinu.

– Ali, ako se proces njihovog razmnožavanja nastavi ovom brzinom, za stotinu dana biće ih dovoljno da u okeanu nastane veliko klanje. Svaka kap fermenta koji one izlučuju može da znači hiljadu smrti.

– Milion smrti – reče Mark.

– U pravu si – milion smrti. I to ne bi bilo tako strašno da se ne priprema ovaj veliki maraton prijateljstva. Neko ubrzava cvetanje algi. Shvataš li?

Bila je to jedna od fantastičnih teorija sa ukusom mistike, kakvih se ljudska vrsta još nije oslobodila, ali trunčica verovatnoće da se ona obistini bila je dovoljna da Mark sve ovo shvati vrlo ozbiljno.

– U redu, Viktor – reče on. – Ovo ću imati na umu, iako ne razumem o čemu se radi.

– Nije važno razumeti. Važno je ne dozvoliti da se išta rdavo dogodi. I sam znaš koliko smo puta bili izloženi nerazumljivim pojavama u vasioni.

– Da, ali to je bilo u vasioni. Ovo je ipak samo naša rodna planeta, kojoj poznajemo svaki kutak, zar ne? – odgovori Mark.

– A koliko si puta i sam rekao da je Zemlja iz dana u dan sve tajanstvenija, što je više poznajemo.

I Abaza je bio u pravu. Zemlja je zaista postajala sve neobičnija, što ju je čovek više upoznao, što se više integrisala u jedinstvenu planetu, jedinstveni živi svet. Sve je neobičnije osobine i nastranija lica pokazivala.

– Šta da uradimo? – upita Mark.

– Ne znam šta trenutno treba uraditi, ali verujem da još imamo vremena da pustimo da se sve odvija svojim tokom. Moramo samo imati događaje na oku. Naravno, samo nas dvojica. Nikome ništa ne treba govoriti dok se ne pokaže da su naše sumnje osnovane. U redu?

– U redu, Viktor.

Mark nije bio siguran da li je, možda, podlegao sugestiji svoga prijatelja, koja je bila utoliko jača što su se nalazili na zaista neobičnom mestu, ili je pak Abaza imao ovako neobične ideje jer je njegovo osećanje sveta bilo izobličeno životom na dnu okeana.

Vanda i Petrus su se vratili, a to je značilo da treba krenuti dalje. Mark se dogovorio sa Abazom da i dalje budu u vezi. Na rastanku Viktor reče:

– Voleo bih zaista da nam vrate Atlantidu. Ti možda ne znaš, ali oduvek sam sanjao o tome.

Ko je mogao da pretpostavi da čovek kao što je Viktor Abaza, veterani specijalista za pitanja uprave i komunikacija – praktičar *par excellence*, išta zna o legendarnom kontinentu, ali Mark je već bio navikao da ga prilikom svakog susreta njegov prijatelj nečim iznenadi.

– Bićeš moj gost kada budemo proslavljali otvaranje grada – reče Mark. – Konačno, ti si gradonačel-

nik Atlantske Zvezde, kao što je časni Andrio, osim što je vrhovni savetnik i gradonačelnik Atlantisa. Vas dvojica ćete imati prvenstvo, zar ne?

— Hoćeš li ti biti gradonačelnik Atlantide? — upita Abaza.

Bilo je to zaista pravo pitanje, ali na njega se nije moglo odgovoriti. Ipak, Mark će od tog trenutka neprekidno misliti kakav bi trebalo da bude odgovor.

Brzo su isplovili iz prelazne komore i uputili se ka svom odredištu, Atlantska Zvezda ostala je iza njih i potonula u tamu okeana. Mark je svoj brodić prepustio računaru, a on se pridružio Vandu koja je već spavala. Jedino je dečak ostao budan, zagledan u monitore koji su mu pokazivali šta se oko zbiva. Osećao se kao pravi komandant podmornice koja već plovi tamom i svojim svetlima budi jata riba, velikih mekušaca i uznemirava jata zlatnih ljuskara.

S vremena na vreme, pogledao bi monitor koji mu je davao sliku sa površine. Video je kako gore na površini okeana besni bura, ali kako to uopšte ne smeta džinovskom putničkom brodu koji seče ogromne talase kao da ne postoje. Na monitoru tabelaru video je raspored komunikacijskih satelita preko kojih »Bel-Ami« može da uspostavlja vezu sa centrima na Zemlji kao i malo treperavo oko kojim unutrašnjost broda osmatra gospodin Mesec, što bdi nad svakim korakom i pokretom velikog komodora.

Iako duboko pod debelim slojem okeanske vode »Bel-Ami« je bio pažljivo praćen iz svih centara, jer ovo je bio službeni put za koji je javnost znala i o kome je morala svakog trenutka da bude obaveštena.

4

MARK NIJE BIO VIČAN svečanim govorima i paradnim situacijama, ali na startu velikog maratona osetio je nadahnuće koje je i njega samog iznenadilo. Odjednom su sa njegovih usana počele da izviru reči, čitava tirada oduševljenja za ono što treba da započne. Dok je govorio, osećao je kako njegove reči dopiru daleko, kako prodiru u srca ljudi, čak i u svest mnogih bića. Znao je da se verovatno nešto neobično događa, nešto što nije mogao da shvati, jer pripada onim pojavama koje su na granici apsolutno nerazumljivog.

Govorio je sa male kristalne tribine postavljene sred talasa, tako da je izgledalo kao da je, zajedno sa ostalim časnicima, uronjen u tamnoplavu okeansku vodu. Oko njih je sve vrvelo od plivača koji su, veslajući rukama, perajima, krilima ili već ko zna kakvim delovima tela, promicali jedni kraj drugih kao da su učesnici neke ritualne igre. U stvari, to i jeste bio ritual upoznavanja i građenja zajedničkog duhovnog naboja koji će se učvršćivati iz dana u dan dok budu plivali. Ako su sada, na početku, svi gotovo potpuno nepoznati jedni drugima i sačinjavaju jato od ogromnog broja jedinki, kada se trka bude završavala, oni će biti jedno jedinstveno moćno biće, nedeljiva duhovna celina, čije će psihopolje biti neprobojne.

U svom nadahnutom govoru Mark je, ni sam ne znajući otkuda mu to, govorio o novim vremenima koja dolaze, u kojima će se ostvariti puno jedinstvo živog sveta, u kome će konačno svaka ćelija shvatiti svaku ćeliju, u kome će se organski život najzad izraziti kao celina ko-

joj teži već nekoliko milijardi godina otkako je započelo građenje života i uma pod uticajem rodne zvezde. I oni koji nisu razumeli o čemu on govori, osećali su da izgovara velike proročke reči.

Markove reči su, možda, ljudima pružale nove istine i otvarale vidike, ali te iste reči, pretvorene univerzalnim prevodiocem u psihotalase, dopirale su i do svesti ostalih bića koja su učestvovala u maratonu i svojim intenzitetom i vibracijama približavale ih istim idejama.

I, u trenutku kada je govor bio gotov, okean zapenuša od oduševljenja koje je obuzelo to ogromno prijateljsko jato što je već kretalo. Time je protokol starta bio završen i plivači su pošli svome cilju, na dugi put od nekoliko meseci da zajednički budu izloženi surovostima i lepotama okeana, da mnogi izgube život, ali i steknu neku vrstu besmrtnosti kojoj su svi težili.

Pošto nije planirao da se zadržava na ovim obalama, Mark se već na samoj tribini pozdravi sa ostalim časnicima i onda, na njihovo veliko zaprepašćenje, zbacivši svečanu odeću komodora i skočivši u talase gde su ga već čekali Vanda i Petrus. Tako se i on pridružio opštoj radosti plivanja. Jato ga prihvati i obgrli svojom privlačnom silom.

Uporedo sa ženom i sinom plivao je snažnim zamasima ruku i ritmičnim pokretima nogu, s vremena na vreme spuštajući se po nekoliko metara u dubinu. Plivali su tako satima, utopljeni u bratstvo različitih živih bića, predani radosti zajedničkog uživanja u elementu. Činilo im se da tako mogu da plivaju daniima, jer ih je već ispunila velika energija što se stvarala u jatu – kao da su u snažnom energetsom polju koje

im tela čini lakim poput pera. Međutim, obaveze koje je Mark imao bile su neodložne i on je morao da se vrati u Atlantis.

Sve troje su napustili svoja mesta u jatu i krenuli dole ka »Bel-Amiju« koji ih je pratio roneći na deset metara ispod njih. Zaronili su kroz tanku energetska opnu u vazдушnu komoru duboko udahnuvši okrepljujući vazduh sa povećanom količinom kiseonika.

– Bio je ovo najbolji mogući doživljaj – reče Vanda.

– Trebalo je da idemo sa njima do kraja – dodade Petrus, ne shvatajući kakvom bi naporu bili izloženi.

– Nekom drugom prilikom – reče Mark. – Jednom drugom prilikom možda ćeš to izvesti. Sada si još mlad za takav napor.

Dečak je s oduševljenjem pričao o fokama i lignjama koje su ga dodirivale svojim udovima i tvrdio da su mu šaptale da žele da plivaju s njim.

– Verujem – odgovori mu majka. – I one osećaju isto što i mi, ili bar nešto sasvim slično.

– Da – reče dečak, – sve sam razumeo što su mi govorile. Nisam verovao da mogu da razumem foke ili lignje, ali sada znam da ih razumem i da one mene razumeju. Volio bih da ponovo budem sa njima.

Da li je moj sin pronašao svoj put, pitao se Mark, da li je predosetio stazu kojom treba da krene i otkrio smisao svoje buduće obuke, kao što je i on sam kao dete video svoj put slušajući šum zvezda?

Vreme koje su izgubili plivajući sa bratstvom sada se moralo nadoknaditi i Mark podiže svoj brodić iz dubine, a zatim i iznad površine okeana, usmerivši ga ka oblacima. Odozgo su još jednom pogledali za-

penušani okean koji je u toj peni čuvao stotine hiljada bića. Mnogi su videli i niskeleteće kontejnere sa hranom i platforme za odmor umornih ili povredjenih plivača. Uskoro na monitorima nisu videli ništa sem plavog neba iznad sebe i svetlosti koja se širila preko zakrivljenog okeanskog horizonta. Leteli su velikom brzinom prema Atlantisu čija im je kontrola leta obezbedila prioritetni koridor. Iznad grada kružilo je nekoliko paperjastih oblaka ali i jato galebova čije krike, naravno, nisu mogli čuti.

Odmah po ateriranju morali su da se razidu, jer je Mark bio pozvan da se javi Vrhovnom Savetniku. Mali službeni transporter sačekao ga je na izlasku iz letelice i velikom brzinom prebacio kroz slabo osvetljene službene hodnike do srca Atlantisa, u kabinet visokog časnika.

Časni Andrio nije bio sam. Kraj njega su, pored njegovog ličnog korrespondenta i otpravnika, bila i dva sasvim mlada čoveka. Na reverima njihovih zelenih košulja Mark prepoznađe bakarne oznake arheologa.

– Silarde – reče časni kada je Mark ušao – bilo je velelepno to što si nam pokazao. Ponosim se tobom. Nosim se mišljenju da ti prepustim i doček. Ja nikada neću umeti da govorim tako nadahnuto.

– Ne znam šta mi je bilo, časni – odgovori Mark.

– I meni se tako učinilo – dodade smešeći se Vrhovni.

Onda mu predstavi dva mlada arheologa, specijaliste za pitanje stare Helade.

– Uskoro će nam se pridružiti i ostali – reče starac. Pronašli smo ih petoricu, u stvari petoro, jer su među njima dve dame. Oni će ti pomoći u odgonetanju tajne o At-

lantidi. O svemu imaju svoje mišljenje.

– Komodore – počeo zatim jedan od njih. – Znam da će vam ono što govorim biti smešno, čak to, verovatno, i očekujete od nas, ali moram da vam kažem da ono što smo za sada čuli od časnog, izgleda gotovo neverovatno. Pitanje Atlantide je davno skinuto sa dnevnog reda. Atlantida nikada nije postojala. Vi dobro znate da je arheologija, zahvaljujući svemu što je tehnologija postigla, valjda jedina nauka koja je okončala svoj posao na Zemlji. Sve se zna i u tom znanju Atlantidi nigde nema mesta, sem u legendi.

Mark je slušao mladića smešeći se.

– A, koliko sam čuo, vi, komodore, tvrdite da ona postoji i da je možemo dobiti natrag.

– Da – odgovori Mark. – Ona postoji. Ja sam sasvim siguran u to.

– Kakve dokaze imate za to? – upita drugi mladić.

– Za sada, nikakve materijalne dokaze, ali postoji reč jedne značajne ličnosti.

– Sigurni ste u tu ličnost?

– Apsolutno, gospodo – nastavi Mark. – Radi se o biću koje se nikada u životu ne bi našalilo, pogotovu ne sa mnom. To je jedan časni gospodar.

– Otkuda njemu Atlantida?

To je teško pitanje – reče Mark. Ne verujem da on to zna. Radi se o tajni koju tek moramo da razjasnimo. Gospodar koji nudi Atlantidu je samo zastupnik, jedan od zlaćanih zastupnika.

– Šta traži zauzvrat? – upita otpravnika.

– Mislio sam da vam je časni rekao – odgovori Mark. – Zastupnik ne traži ništa, osim naše dobre volje. On, izgleda, vidi u tome rešenje i

nadoknadu za svoju ponudu. Mislim da tvrdi kako smo mi sada sposobni da se brinemo o gradu i zato hoće da nam ga vrati.

Nastade pauza koju opet prekide jedan od specijalista.

— Onda, mislimo da bi bilo dobro da pogledamo to što nam se nudi. Naravno, pre toga bismo želeli da se posavetujemo sa ostalim kolegama. Bojim se da će on biti stroži u negiranju vaše ponude.

— I ne samo to — počeo Vrhovni, — potrebno je da se sa svim složi i Savet, zatim da se anketira stanovništvo planete putem orbitalnog psihosenzora. Tek onda možemo da stupimo u kontakt sa kolekcionarima i zastupnicima, zar ne Mark?

— Da — odgovori Mark. — U pravu ste, časni. Ovo je samo početak i zahvaljujem gospodi što nisu apsolutno negirali ono što je rečeno.

U stvari, bilo mu je jasno da samo njegovim autoritetu može da zahvali što su mladi arheolozi bili tako ljubazni, ako su to i bili.

Slutio je da će, kada budu na sednici Saveta u punom broju, sigurno pokrenuti pravu polemiku. Ipak, za sada su se lepo razišli.

Kada su oni otišli, i dole ostali samo Vrhovni i Mark, stari upita:

Šta misliš o gospodi?

— Vidim da ne veruju. Uostalom, oni su u pravu. Niko normalan ne bi verovao u to. Nijedan pravi arheolog specijalista ne bi dao ni zrnice peska za ovu ideju. Ipak, zahvalan sam im što su bili učtivi.

— Bojim se sednice Saveta. Onda će ih biti više.

— Osećam da će me napasti — reče Mark, ali moraće da poveruju. Uostalom, sama Atlantida će ih u to uveriti.

— Jesi li siguran da ona postoji?

— Naravno — reče Mark. — Gospodar Cisimus je častan zastupnik. On je kao i sva njegova braća savršen trgovac i njegove ponude su nešto poput svetinje.

— U pravu si... Da, još sam nešto hteo da te pitam. Kako ti se čini sve to sa plivačima?

Mark se malo zamisli, a onda reče:

— Mislim da je to sjajno, ali muči me neko neprijatno predosećanje kad god pomislim na to bratstvo.

— Šta hoćeš da kažeš? — upita zabrinuto Vrhovni.

— Još ne znam — reče Mark i bez pozdrava izađe iz kabineta.

5

KADA JE IZAŠAO iz prostorija koje su pripadale Vrhovnom Savetniku, Mark pođe ka službenom terminalu odakle će ga transporter prebaciti kući. Vrlo se retko koristio službenim vozilima kada se vraćao u apartman, ali sada je žurio, osećajući potrebu da se što pre opusti u sopstvenom prostoru, »sred sopstvene muzike« kako je on voleo da kaže. Ušao je u prvi transporter na koji je naišao, mahinalno, ne gledajući, otkucio šifru i poverovao da će se uskoro naći pred svojim vratima.

Ovakvo putovanje je trajalo dvostruko kraće nego da je išao gradskim putevima, svetlim hodnicima i ulicama grada. Transporter ga je vodio polutamnim hodnikom koji je, ili bio dvostruko kraći, ili se mašina kretala dva puta brže. Za ovu priliku, dok se vozio kroz polutamu, on je imao običaj da žmureći sam sa sobom odigra neku od kratkih vežbi koncentracije, kakve je znao još od detinjstva. Na ovoj stazi nje-

gova vežba se sastojala od zamišljanja jedne od njegovih omiljenih slika. Koncentrišući se na svoju misao, on je u tami pred sobom iscrta-vao sliku velike planine čije su se konture videle u daljini. Iza planine je zalazilo sunce, a sred prerije tri gazele zatečene su u skoku. U trenutku bi sliku dokraja iscrtao u svojoj svesti, otvorio bi oči i našao se pred vratima stana. Transporter bi se istovremeno zaustavljao.

Slika je već bila završena, on je otvarao oči, ali transporter se nije zaustavljao, već je i dalje jurio istom brzinom, kao da se cilj, kraj njegovog puta, nalazi mnogo dalje. Mark je osetio da je negde pogrešio i zato je sada sa zanimanjem iščekivao gde će se zaustaviti. Bezličnost hodnika je bila takva da u njima nije mogao ništa da utvrdi niti nasluti. Svi su mu službeni hodnici bili jednako poznati i jednako nepoznati.

Ipak, po šumovima koji su dopirali do njega činilo se da se približava okeanu. Jasno su se čuli talasi, čak je i miris mora prodirao u hodnik. Očigledno da ga je transporter vodio u staru luku, tamo odakle su počinjale mnoge regate i završavale se bezbrojne mladalačke avanture sa jedrilicama.

Odjednom, snažna svetlost mu udari u oči, jer ga je transporter izveo na svetlost dana i sunce mu je sijalo u lice. Voleo je ovo mesto, jer ga je za njega vezivalo mnogo uspomena iz mladosti. Zato napusti transporter da malo bolje pogleda poveću grupu dečaka koja se sakupila oko neke neobične jedrilice sa kružnim jedrima, jedne od onih kojima se obično putuje oko sveta. Očigledno je neki mali šupljoglavac kretao na takvo putovanje. Pitao se da li dečak ima dozvolu ili će us-

koro baš zato što je nema da bude vraćen kada napusti region Atlantisa.

Okrenuo se da vidi da li u blizini ima nekog od službenih lica koja bi mogla da spreče ovu avanturu, ali nikoga, naravno, nije bilo i on je mogao da vidi jedino kako ga njegov transporter napušta i vraća se tamnim hodnikom do terminala. Znao je da više ne može da ga vrati i da će morati malo da hoda do nekog građanskog terminala. Tu, negde gore, nekoliko spratova iznad luke, nalazila se, koliko se sećao, jedna mala stanica za vozila.

Sa pristaništa se metalno stepenište dizalo uz zidine grada nekoliko spratova naviše, spajajući prvo i drugo šetalište što su se pružala oko celog Atlantisa. Atlantis je bio opasan sa dvadesetak ovakvih prstenova šetališta što su u prolećne dane, i uvek kada je more bilo mirno, bila ispunjena šetačima, koji su udišući čist vazduh okeana uživali u pogledu na pučinu, a noću u pogledu na zvezdano nebo.

Dok se penjao stepeništem, Mark ugleda, sasvim sa strane, mali izvod koji je vodio do platforme iznad koje je bio znak krčme »Delfin litalica«. Nešto ga je vezivalo za ovu krčmu, ali nije mogao da se seti šta, čak se nije sećao ni da li je tu ikada bio ili je nešto slično postojalo na nekom drugom mestu. Nadao se da će to uskoro saznati.

Nad samim ulazom visila je mala figura delfina sačinjena od čistog zlata, ali to, naravno, u ovim vremenima nije izazivalo nikakvu pohlepu, jer zlato već odavno nije predstavljalo ništa drugo do metal koji ne korodira. Više nego ikada, vrednost zlatnog predmeta zavisila je od njegovog oblika i izrade.

Kada je zakoračio unutra i ugledao dekor male prostorije, drvene zidove pokrivene bedževima, značkama, ordenjem, malim slikama, ugraviranim potpisima i ogledalima koja čuvaju sliku posetioca nekoliko sati, setio se da je ovde bio jednom kao dečak sa svojim dedom koji se napio nekog mirišljavog piva i zaspao za stolom.

Trenutno unutra nikoga nije bilo, čak ni za šankom a ni na ogledalima nije bilo nikakvih likova, što je značilo da tu niko nije ulazio ni boravio najmanje četiri sata. Samo je na monitoru tekao neki moderni video-program. Međutim, oblik ekrana, tonalitet, slike i šumovi koji su dolazili iz aparata govorili su da se radi o nekoj muzejskoj opremi. Muzejske su bile i stolice i stolovi, najzad, sve što se tu nalazilo. Isto onako kao i pre mnogo godina kada je ovde boravio sa dedom.

Seo je za sto kraj prozora, kako bi i dalje mogao da posmatra pristanište. Mogao je da vidi kako se jedrilica odvojila od doka. Vešto postavljena jedra nosila su je brzo ka horizontu. Okrenuo se oko sebe očekujući da će se pojaviti neko od posluge, ali nikoga nije bilo. Ipak, osećao se prijatno i odjednom je shvatio da nema potrebe da žuri kući, čak mu se činilo da će se uskoro ovde nešto važno dogoditi. Šta, pitao se.

Onda su se vrata odjednom otvorila. U krčmu je ušao čovek koji se osvrnuo, kao da i on traži posluhu, i činilo se da nije primetio Marka. Seo je za jedan sto blizu šanka, a zatim opet ustao, pružio ruku prema polici na zidu, uzeo sa nje crni disk i postavio ga u otvor pod šankom odakle se zatim začu muzika. Mark je odmah prepoznao čistu instrumentalnu muziku jednog

baroknog kompozitora. Čovek tada pruži ruku prema monitoru i isključi ga, a onda se okrenu ka Marku i nasmeši se. Posle dvadesetak sekundi on ponovo ustade i pride Marku:

– Ako želite da nešto popijete, mogu vas poslužiti. I ja bih nešto uzeo.

– Vi radite ovde? – upita Mark.

– Ne – odgovori neznanac. – Ja ovde često navraćam i, kada nikoga nema, sam se poslužim.

– Šta, zar je ovde pravilo da nikoga nema?

– Kako se uzme – odgovori neznanac. – Ovo je slobodan klub i ljudi dolaze kada im je zgodno. Događa se da ovde satima ili čak danima niko ne dolazi i bilo bi potpuno besmisleno da Klo sedi ovde.

– Klo?

– Ona je u neku ruku vlasnik, predsednik odbora i veliki vrač.

Čovek je po izrazu Markovog lica shvatio da ga ovaj ne razume.

– Oprostite – reče neznanac. – Vidim da vama ništa od svega nije poznato. Vi ste, znači, slučajno ovde?

– Da – odgovori Mark. – Želeo sam da se podsetim na jedan dan iz mladosti, da se malo osvežim, a zatim odem do prvog terminala i vratim se kući.

– Aha, razumem. Onda, da vam donesem nešto da se osvežite? Šta želite?

– Mislim da je to bilo svetlo pivo, – reče on. – Koliko se sećam, deda je ovde pio svetlo pivo.

– Ovde je najbolje koje se može dobiti – odgovori neznanac. – Sada ćemo da ga pronademo.

On nestade iza šanka a zatim se vrati sa velikim zemljanim krčagom i stavi ga na sto zajedno sa dve čaše. Sada se Mark setio da je go-

tovo istu sliku nosio u svome pamćenju.

– Ovo će vam odgovarati, – reče stranac i otvorivši krčag napuni Marku veliku čašu, a zatim usu i sebi, ali pre nego što će se kucnuti s Markom dodade: – Dozvolite da se predstavim – ja sam Katon Ibis.

– Silard – reče Mark, – Mark Silard.

– Naravno, komodore. Ja sam vas odmah prepoznao.

– To je moja nesreća – reče Mark. – Uvek me prepoznaju, iako u poslednje vreme mnogo manje nego ranije. Nekada nisam mogao da živim od nasrtljivaca.

– Odavno niste izveli ništa bravurozno – reče Ibis. – Mogu da zamislim koliko su to bile neprijatne stvari. Koliko se sećam, pokušavali su i da vas ubiju.

Mark klimnu glavom.

– A kako vam se sviđa pivo?

– Ne sećam se da sam ikada pio ovako dobro pivo – odgovori Mark.

– To je stara receptura. Klo ga lično sprema i to najviše stotinu krčaga godišnje. Nazdravlje!

Kucnuli su se još jednom i ispili, a onda je Ibis ponovo sipao i oni su pili slušajući muziku.

– Dakle, kakav je ovo klub, ser Katone?

– Klub sentimentalnih – odgovori smešni stranac. – Neka vrsta kluba kolekcionara sentimentalnih uspomena i predmeta.

Mark shvati da se i on ovde našao zbog jedne sentimentalne uspomene.

– Da li vam se sviđa?

Mark potvrdi.

– Želite da nam se pridružite?

– Ne znam – odgovori komodor.

– Ne znam, ali sviđa mi se.

– Naravno.

Čekali su neko vreme, a onda Katon Ibis ustade i stavi novi disk u mašinu koja svira i, kada su zazvučali novi tonovi, on se obrati Marku:

– Znete li kako se ova sprava zove?

– Gramofon – reče Mark, – zar ne?

– Naravno, vi to znate, ali mogu da tvrdim da od milion ljudi jedva da jedan zna o čemu se radi, možda čak i jedan od pet miliona. Bilo bi, međutim, besmisleno da vi to ne znate.

Koncert što je dolazio iz zidova polako se završavao a ponestajalo je i piva i Mark se već spremio da krene i napusti ovo prijatno mesto. Ustao je i kada je hteo da se pozdravi sa Ibisom, ovaj pruži ruku kao da će da ga zadrži.

– Onda, izgleda da je vreme da vam prenesem poruku.

– Da? – reče Mark iznenađeno.

– Vi imate poruku za mene?

– Tako je. Došao sam da vam je ovamo prenesem. Pošto smo očekivali da ćete ovamo doći.

– Kako ste očekivali, kada ni ja sam nisam znao da ću doći ovamo? Sve je ispalo sasvim slučajno. Nisam znao, zaista nisam znao da ću da dodem ovamo.

– Možda vi to niste znali ili vam se činilo da ne znate, jer niste mislili na to, ali zar niste došli ovamo jer vas je nešto dozvalo?

– Tačno! – reče Mark – Kao da me je nešto dozvalo. Imao sam sasvim druge namere. Šta je to bilo?

– Ništa van vas, komodore. Bila je to vaša intuicija. Vaše sedmo biće. Mi smo to očekivali već neko vreme.

Mark je bio zaprepašćen.

– Dobro, ko ste vi i od koga je poruka?

– Od Cisimusa zastupnika, zlaćanog gospara. On ima poruku za vas. To je u vezi s nečim o čemu ste jednom razgovarali, ako se sećate.

– Sećam se – odgovori Mark, – i sada je to zaista aktuelno. Začuduje kako se stvari slažu.

– O, da – reče Katon Ibis samouvereno. – Dogadaji idu svojim tokom i zatvaraju krug jednog važnog ciklusa. Pretpostavljam da je tako nešto u pitanju. Zar ne?

Mark klimnu glavom.

6

MARK NIJE OČEKIVAO da će sve tako brzo početi da se odvija, ali znao je da se dogadaji neki put sami sinhronizuju i izgrade savršen red. Razumevao je dobro zakonitost istorijskog reda koji vlada svemirom, često uprkos svakoj postojećoj logici, i ostvaruje svoje namerе najkraćim ili najdužim putem birajući i sasvim nemoguće načine.

– Gde mogu videti zlatnog gospara? – upita Mark.

Katon Ibis se smešio svojim dugim ptičijim licem, koje je zaista podsećalo na lice Ibisa, ali mumificiranog ibisa.

– I kada? – dodade komodor.

– Sada odmah i ovde iza ovih tapetnih vrata. Tako je planirano. Naravno, ako ste spremni.

Da li je bio spreman? Komodor je uvek bio spreman za sve, ali nije video tapetna vrata već sliku na zidu koja je prikazivala neki vanzemaljski pejzaž. Sada je tek mogao da vidi da su to zaista vrata.

– Naravno – odgovori Mark, – potpuno sam spreman, iako nisam znao da me očekujete i da je sve pripremljeno.

– Ali naslućivali ste, zar ne?

Ibis je bio u pravu, komodor je zaista predosećao da će se nešto dogoditi, uostalom, ceo taj dan bio je namenjen poslovima oko Atlantide. Pitao se da li Ibis i njegov gospodar, ako mu je Cisimus gospodar, znaju nešto o razgovorima kod Vrhovnog.

– Ako ste spremni, onda udimo! – reče Ibis i zakorači prema vratima.

I da nije bio pripremljen, ovih nekoliko sekundi bilo mu je dovoljno da reguliše svoj metabolizam i psihoenergiju za svaki razgovor ili problem. Vrata su se već otvarala i on je morao da uđe. Katon Ibis ga nije pratio. Ostao je u krčmi.

Ugledao je malog čoveka u zlatnoj odeždi kako sedi za visokim stolom i postavlja Galaktičku stazu. Promenjive karte treperile su u njegovim rukama i videlo se da gradi kratku arkanu, sastavljenu od asteroida i kometa, stazu između Jupitera i Silena, najverovatnije – prvi stupanj koncentracije.

Čim je video Marka, Cisimus iz ućivosti izbrisa karte jednim pokretom ruke i one nestadoše pred njim kao da nisu ni postojale. Mališa se smešio svojim blistavim osmehom večnog starca – dečaka ili dečaka – starca:

– Komodore Silarde, kako ste vi tačni, zaprepašćujuće tačni. Ovog sekunda sam vas očekivao. Baš kada se kratka staza završavala na Silenskom putu. Očaravajuće!

– Zar ste bili sigurni, gospodar – obrati mu se Mark znajući da Cisimusa mora samo tako da oslovljava, jer to je pravilo koje važi među kolekcionarima i zastupnicima, – zar ste bili toliko sigurni da ću tačno doći?

– Ne može se reći da sam bio siguran, ako se misli na vaš ljudski

način, ali ako se misli na moj način, u stvari, ako se oseća na moj način, ja sam vas već video u ovom času. Naravno, to je možda zavisilo i od dužine moje arkane, kako vi kažete, za ovu srednje kratku stazu. Ona bi bila duža ili kraća, ali bi se tačno završavala u trenutku kada vi uđete. To je zakon relativnosti.

Bio je to alogičan odgovor, odgovor jedne logike pune začkoljica i uvrnutih značenja, logike koja je dozvoljavala svakakva tumačenja.

– Dobrodošli na našu planetu! – reče Mark.

– Hvala, komodore – odgovori Cisimus pružajući svoju snažnu ruku. – Ali moram da vam kažem da je majka Tera i moja rodna planeta.

– Nisam to znao – reče Mark.

– Da, ja sam začet na Teri. Moje ćelije potiču sa Tere, a da li možete pogoditi iz kojeg grada?

– Teško, gosparu. Toliko je gradova na Zemlji.

Moja majka me je donela na s ovde u Atlantisu. Moja majka reče, komodore. Nemojte misliti da sam ja imao majku kao vi. Moji, na žalost, nisu bili tradicionalisti. Ne znam čak da li ja imam ikoga sem moje nepoznate i sveprisutne braće. Zato što nemam nikoga, zato sam valjda ovako sav nezemaljski. Ali ostavimo prazne priče za neko slobodno vreme, kakvo ćemo imati jednoga dana, dragi moj komodore – predimo na naš posao. Raduje me da smo se sreli. Ja sam ovde na proputovanju i gospar Ibis je bio tako sklon i spreman da nas poveže. Sve je moglo drugačije da se dogodi, jer vi niste poznavali ova vrata u zidu.

– Ne – odgovori Mark, – Nisam mogao da znam da ste vi na

Zemlji, a pogotovu u ovoj sobi. Kada ste stigli?

– Komodore – reče ozbiljno Cisimus, – pretpostavimo da ja nisam u Atlantisu, čak ni na Zemlji i, šta više, ni tako blizu vas. Možemo li to da pretpostavimo?

Šta se iza ovih reči krilo? Da li je Cisimus, možda, samo u nekoj prolaznoj stazi, vanvremenskoj komori pomoću koje se kontaktira sa svetovima ili je ovde ali ne želi da se to zna?

– Časni gosparu, verovatno ste u pravu – odgovori Mark. – Verujem da nije važno gde ste. Važno je ono o čemu ćemo razgovarati.

– Tačno to, komodore. A mi imamo da razgovaramo o važnim stvarima.

Trenutak koncentracije, kome su obojica tada pribegli, poslužio je i da jedan drugome provere svest do poslednjeg neurona. Bili su spremni za razgovor, bez ijedne rezerve ili skrivene namere – ništa jedan od drugoga nisu mogli da sakriju.

– Dakle, da li ste izložili ponudu koju ste dobili na Velikom Bazaru?

– Da – odgovori Mark. – Postoji interesovanje, ali moram da priznam da ima i rezervi.

– To smo i očekivali. I šta predlažete?

– Naši stručnjaci bi želeli da provere objekat.

– Zar imate stručnjake za pitanje Atlantide?

– Nekakve stručnjake imamo – odgovori Mark. – Iako ja lično nisam siguran da oni išta mogu da potvrde.

– Tako sam i mislio – reče Cisimus.

– Ali mislim da možemo verovati vašoj reči.

– To je dobro, komodore. Moja reč je teška. Samo, da li je teška i za stanovnike Zemlje? Da li su obavješteni o svemu?

– Još ne – odgovori Mark. Tek smo razgovarali u okviru grupe koju je odabrao Vrhovni.

– Odlično, komodore, a sada ćete ići na Savet. Pa tek onda u javnost?

– Da.

– Nas interesuje javnost Planete. Snaga želje za Atlantidom, to je cena kojom ćete platiti njen povratak. U stvari, pola cene.

– Ne razumem – reče Mark. – Kako to mislite?

– Jednostavno. Ovlašćen sam da nudim kontinent i da ga isporučim jedino ako je Zemlja spremna da ga primi. To je polovina cene.

– A druga polovina?

– Komodore, to je već složenija stvar. Potrebno je da ispunite uslove tolerancije na planeti. To znate šta znači?

– Da – reče Mark, – mislite na faktor tolerancije?

– Otprilike na to, u stvari na količinu agresivnosti.

– Mislim da je ona vrlo mala.

– To vi mislite, i tako je možda sada, ali pitanje je da li ćete je održati do trenutka do kog ćemo je mi meriti.

– Vi je merite?

– Naravno – odgovori Cisimus, – mi je merimo. I za sada, Zemlja ispunjava taj uslov, ali bojim se da stvari mogu da se promene.

– Ne verujem – reče Mark. – Zar ne vidite šta se kod nas događa? Sada imamo taj veliki maraton plivača. Nikada na Zemlji nije bilo tako izražena solidarnost među bićima.

Cisimus ga je svojim malim očima posmatrao kroz zlatne okvire i smešio se.

– Komodore, iskustvo nas uči da su mirovne akcije na Zemlji uvek služile za izazivanje krvoprolića.

– Ne razumem – reče Mark.

– Bojimo se tog vašeg maratona i zajedničkog plivanja. Bojimo se, komodore, da iz toga ne izade okean krvi.

Očigledno, mali gospodar imao je na umu isto ono što je već odavno mučilo i Marka i o čemu je i Abaza izrazio svoju zabrinutost.

– Zar mislite da se nešto može dogoditi? – upita Mark.

– Ne mislim, bojim se, komodore – bojim se ove planete? Iako je poznajemo već hiljadama godina, još je puna tajnih sila. Više nego ijedna planeta ili ijedan drugi objekat u svemiru, Zemlja je spremna da nas iznenadi.

Bila je to istina da je Zemlja uvek mogla da iznenadi svemir novom idejom, novim pokretom ili nekom novom destrukcijom. Ali Mark se nadao da se ovoga puta neće ništa neprijatno dogoditi.

– Borićemo se da očuvamo nivo tolerancije među stanovnicima Zemlje.

– Među bićima Zemlje, komodore.

– Tako je – reče Mark.

– Neka bude tako – dodade Cisimus. To znači da smo završili razgovor. Za sve ostalo što vam treba obratite se Katonu Ibisu. On će i dalje biti naša veza.

– Kako ću njega da nadem? – upita Mark.

– Naći ćete ga, ne znam kako, ali uvek ćete ga naći kada to bude trebalo. Ili će on vas naći. U svakom slučaju, on će uvek biti tu, kao svaki pravi posmatrač ptica.

– Zar je on posmatrač ptica? – upita Mark.

– Da – on je posmatrač ptica i kurir, naš golub pismoša.

Mark je ustao da pode i već je pružao ruku da se oprost, ali ga mališa zadrža pokretom svoje šake, a onda se saže i izvuče ispod stola jedan svitak.

– Ovaj manuskript biće zaloga naše ponude. Mislim da će ovo uveriti vaše stručnjake da Atlantida postoji.

Komodor prihvati stari manuskript na papirusu i razvija ga. Oblik znakova kojima je bio ispisan bio mu je poznat, ali nije mogao da čita ovo pismo.

– Poznajete li ovo pismo, komodore?

Mark sa malom nesigurnošću odgovori:

– Starohelenski, ako se ne varam. Ne čitam to pismo.

– Znam, bilo bi pravo čudo da ga čitate. Vaš otac ga čita. Na Zemlji jedva da ima nekog ko može da ga razume. Naravno, sem kompjutera starih generacija. Ovo je, komodore, originalni rukopis Platonovog »Kritije«. U njemu je opisana istorija kraljevstva koje ćemo vam vratiti.

– Znam – reče Mark. – Čitao sam ga.

– Čitali ste nešto što je samo nalik ovome, nešto što je proizišlo iz ovog originala. Ovde se nalazi celokupna priča o Atlantidi. Onakva kakvu je Platon ispričao. Možda je to primerak koji je on imao u rukama, iako ne verujem. Pretpostavlja se da su ovi zapisi sa strane Aristotelovi, a sigurni smo da je ova sitna beleška na kraju ispisana rukom samoga Aleksandra.

– Kojeg Aleksandra?

– Makedonskog, komodore. Izvinite, možda vi ne poznajete dobro prošlost Tere.

– Znam je – odgovori Mark. Znam je dobro. Samo mi ovo izgleda apsurdno. Uostalom, ko to može da tvrdi?

– Svi bibliotekari velike aleksandrijske biblioteke, komodore.

– Ali ona je izgorela!

– Ne, nije izgorela – odgovori gospodar Cisimus. – I ona je sačuvana i jednoga dana biće vraćena, ali moramo je prvo vratiti u predašnje stanje.

Kako?

– Podeljena je na kolekcije. Mnogi primerci se nalaze u gotovo nepoznatim rukama, ali sve će za stoleće – dva biti okupljeno. Tragači u vremenu odavno su na putu.

Bio je to za Marka, uprkos svemu što je znao i shvatao, gotovo besmislen razgovor, ali Cisimus je nastavljao:

– Veliki zaštitnici nisu dozvolili da biblioteka izgori. Jednostavno, oni nikada nisu želeli da Zemlja izgubi išta što bi remetilo ravnotežu njene istorije i duhovne aure. Sve je moralo da bude sačuvano, svaki kamen temeljac. Bio je to jedini uslov da planeta ostane čitava.

– Ali, ko su oni, zašto njih interesuje Zemlja?

– Zar ne pretpostavljate, komodore. Zemlja je njihova rodna planeta. Oni su je napustili pre nekoliko miliona ili milijardi godina, ali nisu je gubili iz vida. Nastavili su da prate razvoj zemaljskog uma.

To je već ličilo na bajku, pogotovu kada sve to izgovara ličnost kao što je Cisimus zastupnik.

– I kako su je napustili? Kako nisu ostavili ništa iza sebe? – upita Mark.

– Mnogo pitajte, komodore, ali mislim, iako nisam siguran, da oni nisu mogli da ostave tragove iza sebe, jer nisu ni imali čime da ih

utisnu. Mislim da su bili nematerijalna bića.

– Ne razumem – već po ko zna koji put reče Mark.

– Ne razumem ni ja, komodore. Niti je to važno za njih. Oni postoje uprkos našem nerazumevanju i vode brigu o nama. Ne znam ni gde su, ali im služim, primam njihove poruke i naredbe i izvršavam ih dragovoljno, iako ne moram to da činim.

Mark začuta i ponovo proveri svest malog gospara i utvrdi da i dalje govori istinu.

– I da li se zna zašto su napustili Zemlju, ako je tako vole?

– Da, komodore, da. Čudi me da to ne naslućujete. I videćete kako je to davolski uverljivo. Oni su se uplašili da bi svojim postojanjem i boravkom na Zemlji ugrozili razvoj ostalog živog sveta, svih onih bića koja će se razviti i stvoriti novi zemaljski um. Možda su naslutili da će doći do rađanja ljudske rase i nisu želeli da joj smetaju. Ko će ih znati?

Bio je to zaista dobar odgovor. Napustiti Zemlju da se ne ugrozi njena ravnoteža. Čovek je, međutim, već gotovo narušio tu ravnotežu stvarajući svoj duhovni svet. Nije li možda vreme da i on napusti Zemlju i prepusti je budućim umnim stvorovima koje će ona izroditi?

– Znam šta mislite, komodore – reče Cisimus, – ali ljudima je još mesto na Zemlji. Ona još može da ih podnese. Oni se već dobro prilagođavaju njenoj prirodi i ne žele da je menjaju. Pa i ova velika trka koju priređujete, zar ona nije dokaz da se čovek približava ostalim stvorovima i pruža im nadu... Tako, bar, izgleda i spreman sam da verujem.

– Da, sve to tako izgleda – reče Mark. – Ali moglo bi da bude i varka.

– Ipak, mislim da tu ima nečeg što je bliže istini – reče Cisimus.

Gledali su se zadovoljno, a onda Cisimus konačno pruži ruku za pozdrav, i pošto se rukovaše reče:

– Komodore, niste me videli, nismo razgovarali, nisam bio ovde. Moju poruku je preneo posmatrač ptica, zar ne?

– Da gosparu, Katon Ibis mi je preneo višu poruku za Vrhovnog.

– Tako je. Zbogom.

Mark otvori vrata prema krčmi i odmah se nađe u njoj. Tamo je sada bilo još nekoliko ljudi i svi su držali u rukama kaveze sa pticama. Među njima je bio i Katon Ibis. U njegovom kavezu bila su dva crvena goluba pismošeoce. On lako klimnu Marku praveći se da ga ne poznaje.

Za šankom je sada bila devojka u plavoj mornarskoj uniformi. Vešto je sipala pivo u čaše i izvadiвши neko mirišljivo pecivo iz pećnice u zidu stavljala ga u korpice.

To komodoru otvori apetit, ali morao je da požuri kući.

7

BILO JE TEŠKO uspostaviti kontakt sa Vrhovnim. Ni preko jedne veze nije dobijao odgovor i Marku je bilo jasno da se stari opet zavukao u svoju jazbinu i predao uobičajenom sanjarenju. Mogao je sebi to da dozvoli u ovim mirnim vremenima kada niti Atlantis, ni Ujedinjeni Svetovi nisu imali velikih aktivnosti. To odsustvo Vrhovnog Savetnika iz javnosti onemogućavalo je da počne skup Saveta na kome će se raspraviti pitanje Atlantide. Savet je već bio sazvan i u Atlantis

su već pristizali savetnici iz najbližih regiona, ali Vrhovni se nije pojavljivao. Od njega su samo stizale kratke poruke da se izvinjava što će malo morati da čekaju jer ne prima ni privatne ni protokolarne posete – pošto je uzeo dane predaha.

Već deseti put je komodor uključivao svoju direktnu vezu sa Vrhovnim, ali je opet dobijao isti, davno snimljeni odgovor:

– Mark, stari moj, dozvoli starom prascu da spava.

Stari je zaista voleo da spava u svom medvedem brlogu umotan u kože i okružen sasvim primitivnim nameštajem i predmetima.

»Ako stari prasac spava, mogu i ja malo da se opustim«, mislio je komodor dok je nervozno pokušavao da se skrasi u svom velikom apartmanu. Njegovi su bili negde na putu ka snegovima Himalaja, na proslavi cvetanja rododendrona, i ostavili su ga samog u Atlantisu, pa što se i on ne bi prepustio svojim slabostima?

I njegova slabost je bila prilično detinjasta, jer on je voleo da iz svojih starih škrinja izvuče istrošene kristalne matrice na kojima su sačuvani najlepši psihodelični snovi i igre svetlosti i muzike, koje je sam stvorio u najpoletnijim vremenima svoga duha, onda kada mu se činilo da neće biti specijalista i astrolutalica, već jedan od tvoraca sintetičkih umetnosti. Ali kod njega je to bila prolazna faza, kao i kod većine ljudi. Ozbiljni poslovi, kojima se kasnije bavio, odvojili su ga od te mladalačke ludorije, iako se ne može reći da ga njegove višestruke specijalnosti nisu često uvlačile i u veće ludosti.

Upravo se spremao da uz blagi dim tamjana sa Orfikusa, čija je

zrnca već bio stavio na mali uzareni hamlinoski žrtvenik, kada je negde nekoliko čarobnih sati kasnije ga odmoriti i preporoditi. Prazio je ruku ka kontroli komunikatora i pritisnuo senzor koji isključuje sve veze, ali istog trena začu glas gospodina Meseca:

– Moj naklon, komodore Marku se!

Ovaj glas ga za trenutak iznenadi, jer je shvatio da je pogrešio. Bila je to već druga greška u poslednjih nekoliko dana. Nije znao šta je to sa njim. Ipak, nije želeo da pred velikim kompjuterom pokaže da je pogrešio i da je zbog toga pomalo nesrećan, jer znao je da bi Mesec, negde u dnu svoje memorije, gde se čuvaju matrice sa komodorovim podacima, uknjižio jedan negativni poen, i možda pooštrio kontrolu nad njegovim kretanjem.

– Zdravo, momče – reče Mark veselo, ali ipak delić sekunde kasnije nego što je to ranije činio. – Nigde te nema.

– U pravu ste, nema me, – odgovori kompjuter – Iz Atlantisa me ne možete videti ovih dana. Ja sam u prvoj četvrti.

– Nisam na to mislio. Nego, zašto se ne javljaš?

– Komodore, da li se sećate da sam vam se ja ikada prvi javio, ako nemamo zajednički program, a sada ga nemamo?

Računar je bio u pravu. Nikada u ovih nekoliko decenija otkako sarađuje sa njim, Mesec se nije javljao samoinicijativno i bezrazložno. Svako njegovo javljanje bilo je delo nekog programa, dogovora ili redosleda izveštaja, proveravanja ili nečeg što je pripadalo protokolu koji je ranije utvrđen i odobren.

– Nisi – reče Mark, – ali neki put osećam potrebu da mi se sam

javljaš. Mi smo stari prijatelji, zar ne?

— pravu ste — odgovori Mesec, — kada osećate tu potrebu onda mi se javite, stvorite mogućnost da razgovaramo, makar kao i sada, sasvim slučajno.

— Na šta misliš?

— Zar niste ovaj poziv uputili sasvim nesvesno. Ili mi se bar tako činilo.

Bilo je očigledno da gospodinu Mesecu nije moglo ništa da promakne i zato Mark reče strogo:

— Naravno da ti se učinilo, i nije dobro da ti se išta pričinjava, jer bi te možda trebalo dati na pregled. Suviše je stvari u tvojim rukama.

Mesec se nasmeja jednim od onih svojih najlepših ironičnih osmeha koji je ugrađen u njega prema uzorku Markovog pretka.

— Nadam se, komodore, da nećete predložiti da mi tako nešto prirede, to bi uzbudilo sve moje nežne kristale.

— Zaboga — odgovori Mark — ja starom prijatelju nikada tako nešto ne bih priredio, a ti?

— To se podrazumeva, komodore, i više od toga.

— Da, da... — nastavi Mark rasejano. — U stvari, kako je sve ovo počelo... Da, želeo sam nešto da te pitam. Nšto me muči. Ili bolje rečeno, imam loše predosećanje.

— Ja nikada ne znam šta vi pod tim podrazumevate, jer ja nemam ni osećanje ni predosećanja, ja samo znam ili ne znam. Kada me budete pitali, videće se da li znam ili ne znam.

— Želeo bih da znam šta ti misliš o ovom velikom plivačkom pokretu koji je započeo?

— Komodore, to nije pitanje za jednu mašinu, jer moram da priznam, ja sam, ipak, mašina, iako ra-

zumem šta je u pitanju. I zato ću pokušati da vam odgovorim. Očigledno je da se radi o novom pokretu prijateljstva na vašoj planeti i to će vas dovesti možda u više duhovne sfere, iako, znam dobro, nijedan jedini pokret prijateljstva nije prošao bez reakcije.

— Budi jasniji.

— Vidite, komodore, poznato je da u ovakvim situacijama duhovna aura Zemlje dobija veliku količinu pozitivnog naboja a to uvek znači samo jedno, da u unutrašnjosti planete počinje da se sintetizuje ona druga sila. Zar ne?

— Tako sam i ja mislio — reče Mark. To naslućujem.

— Ja to znam — odgovori sa sigurnošću džinovski kompjuter. — Ja to, na žalost, znam... ali, komodore, ja znam i da je prijateljstvo nešto najlepše što je stvoreno među živim bićima. Ono je ravno osećanju ljubavi među živim stvorovima. A, da se poslužim vašim rečima, tek naslućujem koliko je lepo prijateljstvo stvoreno plivanjem.

Mark se nasmeja.

— Otkuda ti sada to? Jesi li ikada plivao?

— Naravno da nisam, moj komodore, niti ću ikada plivati, ali zato poznajem sve moguće vrste plivanja. U mene je ugrađeno iskustvo svih vrsta plivača, ja mogu da poređim različite vrste plivanja, čak u holoprojekciji mogu da simuliram jedan takav maraton. To je divan osećaj, komodore.

Ova izjava nije zaprepastila Marka, mada bi zbunila svakog drugog ko bi čuo ovaj razgovor.

— Znam — dodade Mark, — plivao sam. Zaista, ničeg lepšeg od plivanja u okeanu dok si okružen snažnom aurom prijateljstva koju

stvara interakcija među bićima. U pravu si, momče.

– Komodore, moram da vam kažem nešto što možda ne znate. Ova grupa plivača ne samo da gradi auru, već počinje da gradi sferu.

– Ne razumem?

– Da, očekujem da će se od aure i njene energije stvoriti, uz osećanja ostalih zemaljskih stvorova, jedan pojas u zemaljskoj moosferi, jedan snažan pojas.

Dok je to govorio, Mesec je pred Markom, na velikom video-zidu, simulirao ono što je nazivao duhovnom sferom i jasno se videlo da se oko Zemlje polako, u prostoru iznad atmosfere, koncentriše tanak sloj. Pitao se da li se nešto slično odvija i u unutrašnjosti planete ili na nekom drugom mestu.

Kao da je pratio Markove unutrašnje reakcije, Mesec reče:

– Verujem da sve ovo imate na umu. To može uticati na vaš pokret.

– Ti znaš za projekat?

– Da, projekat Atlantida.

– Ali to još nije objavljeno.

– Naravno da nije, komodore – ali među kolekcionarima se o tome odavno priča. Gaspar Cisimus je to već razglasio.

Mark je zaista bio zaprepašćen Mesečevim znanjem.

– Ti znaš Cisimusa zastupnika?

– Kako da ne, ja sam izračunavao genetsku strukturu za njih.

Naravno, Mark ovo nije razumeo i tek sada je saznao da Cisimus, genetska tvorevina Mesečeva, nastao iz majke retorte, kako je sam već rekao, nije jedina i da ih je veliki broj rasutih po Galaksiji širom koje zastupaju u različitim poslovima.

– To vam je smešno biće ili su smešna bića, moj komodore – nastavi Mesec. – Oni su u isto vreme

na svim mestima, kao da vode jedan život na više mesta. Idealni su zastupnici, jer mogu da se cenkaju na dve, tri ili deset strana.

– Ali, kako komuniciraju međusobno?

– Oni ne komuniciraju, oni su svesni svih svetova u isto vreme, svih činjenica, kao što im i oči gledaju na sve strane.

– Nešto poput ptice-duhovnika? Zar se kreću paralelnim svetom?

– Ne. Nije u pitanju tako nešto. To nije ni veština niti duhovno savršenstvo – već njihova priroda i oni se njome obilato koriste.

– Ali, ti si stvorio njihovu prirodu.

– Da, ja sam njihov tvorac, ali to ne znači da je razumem kako oni postoje u materijalnom, duhovnom i vremenskom kontinuumu, jer oni su živi stvorovi – živa materija je u njima odabrala svoj put.

Naravno da se o ovome nije moglo raspravljati, jer, očigledno, nikada se ne bi došlo do pravog saznanja.

– I otkuda ti znaš da oni ili on nude Atlantidu? – upita Mark gotovo zajedljivo.

– Znam, jednostavno, ja moram da to znam. Zar oni nisu, u neku ruku, i moja deca? Oni su vezani za mene. Jedan moj poluživi nerv uvek je vezan za njih, tako da sam ja sa njima u svesvremenu.

– Da li to znači...

– Ako ste želeli da znate da li sam bio prisutan prilikom vaših pregovora sa njima, onda ste u pravu. Ja naravno, znam i više.

Komodor je pretpostavljao da Mesec tako poznaje i one koji su zaštitnici Atlantide i velike kolekcije, ali varao se i Mesec mu je to odmah objasnio.

– Cisimusi zastupnici nikada se nisu susreli sa gospodarima Kolekcije. Oni od njih samo primaju poruke, prave pismene poruke.

– Kojim pismom?

– Egipatskim – odgovori Mesec.

– Sakra! – promrmlja Mark. Bila je to psovka koju je nedavno naučio iz jednog stripa.

– Šta ste rekli, komodore?

– Ništa.

– Učinilo mi se da psujete. Zar to nije psovka?

– Da, psovka – reče Mark – Šta mogu drugo da kažem, jer sve to što mi pričaš ne mogu da razumem. Sve mi izgleda besmisleno.

– Komodore, vi samo tako mislite, ali koliko ja znam, za vas često nije ni važno da stvari razumete dokraja. Vi niste mašina, vama je dovoljno da sve to predosetite, zar ne?

Nije više ništa mogao da odgovori. Bio je to mat u tri poteza i on jednostavno stavi ruku na senzor, ali pazeći da opet ne pogreši, i isključi svog sagovornika. Gotovo istog časa komunikator prvog prioriteta postavi pitanje da li komodor može da skine zabranu sa uključivanja veza. Mark nije ni mislio da odgovori već pritisnu zeleni senzor i viknu:

– Ko je to sad?

Bilo je to mirno belo lice njegovog prijatelja Andria, Vrhovnog savetnika. Stari je očigledno izašao iz svoga sveta i sada mu je bio potreban Mark. Kada je ugledao to lice obasjano dobrotom i umnošću, Mark se i sam smiri i mahn u znak pozdrava. Bilo je vreme da krene na skup savetnika, da konačno donesu odluku o Atlantidi, iako je ona, u stvari, već davno donesena, pre deset milenijuma. Kada

je Atlantida napuštala Zemlju, odnesena je da bi bila vraćena.

8

DUGO ĆE MARK SILARD pamti kako su arheolozi bili spremni da ga pokopaju svojim argumentima i još jednom skinu pitanje Atlantide sa dnevnog reda. Uzalud bi on objašnjavao pravila kolekcionara, običaje na tržištu. Nijedan jedini dokaz nije imao da legendarno ostrvo zaista postoji, da je sačuvano. Stručna rasprava koja se vodila na sednici Saveta postojala je sve zamršenija i Vrhovni se već spremio da je prekine i da zasluženu pauzu savetnicima koji su zevali od dosade. Mark je primetio tu nameru svoga prijatelja i dao mu rukom znak da prička, a onda je uzeo reč. Trudio se da bude u završnoj reči što kraći i jednostavniji, a na kraju je samo dohvatio tubu sa papirusom i raširio ga nasred stola, dodavši ga jednom od svojih najgorčnijih pripadnika.

– Zna li šta je ovo, gospodo? – postavio je pitanje.

Sve petoro su pažljivo razgledali manuskript, a onda mu se najstariji među njima obratio:

– Komodore, znate li šta ste nam pokazali?

– Da – reče Mark – a vi?

– Ovo je Platonov rukopis o Atlantidi. Ne usudujem se da pomislim da se radi...

– O Platonovom autografu, sa beleškama mladog kralja Aleksandra Makedonskog – nastavi Mark.

– To znači, komodore, da je rukopis možda pripadao i Aristotelu?

-- Da, to znači baš to!

Više nisu raspravljali o pitanju Atlantide i bili su spremni da učestvuju u daljim pregovorima, ali Mark se dugo kasnije pitao u čemu je bila magičnost rukopisa da ih odmah uveri u svoju autentičnost i slomi njihov otpor? Bio je siguran da to nikada neće dokučiti. Verovatno je mali zlačani gospar to dobro znao kada mu je davao relikviju čija je vrednost isto tako velika kao i vrednost ostrva koje uskoro treba da se nađe sred Atlantika.

Već sutradan je vest da će Atlantida biti vraćena Zemlji počela da osvaja medije. I neverovatno brzo je gotovo svaki stanovnik planete saznao ponešto o iščezlom kontinentu. Kao da je odjednom iz tame zaborava sa ovom vešću izronila i lavina knjiga, filmova, video-serija, stripova i svih mogućih oblika komunikacija koji su saopštavali, najčešće sasvim apokrifno, priču o Atlantidi. Čovečanstvo se još nije odreklo senzacionalizma koji je i dalje ostao nasušna potreba njegovih stanovnika. Novi zanos, koji je zahvatio stanovništvo Zemlje, kao da je skrenuo pažnju sa plivača koji su uporno prevaljivali milje niz toplu struju što ih je nosila ka starom kontinentu. Činilo se kao da su plivači opet bili prepušteni sami sebi i svom zanosu. No, i pored svega, žar koji su plivači uneli u svest ljudi i ostalih zemaljskih stvorova nije splašnjavao. Štaviše, na sve strane su se formirale grupe koje su plivale utvrđenim ili neutvrđenim stazama. Služba kontrole mora imala je više nego ikada problema da obezbedi ove staze i često neobučene maratonce. Mnoge od trka su obustavljene ili skraćene kako bi se sačuvali životi naivnih entuzijasta.

Mark je, međutim, sada imao drugačiji problem. Trebalo je da pro-

nađe Katona Ibisa i upozna ga sa zvaničnom odlukom većnika, ali Katona Ibisa nigde nije bilo. Izgubio se potpuno iz Atlantisa. Iako ni jedan računar kontrolor nije zabeležio njegov odlazak, nijedan nije mogao da ga pronade u velikom gradu. Da li je Ibis znao tajne puteve ili tajna skrovišta? Najzad, on je pripadao redu kolekcionara i zastupnika, iako je sebe smatrao posmatračem ptica, što je isto tako predstavljalo neku vrstu polumagijskog udruženja.

Nekoliko puta za desetak dana posetio je krčmu i u dva navrata, kada je bila prazna, zašao u prostorije iza tapetnih vrata, ali tamo nije bilo nikoga. Našao je samo gomilu praznih kaveza koji su mirisali na ptice – nigde nije bilo ni Katona Ibisa, ni gospara Cisimusa, niti ptica. Ipak, komodor je znao da će se u pravom trenutku svi pojaviti, ako i dalje funkcioniše onaj zakon reda koji stvara ove događaje.

Uzaludno traganje za Katonom Ibisom zabavljalo ga je, jer imao je priliku da luta gradom od dna do gornjih pista, da se zavlači u zaboravljene hodnike i susreće sa različitim stanovnicima koji su tu živeli. U gradu, u velikom zdanju, prenaseljenom i već malo opterećenom nekim posebnim mirisom, vladao je kosmopolitski duh, po tvrđenju mnogih, jedini istinski kosmopolitski duh u Galaksiji. Na ulicama, u salama i restoranima, šetač je mogao da sretne najrazličitija bića koja hodaju ili se voze, često i nehominskih vrsta, ali sa dostojanstvenim držanjem. Ipak, zdanje je prvenstveno pripadalo ljudima i po njihovoj meri je bilo građeno.

Iako je Mark najveći deo svog zemaljskog života proveo na ostrvima Okeanije i u podnožju Hima-

laja, njegov se pravi dom nalazio ovde, i kada bi negde daleko među zvezdama pomislio na Zemlju, on je pred očima uvek imao Atlantis, prvenstveno njegove smrdljive male dokove sa kojih se pecalo ili krišom kretalo u zabranjena jedrenja. Sada je želeo da obnovi svoja sećanja i da se dokraja utopi u masu grada, ne kao komodor, već kao obično ljudsko biće.

Restorani, krčme, robne kuće, trgovci, sve je bilo ispunjeno licima kakva je čovek nekada samo u snu, pa možda ni tada, mogao da vidi. Iako je bilo najviše ljudi u svetlomrkoj preovlađujućoj boji, ovde se moglo susresti i nekoliko sasvim čistih primeraka ljudskih rasa – crnaca, belaca, crvenokožaca, pa čak i Eskima. U stvari, može se slobodno reći da su možda samo još Eskimi sačuvali svoje etničko biće i održavali prirodni način života, ali sada u ponovo gotovo sasvim zamrznutom Sibiru i Kanadi, pa čak i na nekim ledenim planetama gde je njihova kultura doživela pravu renesansu, ali ne na nivou dvadesete generacije, već na nivou bakra i bronz.

Satima je Mark hodao i zagledao u ta različita ljudska lica, ali i lica drugačijih stvorova koji su nesmetano hodali ulicama prestonice Ujedinjenih Svetova. Sa raznih strana mogli su se čuti i različiti govori, među kojima bi mogao da prepozna i izvorni germanski, čak i grčki. Povremeno, umoran od besciljnog hodanja, seo bi na slobodnu klupu u nekom od restorana duž trotoara i uživao u reci koja protiče pored njega žuboreći glasovima.

Već danima mu se činilo da na mnogim mestima sreće jedno te isto lice, ili slična lica – bilo je to žuto blede lice nekog hominidskog

stvoru, koji kao da ga posmatra svojim dijamantskim očima, pa onda odjednom skreće pogled i nestaje nekuda u gomili ili u sporednoj ulici. Shvatio je da se ne radi o slučajnosti već da ga to biće, čovek, žena ili možda i jedno i drugo ili čak treće očigledno sledi u nekoj nameri, ali ne usuduje se ili ne ume da mu se približi ili ga možda i napadne, što je bilo manje verovatno.

Iznenada mu čovek, ipak je to bio čovek, pride, nakloni se, promrmlja nešto što se nije razumelo. Sede do njega na stolicu i začuta, zagledan nekud u stranu.

Sedeli su tako bez reči jedan kraj drugoga, kao slučajni prolaznici, iako je Mark sve vreme osećao da stranac ima nešto važno da mu saopšti, ali da verovatno protokol kojem je on naučen ima još mnogo stepeni čekanja dok mu se konačno ne obrati. Ritualni nekih naroda, sekta i klanova bili su neobični. Bilo je i takvih klanova čiji su pripadnici pre bili spremni da umru nego da se obrate nekom ko nije od njihove vrste. Još češći su bili obrnuti slučajevi. Mark nije znao sa kim ima posla, jer stvorenje nije imalo nikakvu oznaku, niti je ličilo na ikog koga je poznavao. I već je želeo da mu se sam obrati, verujući da će to možda pokrenuti stvar sa mesta, kada začu neko grleno šištanje sa strane i oseti kako ga stranac blago dodiruje rukom. Da li je to bio znak upozorenja? Mark pažljivo pogleda oko sebe, ne vide nikakvu opasnost, ali onda shvati da je stranac ustao i pošao nekud niz ulicu, ne obraćajući više pažnju na njega.

Znao je da treba da ga sledi, jer će mu stranac ono što želi verovatno saopštiti na nekom drugom mestu. Za svaki slučaj, on uključ

narukvicu na levoj ruci tako da je opet mogao da bude pred očima bezbednosti. Nije ništa želeo da rizikuje i znao je da je od ovog trenutka pod pažljivom prismotrom i zaštitom najmoćnije službe u ovom regionu svemira.

Stranac je polako išao ispred njega, tek s vremena na vreme pogledajući u stranu, ali nikad prema komodoru. Izgledalo je kao da strepi od nečega sa strane. To je trajalo već čitavih pedeset minuta i Mark pomisli da se, možda, radi o nekoj zabuni, te ubrza korak da bi sustigao neznanca, ali i ovaj ubrza korak, pa onda potrča i skrenu u neku drugu ulicu. Mark je morao da trči za njim praznim hodnikom a onda za trenutak neznanac nestade iza jednog ugla, Mark okrenu za njim i ugleda ga kako nestaje iza nekih vrata. On uskoči za njim verujući da će se vrata zatvoriti i učini mu se kao da je probio neku energetsku zavesu prilikom skoka.

Prvo ga iznenadi tama, a onda neobični miris kojim je bila ispunjena cela prostorija. On zastade i tek posle nekoliko trenutaka oči mu se navikoše na svetlo i blagu maglu koja je izbijala iz jedne posude. Bio je to mirišljavi tamjan. Mark shvati da je ovo verovatno hram, jer je na zidovima video znake iz kojih je izbijalo blago svetlo, jedino u prostoriji. Tada na podu ugleda neznanca sklupčanog na podu. On se naže nad njim i shvati da mu se život gasi. Na brzinu pokuša da ga reanimira, ali zaključivši da u tome neće uspeti jer smrt je već bila tu. Zato pozva hitnu službu reanimacije koja će se stvoriti tek za pet minuta, mada je znao da će tada već biti kasno, sem ako se u neznancu, ipak, ne zadrži još trunčica života.

Kao što je i pretpostavljao, služba reanimacije bila je tu za nekoliko minuta, čak brže nego što je računao. Ubaciše telo u kontejner i krenuše ka centru. Bilo je neverovatno kojom su brzinom stigli do centra u kome je već druga ekipa čekala spremna i ubacila telo u kristalni tunel skenera. Mark je očekivao da će se pojaviti bar mali zrak svetla, tračak nade za život neznanca, ali sve je izostalo – stranac je bio definitivno mrtav. Kakva je to moćna sila mogla da uništi svaku živu ćeliju u ovom čoveku i kakvu je tajnu ili opasnost krio u sebi? Ko zna da li će ikada dobiti odgovor na to?

Mark je stajao nad lešom neznanca ne shvatajući šta se dogodilo. Bili su zbunjeni i lekari koji su se okupili, jer nisu mogli da shvate kako je moguće da jedno telo bude u tako kratkom roku apsolutno mrtvo. Tek tada vođa grupe prepoznade Marka i obrati mu se

– Komodore, znate li ko je ovaj čovek, i šta mu se to desilo? Kao da nikada nije bio živ.

– Ne znam ko je – odgovori Mark. – Samo znam da je za njega vezana neka tajna namenjena, možda, meni.

Stajali su još nekoliko minuta čuteći nad telom koje su asistenti pripremali za dalja ispitivanja.

– Šta da radimo s telom? – upita lekar.

– Postupite po poverljivom protokolu. Prijavite slučaj generalnoj kontroli, a isto tako uredite detaljne analize. Možda će nam to otkriti nešto više i nešto važno. Pre svega, da li ima oznaku?

Lekar se naže nad telom koje je još bilo toplo, ali apsolutno mrtvo, zatim podiže ruku da pogleda oznaku identifikacije – marku, broj i genetski kod, ali nije bilo nigde ni-

čega. Čovek ili nije bio sa Zemlje, što se inače moglo pomisliti na prvi pogled, ili je bio inokosni Zemljanin stanovnik rezervata i čuvar reanimiranih svetova.

Po licu mladog lekara Mark shvati da je ovaj zaprepašćen i da ovakav slučaj u životu nije imao.

– Moramo ga podvrgnuti posebnom postupku, negde na njegovom telu, možda pod kožom ili u unutrašnjosti, mora da postoji neka oznaka, pošto ne verujem da je inokosan – oni nikada ne dolaze u Atlantis i drže se svojih pustinja.

Transportna traka prebaci leš u drugi tunel gde će biti proučen svaki detalj njegove kože i unutrašnjosti tela. I na velikom monitoru pojaviše se gomile brojki u kojima je Mark prepoznavao redove brojeva koji su govorili o genetskoj strukturi, količini pojedinih materijala, težini i obimu organa ali ono što je počelo da se iscertava bila je, izgleda, tajna koju je neznanać želeo da mu saopšti.

Na monitoru se iscertala jedna staza, zatim još nekoliko drugih krivudavih linija i jedna kružnica. Komodoru je sve odmah bilo jasno – bila je to staza kojom se kreću plivači, mesto gde se nalazila Atlantida i gde će biti vraćena. Komodor tek tada shvati da staza plivača dodiruje tu tačku. Isto tako, znao je šta znače linije koje se usmeravaju ka tom centru.

– Koliko će biti potrebno da se sazna od čega je umro ovaj čovek? – upita Mark.

– Najviše desetak minuta, dok se slože rezultati i odbace nevažne mogućnosti?

– U redu – reče Mark. – Pričekaj.

I posle tih nekoliko minuta stigao je rezultat koji ih je sve zbunio:

Jedinka je umrla sopstvenom voljom.

– Hoću celokupan izveštaj sa skenera! – reče Mark.

– Za univerzalni čitač? – upita mladi lekar.

– Svejedno.

Sa malim cilindrom u džepu Mark je krenuo iz centra, zatraživši da se telo neznanca sačuva i da se o svemu obavesti Služba koja mora preuzeti odgovornost za sve ostalo što će se dogoditi dok on lično ne odluči šta će se raditi dalje.

Ono nejasno što ga je mučilo, sada je bilo još nejasnije, ali i zloslutnije, i to ga je istinski zabrinulo. Očigledno, rađaju se sile spremne da spreče on što se mora dogoditi. Treba ih sprečiti i otkloniti njihov uticaj – iskoristiti ih na najbolji mogući način. Da li su to sile koje se opiru Atlantidi ili pokretu plivača ili i jednom i drugom? To će se saznati tek na kraju.

9

Šta uraditi? To je bilo pitanje koje je sebi već bezbroj puta postavio u životu i odgovarajući na to pitanje on je postao ono što jeste, jer svako traženje odgovora predstavljalo je njegov novi podvig. Toliko puta u životu susreo se sa neobičnim situacijama, ali činilo mu se da nikada nešto ovako jednostavno a strašno nije doživeo. Čin nepoznatog čoveka zbunio ga je, jer naslućivao je da se iza tog postupka krije neka opomena i predskazanje. Kakvo?

Očigledno, nešto u vezi sa Atlantidom?

Ono što je on naslućivao izgleda da je bilo poznato i neobičnom neznancu. Njegova smrt potvrđivala je

staru teoriju o opasnostima koje se rađaju u trenucima kada se gradi mir. Atlantida je u opasnosti ili su plivači u opasnosti, ili su to i jedno i drugo. Njegov je zadatak bio da spreči ono što će se desiti, ali nije znao šta će se desiti i odakle će opasnost da dođe. On mora da organizuje svoje snage, isto tako velike i moćne kao što su, možda, snage neprijatelja koji će udariti.

U stvari, Mark je slutio, možda neprijatelja i nema, možda će samo negativna energija izbiti odjednom kao vulkan, izvor otrova i besa milijardi bića koja ne učestvuju u maratonu. Njemu su zato bili potrebni pomagači, a već je znao gde će ih pronaći. Nikako ne na kopnu i među ljudima već u moru gde će se odvijati i već se odvija veliki program.

Prebacio se za nekoliko minuta na južnu stranu grada gde su ga dočekale stroge kontrole velikog odmorišta za životinje. Njegov bedž i signal njegove narukvice otvarali su mu i ovde vrata kao što su otvarali i vrata njegovog apartmana, jer centar je bio delo njegove mladosti.

Kada je gradio Institut, koji je više voleo da zove sanatorijum za životinje, Mark je imao ideju da se u ovom prostoru ostvari trajna veza između ljudi i bića mora, pre svega delfina, kitova, foka, ali i ptica. Davno započeti kontakti su nekoliko puta, kroz razvoj ljudske civilizacije, padali u krizu. Uvek su se bavili perifernim pitanjima, kao što su dresura i praktična saradnja. Markova ideja bila je drugačija. On je nastojao da se ovde izgrade duhovne veze među stvorovima, a to je upravo ono što se i na maratonu događalo. Kasnije, on se posvetio zvezdanim letovima i go-

tovo zaboravio na ovo mesto gde su se programi koje je on davno zamislio nastavljali, i to sa velikim uspehom.

– Dobrodošli, komodore – reče mu Marija-Lana koja ga dočeka kada je zakoračio iza treće zaštitne ograde. Bila je to njegova najbolja učenica i saradnica. – Odavno vas nismo videli ovde.

– Da – odgovori Mark. – U pravu si. Ponašam se kao da ovde nisam ostavio jedan deo svog života, možda najlepší. Bojim se da su me moji prijatelji zaboravili.

– To ćemo sada videti, komodore. Mislim da oni koji su još među nama nisu zaboravili vašu auru. Videćete ko će vas prepoznati.

Prošli su još jednu zaštitnu ogradu i našli se u prostoru u kome je sve vrvelo od ptica poredanih po stativima, ljuljaškama i policama, a bazeni su bili u peni od uzburkane vode kroz koju su jurili delfini i mali kitovi. Mnogi su se tu oporavljali od povreda zadobijenih u okeanu ili obnavljali svoju energiju i potvrđivali vezu sa ljudima. Bilo je to jedinstveno pleme koje se ovde pripremalo za veliko delo. Mark je osetio da je sada došlo vreme za to.

– Divno je ovo mesto – reče Mark pruživši ruku da na nju sleti jedan galeb. Bio je to pravi galeb Atlantisa, jer je na levoj nozi imao tanki prsten sa sitnim kristalom koji je emitovao poznati signal, ali pored tog prstena imao je crveni prsten, kao znak da je ptica dobila orden za visoke zasluge. Mark je prepoznao pticu koju je nekada obučavao.

– I on je vas prepoznao – reče Marija-Lana.

– Lepi Tim, zar ne?

– Da, komodore, ali on je sada samo vaspitač mladih ptica. Ne leti više dalje od grada.

– Bilo bi pravo čudo da može to da učini – reče Mark gladeći pticu po vratu. Galeb se onda podiže sa njegove ruke i zaklikta. Bio je to poziv ostalim pticama, koje kao da su odjednom sve u isti glas pozdravile komodora, iako ga mnoge od njih nikada ranije nisu ni videle. On im mahnu rukama i zaklikta poznati pozdrav.

– Koje delfine imaš ovde? – upita zatim.

Marija-Lana nabroja nekoliko imena, od kojih Mark prepoznađe samo dva od onih koje je pratio tokom obuke. I toliko mu je bilo dovoljno za ono što je želeo da uradi. Tu mu je omiljena ptica i dva najbolja delfina koje je znao.

On pride ivici bazena i ispusti poznati pisak. Istog trena voda se još više uzburka i ka njemu zaplivaše dva delfina. Kada su došli do ivice bazena, obojica izbacise glave visoko iznad vode i Mark prepoznađe Žila i Žolija, dvojicu iz druge generacije. Pružali su glave prema njemu i on počeo da ih miluje tepajući im serijom piskova, čije značenje nije dobro znao, ali koji su izazvali pravo oduševljenje kod životinja. On je uvek pretpostavljao da mu se oni smeju kako loše govori njihovim jezikom i očigledno izvaljuje gluposti, kao kada i oni pokušavaju da progovore ljudskim rečima.

– Lana – upita on, – da li je komora za kontakte prazna?

– Da, komodore – reče ona, – sada nema ni kontakata ni obuke. Životinje su prepuštene potpunom odmoru.

– Sjajno, odmah ću to iskoristiti. Potrebno je da im saopštim nešto važno.

Komora za univerzalne kontakte nije bila izum ljudske civilizacije, već je dobijena hiljadu godina pošto je čovek prodro među zvezde. Tek prilikom sedmog susreta sa razumnim bićima ljudi su mogli da uspostave pravu vezu među civilizacijama jer su predstavnici jedne male planete, nevezane za neku zvezdu, imali tu neobičnu spravu pomoću koje su mogli da »razgovaraju« sa svakim stvorenjem koje je vodilo organizovan život. Za razliku od ljudskih uređaja za kontakte, zasnovanih na osnovnim principima logike proizašle iz tradicionalne filozofije i načina života, ove komore naroda Lao funkcionisale su na principu univerzalnog uma ili, kako je jedan specijalista davno formulisao, na osnovu kosmičkog prauma. Šta je to bilo, niko još nije znao, ali funkcionisalo je. Pomoću ovakvih komora moglo se »razgovarati« sa svakim živim bićem, naravno, ne uvek u istom vremenskom intervalu.

Međutim, jedno pravilo je važilo za kontakte među različitim vrstama. Do veze između različitih vrsta moglo je doći samo posle dužeg zajedničkog boravka u istoj sredini. Zato su sve životinje morale biti uveđene po nekoliko meseci u komoru sa ljudima, da ne bi doživele duševni kolaps kada se preko komore uspostavi takav kontakt. Verovalo se da je razlog tome, ne njihov primitivni nivo, već zbrkana ljudska svest, koja je bila u stanju da razori i najstabilniji životinjski duh.

Galeb i dva delfina, koje je Mark poveo sa sobom u komoru, bili su već davno obučeni i naviknuti na ljude i potpuno imuni na kaos koji je u stanju da izazove ljudska svest. Možda su već bili i superiorni u

odnosu na ljudske medijume ili in-
strukture, pogotovu kada se radilo
o prirodnoj sredini kojoj su oni pri-
padali.

Životinje su s radošću krenule za
Markom, osećajući da će od svog
starog prijatelja dobiti neki znača-
jan zadatak. Iza njih su se zatvorila
velika vrata koja su sprečavala pro-
diranje svih spoljnih uticaja u ko-
moru, a onda se još uključio i
snažni zaštitni sistem koji je onemo-
gućavao da do četiri medijuma spo-
lja prodre išta drugo osim uticaja
kosmičkih sila koje treba da budu
jedina veza među njima, jedini fluid
koji će ih spajati. Samo je svetlost
fluorescentnih gljiva blago osvetlja-
vala njihove figure.

Bilo je dovoljno samo pola sata
da Mark prenese svojim prijate-
ljima ono što je želeo da oni znaju.
U stvari, on im nije prenosio ni-
kakve činjenice, slike i podatke već
samo svoje predosećanje da se pri-
bližava neka opasnost, koja je zajed-
nička za sva zemaljska stvorenja.
Sve tri životinje su tačno znale šta
je to, osetile su punim intenzitetom
Markovo predosećanje i bile su
spremne da se uključe u odbranu
kolone plivača, ali i prostora u
kome treba da bude postavljena At-
lantida. Nepoznate sile ili nega-
tivna energija za njih su bili manje
nedostupni nego za Marka, jer oni
su drugačije kontaktirali sa svojim
svetom, pa čak i sa impulsima koje
je ispuštala sama Zemlja. Oni su
bili u tom tamnom ili još zamaglje-
nom svetu kome čovek tek treba da
se približi ili ponovo vrati, pošto ga
je pre mnogo hiljada godina napu-
stio.

Pošto je »razgovarao« sa svojim
prijateljima, Mark otvori komoru i
oni se opet nadoše u svojoj sredini i
na svetlosti sunca. U načinu kreta-

nja moglo se приметiti da su delfini
i Tim Markova osećanja shvatili
ozbiljno.

Zatekao je Mariju-Lanu kako na
velikom video-zidu posmatra penu
okeana u kojoj on prepoznaje jato
plivača što neumorno seku talase
plivajući ka Atlantisu, do koga im
je ostalo još čitave dve stotine dana.

— Komodore, ovo je predivno.
Nisam verovala da ću doživeti
ovakvo razumevanje među bićima.
Ovo prelazi sve što sam mogla da
zamislim. Tolika spontanost i sreća
među tako raznovrsnim stvor-
vima. To prevazilazi čak i ono što
smo mi ovde postigli.

— To samo tako izgleda, draga
moja — odgovori Mark. — Taj spon-
tani pokret, jer ovo je već politički
pokret, krije u sebi i opasnost. On
izaziva i drugu vrstu spontanih po-
kreta — Onih koji su suprotni. Mis-
lim da si učila taj zakon psihodina-
mike u moosferi i duhovnoj auri.

Ukratko joj je objasnio o čemu se
radi o svojim naslućivanjima i upo-
zorenjima koje je dobio. Bilo je to
potrebno i zato što je želeo da mu
sve životinje iz Instituta pomognu u
projektu koji je imao na umu. Ono
što joj je izložio, izazvalo je dosta
zabune i pomalo straha kod Marije-
Lane.

— Komodore, bojim se da ću
imati neprilika ako pustim sve živo-
tinje.

— Nećeš — reče Mark. — Životi-
nje će same izraziti želju da idu.

— Kako?

— Upravo im moji prijatelji pre-
nose poruke i program koji treba
da obave. Pogledaj šta se događa!

Marija-Lana je videla kako su u
bazenu životinje odjednom počele
da stvaraju koncentrične krugove i
plivaju jedna za drugom u neobič-
nom ritmu, a ptice su se okupljale u

jato koje je kružilo iznad aule Instituta. Očigledno, delfini i galeb prenosili su poruku koju su primili od Marka.

– Ovako nešto još nisam videla.

– Verujem – reče Mark.

Posmatrali su kako životinje polako, u grupama, jedna drugoj prenose ono što su saznale, a onda kako se ptice spuštaju gotovo na samu površinu vode i uspostavljaju vezu sa životinjama u vodi.

– Pogledajte, komodore – reče Marija-Lana, pokazujući Marku kako psihosenzor treperi od snažnog polja koje se pojavilo u prostoru Instituta – Šta da radim?

– Pusti ih, oni su spremni!

Marija-Lana pride kontrolama i pritisnu dugme kojim se otvori aula Instituta, kao i kanal prema okeanu. ptice jedna za drugom počele da izleću, a delfini i kitovi zaplivaše ka talasima.

– Ovo je neverovatno. Šta će se sada dogoditi?

– Ne znam – odgovori Mark. – Oni će sada postupiti po svom osećaju, a njihov osećaj je nekoliko puta snažniji od našeg. Otkriće sve što treba otkriti i nastojati da spreče svako zlo.

– Nadajmo se.

– Nadajmo se – reče Mark.

Mark napusti Institut i požuri ka centrali, jer je želeo da Vrhovnog upozna sa događajima. Službeni transporter kretao se maksimalnom brzinom, kao da je osećao da komodor baš tako želi.

U Savetnikovim prostorijama očekivali su ga i ostali veliki časnici, šef Službe, sekretari odbrane i kontrolori koridora.

Kada je ušao, niko se nije ni okrenuo prema njima, iako su čuli najavu njegovog dolaska, jer svi su bili zagledani u ogromni monitor

na kome su se videle dve slike. Jedna je prikazivala ogromno jato ptica koje je počelo da se okuplja nad Atlantisom, a druga jato riba koje se koncentrisalo u prostoru oko velike plutače na dve milje od grada.

– Mark, šta se to događa, čoveče

– upita Vrhovni ne okrećući se prema njemu. Kuda su krenule ove životinje?

– Idu svojim putem, za svojim predosećanjem – reče Mark hladno.

– Onda sam siguran da ti stojiš iza toga – nastavi starac.

– Možda, iako nisam samo ja. Ima i neko treći.

– Ko?

– To bih i ja voleo da znam.

Kada je to rekao, već su se svi bili okrenuli prema njemu, iznenađeni tokom razgovora.

– Šta se događa?

– Pokušavam da saznam časn

– odgovori Mark polako. – Pokušavam da saznam. Zato sam i došao ovamo.

– Očekuješ da saznaš od nas? – upita šef Službe.

– Ne, već da mi omogućite da saznam.

Brzo ali detaljno ispričao je sve što se događalo do trenutka kada je ušao u ovu prostoriju. Pažljivo su ga slušali ne prekidajući ga. Jedino je časn Andrio za trenutak ustao i poslao preko komunikatora pisanu poruku. Mark je pričao o svom susretu sa nepoznatim strancem o njegovoj smrti, o obdukciji, zatim o svojoj užurbanosti, da što pre uključi jedan talas odbrane.

Nastade trenutak tišine. Svi su gledali Vrhovnog koji je držao u ruci celuloidni svitak što ga je izbacio pneumatik računskog terminala. Polako je razvio svitak i, pošto

ga je pregledao, pružio ga je Marku, a potom svim članovima Saveta.

Na svitku sa zvaničnim oznakama Centrale identifikacije i Medicinske službe moglo se jasno pročitati.

Izveštaj obdukcije tela inokosnog Zemljanina Sa'aha Lombrdinca

Uzrok smrti: sopstvena volja; razlog smrti: viši cilj; osobeni znaci: nemuš, bez jezika, bez uha; zanimanje: tragač za istinom, poreklo: pećine Kamčatke; datum rođenja: nepoznat; dan dolaska u Atlantis: nepoznat; prvi put evidentiran u gradu: 29. 09. o.g. u 11 časova.

Primedba: Identifikatori su pratili njegovo kretanje poslednjih deset dana. Sve vreme bio je u blizini staze kretanja komodora Silarda sa kojim je želeo da dode u kontakt. Namere nepoznate. Prvi put zabeležen: 04. 10. u društvu Prijatelja Sibirske Zvezde, a zatim izgubljen iz vida.

Inokosni Zemljanin – Lombrdinac. Svima je bilo jasno da se radilo o jednom od šamana sibirskih tajgi i prijatelja mamuta, čuvara, ledene vatre, tragača za istinom. Ova vrsta ljudi, koji nisu dozvoljavali da budu ubeleženi u ljudsko društvo, jer su sebe smatrali braćom duhova, odlikovali su se izuzetnom moći predosećanja i predviđanja. Čitali su budućnost osluškujući tutnjanje Zemljine utrobe. Šta je on naslutio i šta otkrio?

– Silarde, šta predlažeš? – upita Vrhovni.

– Moram prvo da vidim šta se događa. Časni, imam osećaj da se sve odvija na ostrici noža, ali ne bih želeo da vam to sada objašnjavam. Hoću prvo da vidim mesto gde će se vratiti Atlantida.

Vrhovni klimnu ne dozvolivši više nikome da postavi ijedno pitanje, jer je znao da Mark još nema odgovore.

– Možeš da ideš, Silarde – nastavi časni Andrio. – Evo ti ključ za hiper-vezu sa ovom sobom. Svakog trenutka možeš da se uključiš ovde.

Pružio mu je kristal u obliku piramide, koji Mark uze zahvalivši a onda se nakloni i napusti prostoriju. Pre nego što je izašao video je na velikom monitoru da se jato ptica udaljava od Atlantisa.

10

ZNAČI, OVO JE MESTO gde će se spustiti ili, možda, izroniti taj zlatni grad, prestonica izgubljenog sveta, razmišljao je komodor dok je iz Bel-Amija* posmatrao tamu okeana koji se pružao pod njim. Što je duže posmatrao ovo mesto, sve mu je jasnije bilo da se tu nešto događa, u stvari, da se ništa ne događa. Zato je spustio još niže svoj brod kako bi mogao nesmetano da osmotri dno, ali ni tamo ničega nije bilo. Samo je slaba struja raznosila ljuštore kraba i otpatke koje je donela ko zna odakle.

– Mesto gde će doći Atlantida bilo je pusto. Mark uključi senzore kako bi oslušnuo šta se događa, a to je, možda, značilo da će se uskoro nešto zaista dogoditi ili se već dogodilo. Ni teledirigovane minijaturne kamere, koje su se spustile na samo dno i podvukle pod ostatke stena i u mulj, nisu mogle ništa da otkriju.

Kao nikada do sada, komodor je osetio duboko u sebi neku vrstu nemira, ali i poziv da izađe i sam oseti atmosferu podmorja. Navu kao je laki skafander i kroz komoru izašao u okean. Reflektori sa

•Bel-Amija• su mu osvetljavali put i on krenu ka dubini. Kada se našao nekoliko desetina metara niže, gde ga je spustio mali kompresioni pogon, Mark isključio svetla i istog trena nade se u gotovo potpunom mraku. Plivao je kroz tamu kao da je izgubljen, iako je dobro znao da ga sonar sa •Bel-Amija prati i da ga njegov brod podmornica uvek može pronaći. Okrenuo se nagore i shvatio da je i gore tama jer je već pala noć. Onda je zastao i umirio svoja čula spreman da osluškuje sile koje ovde vladaju.

Koncentrisao se polako tokom čitava dva sata, a onda odjednom oseti da mu se nešto približava. Napregnuo je svoj vid, ali ništa nije primetio. Ipak, znao je da je nešto svuda oko njega, kao da ga je opkolila ogromna i moćna masa koju već oseća na svom telu.

Napregnuo je još jednom svoja unutrašnja čula i neka slika počela se rasvetljavati. Video je ono što će se dogoditi: veliku belu svetlost na stubovima i pozlaćenim kipovima, video je brodove, jedra na karkama, bronzane štitove, besne konje, kopljanike i igrače.

Atlantida je već bila tu blizu njega nadohvat njegove ruke, nevidljiva i nedodirljiva, ali spremna da se u punoj svetlosti pojavi pod ovim nebom.

Sada mu je bilo jasno zašto je okean pust, jer su sva ostala živa bića osetila šta se zbiva i napustila ovaj deo podmorja. Postali su svesni prisustva velikog ostrva.

Mark pozva svoj brod i uskoro ga osvetliše snažni reflektori. •Bel-Ami• mu je prilazio spuštajući se polako. Komora se otvori i Mark uplovi u nju. Za deset minuta bio je za komandnim pultom i slušao poruke koje su stigle. Vanda i Petrus

su se vratili u Atlantis i žele da se pridruže plivačima za nekoliko dana, ako im to dozvoli. Vrhovni traži od njega da poseti plivačko jato, a Katon Ibis je poslao jednu zakukuljenu rečenicu koju Mark nije razumeo.

Njega su, ipak, najviše zanimali izveštaji što su stigli sa osmatračkih satelita koji su specijalno za njega pratili kretanja jata ptica i riba. Na monitoru je odmah imao animaciju koja mu je u nekoliko boja prikazivala kretanje jata ptica ka severozapadu i severoistoku i njihovo kruženje u nekoliko zona, a i dva ogromna jata riba koja su se formirala u Atlantiku i plivala duž obale kontinenata, kao da žele da svojim telima odvoje okean od kopna. Još se nije moglo jasno videti kuda smeraju ova jata, ali Mark je znao da mora da veruje u predosećanje ovih stvorova, jer jedino oni mogu da otkriju ona osetljiva treperenja negativne energije koja se rada, i jedino oni mogu da deluju protiv nje.

Iznad svega Marka je zabrinjavala sve veća koncentracija srebrnih algi koje su se naglo množile na severu okeana, ali gotovo zarazno širile prema jugu. U animaciji koju je dobio činilo mu se da se poput nekog džinovskog pipka pružaju ka jugu, kako bi zgrabile plivače i unele ubilačke nagone među njih. To širenje ka jugu izgledalo je potpuno nelogično i odvijalo se uprkos svim strujama koje su tekle u suprotnom pravcu. Bilo je, međutim, očigledno da jato koje su predvodili delfini vrlo vešto manevriše u blizini algi i da ih izbegava, verovatno svesno opasnosti koja može proizaći iz dodira sa njima.

Dok je svojim brodom leteo iznad talasa u susret plivačima koji su

nekoliko sati ispred njega, setio se da su proročke mašine pre hiljadu godina predvidele da će se na Zemlji roditi jedan stari grad, uprkos silama zla od kojih će zasvetleti more. Ali ko je mogao verovati proročkim mašinama, iako su one bile čudo tehnologije jer, ipak, bile su i čudo sujeverja. Da li se njihovo proročanstvo ostvaruje? Nije mogao da shvati otkuda mu sada ta misao o proročkim mašinama, kako baš sada da ih se seti.

Pomislio je da će samo Mesec moći da mu da precizne podatke o tom proroštvu i želeo je da to odmah proveriti. Bio je u pravu, jer ono što mu je veliki računar saopštio, bilo je začuđujuće. Naime, proročke mašine su ovako formulisale svoj zaključak ili svoje viđenje budućnosti:

*Od danas na hiljadu okretaja Zemlje oko zvezde... (nejasno)... bleštaće more svetlošću meseca, a rodiće se grad – starac u blještavilu vremena... i sile zla...**

* Sve je ostalo bilo nejasno. Mašina nije umela da se precizno izražava, a ubrzo se i raspala sama od sebe. Njeni tvorci su to i predvideli, kao što je ona sama predvidela nekoliko važnih događaja u istoriji planete ali, naravno, kasnije niko o tome nije razmišljao. Eto, sada se komodor toga slučajno setio, ni sam ne znajući kako. Proročanstvo se odnosilo na Atlantidu i sve što će se dogoditi oko nje, ali mašine nisu izrekle kako će se sve završiti. To će on doživeti.

U stvari, to i nije bilo neko veliko proroštvo, jer oduvek se dobro znalo da pojava pozitivne energije izaziva svoju negaciju, radanje nečeg lepog izaziva ružno. Negativna energija uništena na jednom me-

stu, rada se na drugom ili se čuati i čeka pogodan trenutak da se opet pojavi. I nikad se ne zna gde će se pojaviti, u kojem obliku i među kakvim bićima i predmetima. Jedino se tačno mogla izmeriti njena količina i prostor koji obuhvata.

Kada je na monitoru ugledao jato, Marku zastade dah, jer se u okeanu, potpuno mirnom kao da na njemu vlada bonaca, mogao videti dugi uzburkani trag, koji je dolazio sa druge strane vidika. Jato koje je krenulo sa starta sada se ustostručilo i plivalo možda sporije, a nad njim, poput belog oblaka, letele su ptice. On usmeri »Bel-Amija« ka površini i odmah zaroni. Spustio se u dubinu od trideset metara, jer je trebalo da odatle prati jato.

Dok je zaustavljao motore, jato ga je već sustizalo. Na sonaru se jasno čuo šum tela koja se probijaju kroz vodu, a onda je i video ta blistava tela, kako u nekom neobičnom redu napreduju kroz struju. Tela plivača bila su obložena tankim slojem vazduha, masti ili sluzi da bi lakše napredovala. Sada su svi bili u intenzivnom ritmu, jutarnjoj deonici pre nego što će se prihvatiti obeda. U tim trenucima približiće im se kontejneri sa hranom i omogućiti svakom od njih da obнови energiju utrošenu plivanjem. Jato će se za neko vreme razbiti u kolone prema vrstama hrane koju uzimaju plivači, a onda će se opet svi izmešati i nastaviti u veselom ritmu.

Gledajući ih kako plivaju iznad »Bel-Amija«, Mark požele da se uključi u jato i ponovo oseti onu prijatnost koja vlada u njemu. Već se spremio da navuče tanki skafander kada ga signal iznad komandnog pulta zaustavi u pokretu.

Bila je to kratka važna poruka koju mu je slao Katon Ibis. Brod kolekcionara nalazio se iznad jonosfere i očekivao predstavnike Zemlje koji će se uveriti u istinitost postojanja Atlantide.

Mark se našao u vremenskom tesnacu, jer nije obavio najvažnije delove svog programa a mora da napusti Zemlju na neodređeno vreme. Pre svega, trebalo je da se izvuče iz podmorja i vine ka oblacima. Bio je to zadatak koji je poverio računaru, a on je pripremao poruke za porodicu, Vrhovnog, za šefa Službe, za Viktora Abazu. Sve svoje beleške unete u računar stavio je na raspolaganje Službi, a onda preneo svoje šifre i ključeve u depozit koji će moći da se otvori u kritičnom trenutku. Bila je to obavezna predostrožnost koja se preduzimala prilikom svakog neizvesnog i riskantnog leta, a ovo je bio let takve kategorije.

Dok je još menjao opremu, skidajući obični kostim letača i prelazeći u odeću komodora i zvanične osobe, video je da se njegov brodić digao iznad površine vode i usmerio u pravcu severozapada, gde se nalazio Atlantis.

Na velikom monitoru svetlo počeo da se menja, a zatim i da se gubi slika. Veliki beskrajni okean, koji se plavio, polako se pretvarao u zeleno svetlo, u veliki smaragd koji je blistao u sredini okeana.

Neko je direktno u monitor emitovao signal, jer to što se videlo nije prolazilo kroz oči kamere koja bi trebalo da vidi ono što se nalazilo ispred broda, odnosno naslage paperjastih oblaka.

U blistavoj zelenoj svetlosti naslućivali su se oblici, oštre linije kristala. Mark počeo da razaznaje oblik sedmokrake zvezde u čijoj se un-

utrašnjosti mogao naslutiti oblik sedmougona, sred koga se nalazila nova sedmougona zvezda. Odmah je znao da se sve to smenjuje do ubeskraj, do najsitnije strukture.

Nisu mu bila potrebna nikakva dodatna obaveštenja i provere. Jasno je bilo da je to brod kolekcionara koji je došao po Zemljane. Bilo je to najlepše što je ikada video. Po lepoti moglo se meriti sa najlepšim oblicima zvezde Marijan. Dok je gledao u tu letelicu, koja očigledno nije bila mašina već neka druga vrsta strukture, čuo je muziku iz kristala, koja kao da je dolazila iz same svetlosti.

Čuo je još nešto. Bio je to glas Katona Ibisa:

– Komodore, bojim se da nećete imati vremena da se ukrcate u brod koji čeka u Atlantisu. Moraćete direktno ovamo.

– Odakle se javljaš?

– Odavde, iz kolekcionarske krstarice.

– Ali kako ću ja dotle?

Nije odmah shvatio da je muzika prestala i da se u njegovom telu odvija nešto što nikada nije osetio. Učinilo mu se da mu se telo rastvara, da počinje da gubi jasnu sliku pred očima, čak i osećaj samoga sebe. Činilo mu se kao da ga hvata mala vrtoglavica od svetlosti koja se upijala u njega. Ipak, znao je šta mu se događa, iako mu se to prvi put u životu događalo.

Moćni stranci više nisu imali vremena da ga čekaju. Časovnik koji je otkucavao njihovo vreme praznio je svoje komore i oni su morali da krenu nazad kroz svoju zvezdanu dijagonalu. Zbog toga su komodora izvukli direktno iz njegovog sedišta i preneli ga u svoj brod.

Nekoliko nesređenih trenutaka bili su znak da je prolazio kroz proces transformacije. Prošao je kroz tamu i ponovo ušao u svetlost. Išao je kroz neki svetlosni blok ka nečemu što je ličilo na vrata.

Ta vrata su se otvorila ili nestala pred njim, a on je onda ugledao Katona Ibisa i arheologe kako sede za sedmougaonim kristalnim blokom i ispijaju neki napitak. Za stolom je bilo još jedno prazno mesto, ono koje je očekivalo njega. Kada je ušao, svi su se okrenuli prema njemu, a Katon Ibis ustade i reče:

– Komodore, dobrodošli u brod Kolekcionara. Vaše mesto vas očekuje, vaše mesto i piće.

Mark se rukova sa prisutnima, a onda sede na prazno mesto. Ispijao je piće koje je imalo ukus meda od lipe, ali bilo je tečno i gotovo penušavo.

– Mislim da će nam ovaj napitak olakšati da podnesemo ono što nas očekuje – reče Katon Ibis.

11

NAPITAK JE SPORO KLIZIO niz grlo i Mark je osećao kako se meko i toplo spušta do njegovog želuca. Zatim mu se činilo da oseća kako prodire u krv, dodiruje svaki nerv i svaku ćeliju u telu. Istovremeno, pogled mu je bio uperen u sto, što su činili i svi ostali čija su lica blistala od zelene svetlosti. Bili su hipnotisani onim što se odvijalo u stolu.

Da li se odvijalo u stolu, na njegovoj površini ili negde u beskraju, to nije moglo tačno da se utvrdi. Možda se sve odvijalo u svesti posmatrača, jer je to izazivao napitak koji su ispili.

Pred svakim od njih iscrtavala se sedmougaona zvezda sa unutrašnjim sedmougaonikom u kome se ponovo radala zvezda sa novim sedmougaonikom. Ali događalo se nešto sasvim neprirodno i neshvatljivo, jer svaki unutrašnji lik nije bivao sve manji, već sve veći, tako da slika nije postajala beskrajno mala, već beskrajno velika, što je bilo potpuno nelogično. Niko ne bi mogao da dokaže kako se beskrajno veliko može postaviti u jednu ograničenu površinu slike čiji je prečnik u polaznoj osnovi iznosio najviše sedamdeset centimetara.

Pred njima se odvijala nerazumljiva geometrija veličanstvenog besmisla. Slike koje su se smenjivale sve više su ličile na prostore koji se otvaraju, jer su se mogle videti unutrašnje strane prostora koji se širi, kao velike strane beskrajnih soba, gde se u svim pravcima moglo naslutiti neograničeno mnogo puteva. Očigledno bio je ovo pravi kaleidoskop večnosti.

Sve sedmoru su ćutali i niko nije smeo da postavi pitanje da li su oni pošli, da li putuju ili je to što vide samo varka koju izaziva napitak što su ga ispili, ili čak energetski naboj uređaja u kome se nalaze.

Ali Mark je naslućivao da oni zaista putuju i da su ispili napitak kako ne bi poludeli od onoga što se zbiva pred njihovim očima. Kretali su se nepoznatim stazama između zvezda i vremena, i to nisu bile crvotočine koje su vangalaktičke civilizacije provukle kroz naš svet, već neki novi putevi, najverovatnije kroz mentalni svemir.

Da li su prolazili sati ili samo minuti ili sekunde, da li su se kretali prema budućnosti, prema prošlosti ili paralelno sa svojim vreme-

nom, to se na ovome mestu nije moglo utvrditi, jer tu su vladali drugačiji zakoni. Mentalna koncepcija vremena, koju su nosili u sebi ovi putnici, nije se poklapala sa vremenom svemira kroz koji ih je vodila mašina.

Zeleno svetlo je postajalo sve tamnije kao da se prostor beskraja sužava ili njihova letilica usporava. U jednom trenutku sto pred njima bio je mrtav, više nikakve svetlosti nije bilo na njemu i oni istog časa podiгоše oči i pogledaše se u nedoumici.

— Izgleda da smo stigli — reče Katon Ibis.

— Gde? — upita jedan od arheologa.

— Tamo gde je bilo određeno da stignemo, zar ne?

Okretali su se oko sebe da vide vrata kroz koja će izaći, ali njih nije bilo. Ničega nije bilo sem beskrajnih zelenih prostora koji su se pružali na sedam zidova. Glatka površina zidova bila je mlaka i izgledalo je da ih prsti ne dodiruju već da su zaštićeni tankim energetskim nabojem koji miluje vrhove jagodica. Stajali su tako ne znajući šta da rade i nije im ostalo ništa drugo nego da čekaju.

— Komodore — upita jedan od arheologa, — šta mislite koliko smo putovali? Vi imate iskustva u ovakvim stvarima.

— Moje iskustvo mi govori da to ne mogu da znam, jer ne znam ni kakvom smo to spravom putovali, ni da li smo uopšte putovali. To ćemo tek videti.

— Kako, zar vi ništa ne znate? — upita zaprepašćeno mlada od žena.

— Ne — odgovori Mark. — Ja se nikada nisam susreo sa ovako nečim.

Bilo je to senzacija za sve prisutne koji nisu imali nikakvih iskustava iz interstelarnih putovanja pa im se ovo činilo uobičajenim za te uslove.

— Ali vi ste se usudili da putujete? Mi smo imali poverenje u vas. Zato smo i pošli.

— Vidite da je sve stvar poverenja — reče Mark. — Ja sam navikao da imam poverenja u sve one koji nas prevazilaze svojom tehnologijom. Takva bića jednostavno nemaju potrebe da nanose nekome zlo ili da ga izlažu opasnosti.

Gledali su u njega očekujući da nastavi.

— Znam da vas interesuje kakva su nas ovo bića povela na putovanje. Ne znam, verujte, ne znam i možda neću nikada ni saznati iako mi je objašnjeno da se, možda radi o Zaštitnicima, Tvorcima ili kako su se već zvale sile koje su nekada živele na našoj planeti, a zatim se uklonile da bi omogućile našoj vrsti da se razvije. Možda nikada nećemo saznati ko su oni, ali budimo sigurni, pripadamo istom svemiru i nastali smo iz klice istoga uma.

— Tako je, komodore! — začuše glas koji kao da je dolazio ni iz čega i tada ugledaše kako se na mestu sedmougaoanog stola, koji se dematerijalizovao, pojavljuje malo stvorenje u ljudskom obliku i zlatnoj odeždi.

Bio je to mali zlaćani zastupnik ili bolje rečeno jedna od njegovih jedinki. Svi su bili zaprepašćeni njegovim izgledom i tananim glasom. Najviše od svih možda baš Katon Ibis, jer on je bio siguran da je Cisi-musa ostavio na Zemlji.

— Da, komodore i gospodo — nastavi Cisimus, — u pitanju su velike sile o kojima čak ni mi čuvari nji-

hove zbirke i zastupnici na Bazaru ne znamo ništa.

Svi su se sada okrenuli Marku očekujući da čuju šta će on reći. Mark se samo smešio, produžavajući neizvesnost i zbunjenost kod ostalih, a onda dodade:

– Da, gospodar, velike sile koje sve nas nadgledaju ili se smeju našoj naivnosti. Iako mi možda i nismo toliko naivni koliko nismo sposobni da ih sledimo na njihovim stazama.

– Dobar odgovor, komodore. I dobrodošli u region Kolekcije. Vidim, svi ste tu.

– A kako ste vi stigli ovamo? – upita Ibis.

– Kraćim putem, dragi moj – odgovori Cisimus.

– I jesmo li sada...? – započe jedan arheolog.

– Da, na pravom ste odredištu. Nalazimo se pred vratima Atlantide. Ona je ovde.

Pogledaše u pravcu koji je njegova ruka pokazivala i shvatiše da zidovi nestaju, postaju providni ili projektuju prostor iza sebe. Mogli su da vide da ih sa svih strana okružuju magla i zlatna prašina kroz koje su se jedva naslućivale zvezde. Sve jasnije mogli su da vide da je ceo vidik ispunjen džinovskim asteroidima, dosta pravilnih oblika, raspoređenim po nekom sistemu. Bila je to veličanstvena slika jer im se učinilo da ih okružuje ogromna zbirka megalita koje su ovde, sred svemira, postavili bogovi.

– Gospodo, ovo je velika Kolekcija. Tu, sred tih kamenova, nalaze se artefakti mnogih civilizacija o kojima najčešće niste nikada ništa čuli niti ćete čuti.

– Zašto? – upita jedna od žena.

– Zato što ljudi nisu određeni da sve saznaju, iako im se čini da nije tako – reče Cisimus.

– Vi kažete da se u tim asteroidima nalaze artefakti. Jeste li sigurni?

– Da, tvrdim, oni su čaure u kojima se čuvaju blaga, neizmerna blaga i čuda, ali to se sada vas ne tiče. Vaš je zadatak da utvrdite, iako ne znam kako, da li je ono što će vam biti vraćeno zaista Atlantida. Naravno, u to ne može biti sumnje, ali protokol je takav da vi to morate sami da potvrdite. Zato ste i došli, zar ne?

Pogledao ih je trijumfalno svojim malim sjajnim očima, a onda palantnim pokretom pokazao i rekao:

– Pa, gospodo, ne treba mrviti vreme, krenimo na zadatak!

Videše kako se pod njim olvara pod i kako on zakoračuje u nešto nalik toboganu. Seo je na samu ivicu i spustio se. Shvatili su da i oni treba isto da urade i počeli su da se spuštaju jedan za drugim, kao što su nekada radili kao deca. Cev je bila sačinjena od iste materije kao letilica i bila je topla i providna.

Kretali su se brzo, gotovo su leteli, ali nisu osećali nikakav otpor vazduha na svome licu ili telu, iako su se kretali brzinom većom od stotinu kilometara na sat. Verovatno se zajedno sa njima kretao i okolni vazduh. Mark se osvrnu da vidi brod iz kojeg su izašli, ali broda više nije bilo ili je postao nevidljiv. Dok se spuštao niz spiralnu cev, video je samo kako veliko jato asteroida zrači tajanstvenu svetlost svemira. Među njima bilo je takvih koji su po veličini mogli da se upoređuju sa Plutonom. Zar je moguće da se u svakom od njih nalazi nešto čudesno? I da li će on to ikada uspeti da vidi? Ko su ti odlabrani kojima će Kolekcionari pokazati sve svoje tajne?

Desetak minuta kasnije spuštali su se sporije jer se pred njima nalazio asteroid koji je čuvao Atlantidu. Sasvim dole već su mogli videti kako ih mali zastupnik očekuje. Sav je blistao od sreće pokazujući iza sebe megalitska vrata, koja kao da su građena za džinove.

– Gospodo, pogledajte ovaj veličanstveni ulaz. On, istina, ne pripada Atlantidi, već Mikenima. I, verujte mi, to su originalna vrata kroz koja su prolazili kraljevi i njihove vojske.

On mahnu rukom i vrata na njegov znak počеше da se otvaraju i oni iza njih ne ugledaše ništa do neprozirnu tamu pred kojom se malo zastrašeni zaustaviše. Mališa zakorači u tamu iz koje se čuo samo njegov piskavi glas kako ih poziva da ga slede, ali ga niko od njih ne posluša dok slabo svetlo nije počelo da se pojavljuje negde u daljini, a onda sve jače dok odjednom pred njihovim očima gotovo bolno blesnu svetlost snažnija od Sunčeve i oni su mogli da vide blistavi veliki grad sačinjen od mermera, bronzе, zlata i svetlosti. Zastao im je dah, jer to što su videli nije moglo biti ništa drugo nego Atlantida.

– Gospodo, mislim da ste ovo želeli da vidite!

Sa te visine imali su pogled na složenu strukturu cele jedne države, ostrva ili čak, možda, bolje reći jedinstvenog zdanja. Atlantida je bila sve to, građena kao celovito naselje, uprkos tome što je bila podeljena na sektore, kneževine ili male kraljevine.

Izgledalo je sve malo čudno, jer veliki splet kanala koji su okruživali tvrđave, ili prodirali duboko čak od centralne palate, nije bio ispunjen vodom već prazan i suv.

Odozdo je dopirao i miris starog kamena, a njima se činilo da udišu i neko prastaro vreme. Nije bilo vode, bilja, ptica niti ikakvog pokreta i vladala je apsolutna tišina koju ništa nije remetilo.

Veliko stepenište se spuštalo do podnožja ostrva i oni su krenuli za Cisimom koji je poskakivao sa stepenika na stepenik. Sve vreme pogled im je bio uperen u tvrđave i druga divotna zdanja koje su sagradili čovekovi preci pre deset hiljada godina ranije. Mark je jasno prepoznavao sve ono što je našao u opisu velikog Platona.

Trebalo im je čitavih pola sata da se spuste do obale ostrva koje je, prema legendi, sagradio bog mora Posejdon i uredio za svojih deset sinova. Obala je bila gola i sačinjena od bazaltnih stena, na kojima su se jasno videli tragovi životinja i biljaka koje su tu nekada živele. Sa blage obale mogli su se videti gde počinje ravnica koja se pružala dalje, sve do planina. Kada su se našli sasvim dole, gotovo ništa nisu videli od velikih stena. Dalje čak nisu ni mogli.

– Gospodo, Atlantida vam je na raspolaganju. Uskoro ćete moći da krenete u obilazak, ako želite. Možete proći njenim naseljima, hramovima i palatama. Mislim da ćete se uveriti da je to ono ostrvo za koje se veruje da nije ni postojalo, da je proizvod mašte vaših predaka. Dok vi budete razgledali, ja ću otići da završim neke poslove.

Baš su želeli da mu postave pitanje kako će dalje, kada su se odozgo, iz belog neba pojavile platforme i spustile ispred njih. Očigledno, one su bile namenjene za obilazak grada.

– Komodore – reče zastupnik Marku, – mislim da vi niste baš

tako zagrejani za duga razgledanja i ekspertizu.

– Da – reče Mark.

– Onda vam predlažem da izaberete za sebe jednu platformu i posetite hram u centru ostrva. Verujem da će vas to zanimati. Čak možda i uzbuditi. Moj prijatelj Ibis i ja sada moramo da vas napustimo. Srećno i do viđenja.

On uhvati Katona Ibisa za ruku i povede ga ka nekoj pećini koja se crnela u podnožju stene.

12.

MARK ODABRA ZA SEBE jednu malu platformu i odmah prepoznade u njoj antigravitacionu ploču kojom se upravlja menjanjem ravnoteže tela. Stao je na nju, uhvatio se za pozlaćeni starinski okvir, kao na nekom balkonu, i blago nagnuo napred. Platforma se uzdigla i krenula ka centru ostrva. On je, uz pomoć nekoliko pokreta telom, podiže visoko iznad velikog zdanja i prepoznade poznati tlocrt iz knjiga. Bio je uskoro sasvim visoko iznad tog drevnog uspravnog sveta, čiji se miris još dobro osećao. Bio je to miris daleke zamrznute prošlosti.

Usporio je kretanje platforme da bi mogao lakše da razgleda ono što se pružalo pod njim. Mogao je da vidi duge kružne kanale i ogromne zidove obložene bronzom i nakićene teškim klinovima koji mogu da spreče i najupornijeg neprijatelja. Unutrašnja strana zidova bila je obložena olovom pozelenelim od vremena. Najveći zidovi okruživali su sam centar Atlantide, veliki Akropolj sa kraljevskim palatama i Posejdonovim hramom u sredini. Akropolj je bio ozidan vatrenim orijehalkom, a hram boga mora opto-

ćen zlatom livenim u bareljefu koji je pričao priču o Atlantidi.

Dok ga je sja zlata zaslepljivao, Mark se dobro sećao svakog retka iz Platonove legende koja je iznosila priču o tom čudesnom hramu u kome je začeto deset kraljevića, čijim su senima podanici prinosili žrtve svake godine. Bilo je tu i deset zlatnih kipova kraljeva i deset kipova kraljica. Znao je da će, kada uđe u hram, naići na džinovski varvaski Posejdonov kip u zlatnim kočijama koje vuku šest zlatnih kraljatih konja, a oko njih nepomično u krugu stotinu nagih Nereida na delfinima od zlata i srebra, sa očima od rubina.

Ni u čemu legenda nije varala, sve je bilo tako, možda samo za nijansu drugačije koliko može da izmeni mašta čitaoca ili predstava pripovedača koji je preneo priču iz prošlosti.

U samom dnu hrama, nedaleko od džinovske statue boga mora nalazio se žrtvenik od bleštavog kamena u čijem su tkivu urezane priče o Posejdonu, Kleiti i bezbrojnim ratovima i krvavim pobedama atlantidskih polubogova. Na ogromnom žrtveniku nije bilo tragova žrtve, niti pepela, možda se samo naslućivala tamna mrlja od krvi koja se tu davno slivala, ali na samoj sredini stajala je sprava koja svakako nije pripadala vremenu legendarnog kontinenta. Bio je to lični holoprojektor Petrusa Silarda, novog Ulisa među zvezdama, koji je napustio Sunčeve regione i vinuo se u same tajne kutove Galaksije i nepoznate paralele. Mark je odmah prepoznao očev holoprojektor, ne samo po urezanom znaku već i po oštećenju na bradavici senzora koje je sam kao dete napravio igrajući se.

Mark uze poznati predmet u ruke, dodirnu osetljivu bradavicu senzora i pred njim se istoga trena pojavi lik starog Petrusa u prirodnoj veličini i ne tako jasan, već kao da je u nekoj blagoj izmaglici, zlatnoj senci i prašini vremena koja je treperila okolo.

I najčudnije od svega bilo je to što mu se otac direktno obraćao. Zar je mogao da je znao da će se Mark ovde pojaviti posle njega? Tajna je bila razrešena već posle prvih rečenica koje je projekcija izgovorila:

– Zdravo, mladi komodore.

Uvek mu se tako javljao, s malo ironije, sete i odsutnosti u izrazu lica, ali s dubokom ljubavlju koju je osećao prema svom jedinom sinu.

– Ne treba da te zbunjuje moja pojava na ovom svetom mestu. Ja znam da ćeš ti doći, da je određeno da dodeš ovamo, jer to je jedan od preduslova da vam sve ovo bude vraćeno. Ovde se to dobro zna. Ovde gde sam ja. Jeste, ovo je Atlantida, uostalom, znam da ti nisi nikada sumnjao u to, ali možeš slobodno da razmišljaš o svemu i uživaš u časovima koje ovde provodiš u samoći. Veliki čuvari galaktičkih blaga znali su šta čine kada su spasavali ovaj mali zemaljski kontinent od propasti, a moraš da priznaš da bi zaista bilo besmisleno da ovakvo savršenstvo nestane u talasima okeana.

Starac je malo zastao, a onda nastavi. Marku se učinilo kao da Petrus čeka da mu on nešto kaže ali, pošto se to nije moglo učiniti, on je morao da završi svoj monolog.

– Atlantida će vam sada biti vraćena, posle čitavih deset milenijuma. Ona treba da bude dar neshvatljivih sila našoj planeti. Name njena vam je kao dar u trenutku kada Zemlja ulazi u fazu novog

doba koje će je učiniti još izuzetnijom u vaskrsenju. Možda vi na planeti to ne znate, ali Zemlja ulazi u fazu nove antike. Da, vreme koje se rađa nad našom rodnom planetom zvaće se kroz nekoliko hiljada godina »nova antika«, budi siguran u to, jer i ti si jedan od tvoraca tog doba.

– Ovo će biti nova prestonica tog sveta koji ćete da stvorite, a Atlantis neka ostane samo kao uspomena na vreme kada smo osvajali zvezde, ratovali i pronosili slavu ljudskog duha galaksijom. Moraš da priznaš, stari Atlantis je pomalo prestonica iz koje se više polazilo u pohode s oružjem nego s maslinovom grančicom, a sada dolazi vreme mira. Verujem da dolazi vreme apsolutne tolerancije, pošto su bar za neko vreme sile destrukcije uništene zahvaljujući tebi. Ti si, mladi komodore, okončao ratove, iako zamalo da postaneš Vrhovni.

Petrus se smešio aludirajući na Markovu bravuroznu zvezdanu eskivazu visokog položaja. On je u trenutku inicijacije u velikog i Vrhovnog savetnika izveo taj bezumni čin, neopisivo drzak, ali ipak častan. Prvi put u istoriji Ujedinjenih Svetova, jedan kandidat za Vrhovnog, jedan apsolutni kandidat, već izabran, iskoristio je član iz Deklaracije o ujedinjenju kojim se može odložiti promocija za jedan ciklus. U stvari, on je pristupio promociji i prihvatio beli hermelinski plašt i kacigu od liskuna, primio i pio iz pehara penušavo vino, ali je ostatak predao svome prijatelju Andriu koga je trebalo da nasledi, a zatim održao onaj čuveni govor u kome je zamolio da mu se konačna čast preda tek posle još jednog zvezdanog cvetanja – posle jedanaest godina.

Zanimljivo je da je to bilo normalno prihvaćeno, čak i s olakšanjem od strane najvećeg broja časnika i stanovnika Ujedinjenih Svetova, jer mnogi su s tugom gledali povlačenje iz aktivnog života velikog komodora od koga su uvek očekivana iznenađenja i nove senzacije. Dužnost Vrhovnog privezala bi ga za protokolarne obaveze, a to je značilo da bi svet bio lišen nekih uzbudljivih stvari.

Komodor nije morao da objašnjava svoj čin. Dovoljno je bilo da kaže kako oseća da mora da izvrši još nekoliko važnih zadataka i da odlaganje ne traži on nego nužnost kojoj je podređen.

Čak ni rasprave, koje su posle tog predsedana nastale među stručnjacima i običnim svetom, nisu sadržale nimalo osude ili zlobe već samo izraze divljenja prema komodoru Silardu, jer svi su verovali da su pred njim još mnogi zadaci. Iako to nisu znali, niti oni niti on sam, svi su osećali da se radi o nečem tajanstvenom, velikom i lepom. I bilo je tako, već ovaj poduhvat oko vraćanja Atlantide potvrdiće da je komodor bio u pravu.

– Znam da ti je teško što sada ne možeš da odgovoriš na ono što ću reći. Na žalost, još nismo stigli do toga da se kontakt holoprojekcijom kroz vreme može održavati u dva smera ali ja ću ti sve reći. Reći ću ti nešto što naslućuješ – čekaju te nove avanture, čitav ciklus novih avantura. Zar nisi primetio da se u tvom životu doživljaji odvijaju u ciklusima, da te opsedaju isti problemi neko vreme, da putuješ istim svetovima, susrećeš se sa sličnim bićima? Ti si uvek imao ciklus istraživanja, ciklus ratova ili ciklus ljubavnih ludosti, baš kao što te uskoro očekuje ciklus istorijskih istra-

živanja i otkrića u svetovima Kolekcije. Šta misliš, mladi komodore, da li je tvoj život već isprojektovan do kraja i da li mu iko zna kraj?

Široki osmeh koji mu je otac uputio sadržao je svu njegovu ljubav, blagu ironiju, ali i ono što je Mark uvek zvao zagledanošću iza poslednjih zvezda. I, zaista, Petrus Veliki ne samo da je sve razumevao i naslućivao, već kao da je video dalje od zvezda, negde izvan vremena, tamo gde je sve počelo i sve će se završiti.

Projekcija se završavala. Blago treperenje je to nagovestilo i Mark oseti izvestan bol u grudima jer, pitao se, da li će ikada više zaista sreći oca i da li će im se putevi ukrstiti u istoj realnosti? Jer želeo je da mu pruži ruku, da ga zagrlji i oseti njegove mišice pod šakom i u nosu onaj blagi miris ladoleža koji je starac upotrebljavao.

Poslednje reči koje mu je otac uputio bile su:

– Mark, najvažnije od svega je da sada sačuvate na planeti auru tolerancije koja je počela da se širi. To je tvoj zadatak, prvenstveno tvoj zadatak, jer samo ti možeš da učiniš nešto protiv sila koje žele da je ugroze. Ti već znaš da nesvesne sile netolerancije žele da ugroze Zemlju, baš zato što se rađa nova aura i obogaćuje noosferu planete. Možda vas neko iskušava, ali možda je pretnja istinska. Ti moraš to da sprečiš. To je tvoja obaveza.

Poslao je još jedan pozdrav, mahnuo rukom i izbrisao se iz prostora. Mali holoprojektor je stapno nepomično na žrtveniku a oko njega je još treperila zlatna prašina. Posle nekoliko sekundi, dok je Mark dolazio sebi, on začu šum i glas iza leđa.

– Komodore, izgleda da ste zasпали?

Bio je to Katon Iblis.

– Tako nekako. Sanjao sam. Kao da sam sanjao. Gde ti je mali prijatelj?

– Nestao je nekud u lavirintu ispod Akropolja. Mene je uputio da vas potražim. Komodore, on je postao vrlo čudan, zar ne? Kako se odjednom pojavio kada smo pristali ovde? Kako se samo obreo ovamo pre nas? Bio sam siguran da je ostao na Zemlji.

– Da, on je ostao na Zemlji – reče Mark.

– Ne razumem.

– Zar ne znaš za njihovo pleme? Ima ih, kao i paralelnih svetova, na svakom važnom mestu, gde se nešto događa, po jedan i njima nije potrebno da putuju s jednog mesta na drugo. Oni su na svakom svetu paralelni jedan drugome.

Ibis je gledao potpuno zbunjeno. On tako nešto nije mogao da veruje, niti da razume.

– Izgleda da ne razumeš o čemu se radi. Ništa ne znaš o fenomenu Cisimusa?

– Ne – odgovori Ibis. – Ja sam verovao da postoji samo jedan gospodar Cisimus.

– Postoji jedan i bezbroj. Oni su svi u jednom i obrnuto.

– Ne verujem! – odgovori Ibis.

– Možeš slobodno da ga pitaš, evo dolazi – reče Mark koji je ugledao zastupnika kako korača u svojoj zlatnoj odorici.

– Šta možeš slobodno da me pitaš? – reče Cisimus.

Katon Ibis je oklevao.

– Pitaj me, Ibise – reče on, – ako te to zanima, ja za tebe nemam tajni, kao ni za komodora Silarda.

– Komodor je rekao nešto o tome da ste vi samo jedan od klonova Cisimusa, jedan od paralelnih klonova. Da li je to istina?

– Komodor je u pravu, ali verovatno nije mislio da smo mi pravi

klonovi, mi smo simplicisimusi, a to je nešto sasvim drugo – mi smo jedan u svima u isto vreme, a ima nas dosta, nekad više nekada manje, zavisno od važnih događaja u Galaksiji. Isto tako, to zavisi i od toga koliko nas uklanjaju i ubijaju, ili se sami sklanjamo iz svetova. Ipak, niko od nas ne zna koliko nas ima jer, iako smo u svakom od postojećih prisutni, ne možemo sebe brojati svojim unutarnjim okom. Tu prestaje naša moć. Uostalom, to i nije tako važno, to je samo lepo osećanje koje imaju svuda prisutni. Tako ti je, moj Ibise. To je istina, ako je razumeš.

Ibis se tužno smešio. Onda se zastupnik obrati Marku:

– Komodore, i vaše vreme ističe. Mislim da ste sada potrebni na Zemlji, jer tamo se stvari komplikuju ili će se uskoro iskomplikovati. Stavićemo vam na raspolaganje jednu kapsulu za emitovanje i bićete tamo pre nego što odavde krenete.

Mark klimnu glavom.

– Atlantide ćete se nagledati kada bude vaša, zar ne? – reče mališa. – Podite za mnom.

On povede Marka stepeništem nadole prema lavirintima od kojih je došao i Mark pomisli da će skrenuti u podzemlje, ali oni uskoro izađoše na mali trg pred hramom sa kojeg ih platforma iznese do ulaza u asteroid.

Sada Mark ponovo ugleda veliko asteroidsko kamenje Kolekcije koje čuva u svojoj utrobi uspomene na svetove od kojih mnogi više ne postoje.

– Jednog dana zavirićete, komodore, u srca tih stena. Verujte, tamo ima šta da se vidi iako često ne može baš sve da se razume. Nadam se da će gospodari biti milostivi i

odobriti vam pristup, kao što su to omogućili vašem ocu. Ali, evo vaše kapsule.

Jedan srebrni mehur približavao se komori u kojoj su se njih dvojica nalazili. Cisumus provede Marka kroz srebrnu opnu koja ih propusti i komodor se nađe u nekoj vrsti ljuštore.

– Bićete isporučeni na Mesec. Ova kapsula nije u stanju da vas spusti na Zemlju, ali vi ste i na Mesecu kod kuće, zar ne?

Cisimus pruži ruku Marku i još dodade:

– Do videnja, komodore. Uskoro će za vama krenuti i vaši prijatelji, ali oni imaju još dosta protokolarnih obaveza ovde. Pa srećno!

On dodirnu svojom ručicom Marka a zatim se izvuče iz mehura. Mark uskoro oseti kako se ljuštura steže oko njega i on se sklopča poput fetusa. Ugleda zatim kako se svetlost menja i kako sve oko njega postaje sivo, a onda srebrno, pa plavo. Kapsula je skakala kroz paralele ili putovala nekim međuprostorima vremena.

Nije stigao dobro ni da shvati promene koje su se oko njega dešavale kada oseti da je negde stigao. Kroz zid kapsule se više ništa nije videlo. Jasno mu je bilo da je nešto dohvatilo kapsulu i da je nosi. Posle desetak minuta bio je slobodan, u hangaru, pred svojim apartmanom.

13

KADA SE, NAJZAD, našao u svom porodičnom apartmanu, u koji se ulazilo kroz krater Arhimedes, Mark je putem video-projekcije mogao da posmatra kako se sve dogodilo. Sve je počelo iznenad-

nom pojavom kapsule koja je iskočila iz vremenske pukotine i polako se spustila na površinu Meseca. Zatim se iz pećine u krateru pojavila jedna robot-dizalica, koja je snažnim usmerenim gravitacionim poljem podigla jaje, u kome se poput nekog fetusa nalazio sklopčan komodor, podigla ga je i unela u svoju prihvatnu komoru.

Posle toga, sve se odvijalo uz puno komodorovo prisustvo. Kapsula koja ga je okruživala odjednom se dezintegrisala i posle nekoliko minuta ni najosetljiviji senzori nisu mogli da otkriju tragove njenog postojanja. Jedino je ova zabeležena slika potvrđivala da je ona zaista bila tu i iz dalekog svemira donela komodora Marka Silarda.

Na službenom prihvatilištu Marka je dočekao jedan od mladih specijalista, pošto je poručnik koji je upravljao bazom bio na odsustvu. Komodor nije objašnjavao kako je stigao ovamo, jer njega su mogli svuda u svako vreme da očekuju i dočekivali su ga bez ikakvog iznenađenja. I, kada mu je bilo postavljeno pitanje da li želi da njegov boravak na Mesecu bude zabeležen, on je klimnuo glavom i odmah požurio u svoj apartman.

Istog trenutka kada ga je identifikovao, Mesec, veliki kompjuter, odmah je pokrenuo čitav mehanizam regeneracije vazduha u apartmanu, ali i tako važnih uređaja za pripremu hrane i hlađenje pića i naravno, proverio je sve lične komunikacije kojima će komodor verovatno odmah da posluži. Bio je to davno utvrđeni običaj koji je pretvoren u pravilo, jer Mesec je znao koliko bezbednost samog komodora, Zemlje i Ujedinjenih Svetova zavisi od savršeno održanih uređaja i kanala za vezu i kontakte,

ali isto tako koliko je važno i da se njegovom prijatelju obezbede i one životne prijetnosti bez kojih on ne može: dobra hrana i piće i uvek blagi dah himalajskih padina i snega. Iako je Mark bio donekle razmažen, on je bio i najprilagodljivije i najotpornije ljudsko biće spremno da izdrži najveće surovosti kao što je iznad svega voleo i savršenu udobnost.

Čim je ušao u svoj stan, koji se otvarao već na sam ritam njegovog disanja, dočeka ga laki signal muzičke fraze kojom je počinjala vesela pesmica Silardovih, a odmah zatim začu se i glas:

– Dobrodošli u svoj dom, komodore. Niste boravili ovde ravno, ako ne znate, 99.000,56 sekundi.

– Tačno, pogodio si u sekundu – reče Mark veselo i uputi se ka stolu gde se već nalazilo dobro ohlađeno pivo za kojim istog časa oseti veliku potrebu.

– Kako si znao da ću poželeti pivo? – upita on.

– Znao sam, kao što znam i mnogo šta drugo o vama.

Stvarno ne razumem.

– Jednostavno – odgovori Mesec, – ja znam da se vama pije ono što prvo ugledate. U osamdeset devet posto slučajeva bilo je tako i imam malo šansi da promašim.

Stari računar bio je u pravu. On se služio najobičnijim trikom koji je proizilazio iz pravila verovatnoće i tako je najčešće pogadao. Bila je to stara dobra statistička metoda.

– Lukav si ti – reče Mark. – Nego, imaš li da mi saopštiš nešto važno? Kakve vesti kruže ovim ljudim svetom?

– Raznovrsne – odgovori Mesec i re tako važne. Ali prvo bih želeo da mi saopštite otkuda ste stigli jer,

koliko znam, vi treba da ste negde u centru Kolekcije.

– Ne varaš se. Tamo bi trebalo da budem, ali sam već došao odande. Znaš li ti gde je to?

– To se ne može znati.

– Naravno – odgovori Mark, – naravno, ali verujem da ćemo jednoga dana otkriti, iako se sada tvrdi, a i meni se čini, da se pozicija tog skladišta menja u prostoru, vremenu i paralelama.

– Da, tako se samo priča, komodore, ali da li se tim pričama može verovati?

Mark je znao kakvo nepoverenje veliki kompjuter gaji prema svemu što izgleda drugačije nego što to dosadašnja iskustva potvrđuju. On to nije mogao da mu zameri, jer iako su u računar uneta i najnerazumnija verovanja i sadržaji, on se i dalje držao neke pomalo krute racionalističke metode zaključivanja – bio je u osnovi tradicionalista, jer je i građen u tim vremenima.

Komodor je ipak želeo da ono što je doživeo tokom poslednjeg leta, makar koliko se to kosilo sa Mesecovim nazorima, unese u njegovu memoriju, u onaj deo gde će žive i polužive ćelije pokušati da, prenoseći jedna drugoj ove informacije, protumače ono što su saznale i tako sredenu istinu unesu u minijaturne kristale u kojima se čuvalo njegovo lično iskustvo – matrica njegovog života.

– Preneću ti sve što sam doživeo, ali prvo želim da se malo okupam i opustim u vodi.

– Naravno – reče Mesec, – kupatilo vas čeka i upravo je rastopljen najčistiji led sa Antartika i zagrejana voda do temperature koju vi volite. Ulja i mirisi su pripremljeni i samo treba da ih odaberete prema vašem trenutnom osećanju.

– Nisi ništa zaboravio.

– Da sam išta zaboravio, morao bih sebe da podvrgnem preispitivanju, zar ne?

– A ko bi te upozorio na grešku?

– Komodore, moj komodore, zar ste zaboravili da i ja imam savest? Ja sam izgradio malog kontrolora, koji radi nezavisno od mene samog, ali i od uprave centra. On me kontroliše samo kada je u pitanju program Silard.

– Je li?... A, da, sećam se – reče Mark, praveći se da je to zaboravio.

– Čak si i od mene tražio mišljenje o tome. Iako verujem da je to deo tvoje igre sa informacijama.

– Vi znate da ja to ne bih bio u stanju.

– Ne znam – reče Mark praveći se da je zabrinut – ali sam siguran da u tebi sve gori od želje da konačno zavladaš ovim svetom a ne da mu služiš. Znam, siguran sam da, iako ti vladaš, osećaš potrebu da sve podrediš sebi i svojoj racionalnosti, zar ne?

– Komodore, nemojte tako. Ja sam ipak samo mašina kojoj ste postavili osigurač.

– O, da na to sam zaboravio.

Komodor je međutim dobro znao da je u Mesec još prilikom njegove gradnje postavljen osigurač koji se sastojao od tempirne bombe uvek spremne da eksplodira, u kojoj je proces zapravo uvek bio u toku. Ovaj proces su uporedo kontrolisali sam Mesec, ali i ljudska straža. Jedno drugo su tako neprekidno opominjali na vreme koje protiče. Mesec bi u kritičnim trenucima upozoravao dežurnog da treba da isključi uredaj bombe i da ga ponovo uključi. Tako su kompjuter i čovek uvek bili vezani pupčanom vrpcom života, jer nijedan nije želeo da prestane da živi.

Za stražare su uvek birani ljudi bez agresivnosti prema sebi samima, a u Mesec, naravno, nije ugrađen nikakav suicidalni nagon. Na taj način Mesecu je onemogućeno da preuzme totalnu kontrolu nad svetovima, što bi inače mogao. Da se to dogodilo, stražar bi bio povučen i bomba bi eksplodirala razarajući vitalne funkcije kompjutera, mesto gde je njegova »duša«.

Bio je ovo jako dobro smišljen sistem obezbeđenja od »ludila« kompjutera, kakvih je inače bilo u ranoj fazi, osobito u šestoj generaciji. Ovo obezbeđenje neko je nazvao »sistemom štapa i kanapa«. U stvari, bila je to psihološka poluga na čijem je jednom kraju bio Mesec, a na drugom čovek. Tačka oslonca je bila bomba i sve je savršeno funkcionisalo, kao kod svake proste mašine.

Neobično putovanje sa koga se vratio, kao da je malo bilo narušilo ravnotežu Markovog nervnog sistema i on se prepustio toploj vodi, najčistijoj vodi oplemenjenoj drogama i solima koji su mu uz vibracije otklanjali umor i polako ga uvlačili u san. Biće to najpogodnije vreme da Mesec iz njega izvuče svaku mrvicu sećanja na doživljaje u svetu Kolekcije.

– Slušaj – reče on pripremajući se da se spusti na ležaj, – kada me budeš čitao, upiši mi u memoriju i sve ono što treba da znam o događajima koji su se u međuvremenu zbili. Ne bih želeo da me nešto iznenadi kada stignem dole. Znaš kako savetnici gledaju na neinformisanost.

– Tako je, komodore.

I dok je Mark spavao, a zaspao je samo što je izgovorio poslednju reč Mesecu, iz zidova isplovi mala te leća sonda koja se zaustavi iznad njegove glave. Polako je treperila

pokušavajući da se uključi u njegov nervni sistem, a kada je našla put do njegove podsvesti, zatreperi jače pod udarom impulsa što su dolazili iz komodorovog sećanja.

Dok je spavao sonda je duboko prodrla u njegovu podsvest čak nekoliko puta proveravajući svaki detalj zabeležen u centrima za pamćenje. Ispitala je svaku promenu nastalu u njegovoj svesti, pročitala svaku reakciju čiji je trag pronašla u neuronima njegovog mozga. Bilo je toga gotovo beskrajno mnogo i sve je izgledalo nedostupno i nerazumljivo, ali džinovski računar će taj sadržaj milijardama puta prevrnuti i analizirati pre nego što ga konačno uskladišti u sektor namenjen komodoru. Jednoga dana sve to će možda biti podloga za razumevanje nekih Markovih reakcija i ponašanja i možda će mu spasti život ili razjasniti nešto nerazumljivo.

Istovremeno, drugačijom vrstom impulsa, koji su nalikovali muzičkom zapisu, u Markovu svest je uneseno sve ono što je trebalo da zna u trenutku kada se probudi. Bili su to događaji vezani za Atlantis, za veliki maraton koji je istim tempom napredovao kroz talase okeana, kao i informacije koje su stigle o velikim eksplozijama u galaksiji Simposion. Sve je to uneseno u komodorovu svest onim redom kojim se događalo u stvarnosti, bez davanja tumačenja i dodatnih činjenica, već obrađeno onako kako bi Mark sam video i doživeo, tako da može sam da donese zaključke o svemu ili postavi dodatna pitanja radi objašnjenja. Bilo je to jedno od najvažnijih pravila kojeg se držao svaki računar.

Kada je sve to bilo obavljeno, sonda se povukla i ostavila Marka

da sanja lepi san koji je započeo. Snovi su bili privatna stvar i u njih se nije smelo mešati bez posebne dozvole. Jedino je još preko senzora praćen intenzitet doživljaja u snu koji je bio vezan za zdravlje ispitanika.

Ali snovi koje je komodor sada sanjao bili su isto tako važni u ovom trenutku, a pogotovu važni za događaje koji će uskoro nastupiti. Snovi su bili još jedan od fenomena u životu Mark Silarda, jer on je sanjao gotovo do detalja ono što će mu se uskoro dogoditi. Bio je to njegov uobičajeni *DEJA VUE*, što mu je omogućavalo da bude ispred događaja. Njegova podsvest bila je njegov vremeplov kojim je osmatrao događaje i rešavao ih u snu mnogo pre nego što će se dogoditi.

U snu je sada video sve slabe tačke velikog jata, otkrio veličinu i suštinu sila koje žele da poremete ravnotežu u noosferi Zemlje i razore zajedničku volju plivača, a onda je pretvore u bes razjarenih jadnika. Isplanirao je u snu do detalja čak i način kako će to da onemogućiti. Za njega će kada se probudi sve to biti već odživljeni doživljaj, ali će ipak morati da sve ponovo izvede i u stvarnosti, a stvarnost često koriguje san. To je dobro znao.

Znao je i da mora da se probudi, jer vreme ističe, a za ono što treba da pripremi nikada nije dovoljno rano. Naglo je prekinuo san i budeći se već je izdavao naredbe. Bio mu je odmah potreban jedan hipertransporter i još dok se oblačio jedna takva mašina spuštена je u njegov privatni hangar ispod apartmana. Tako nije gubio nijedan se-

*Već videno (francuski)

kund više nego što je bilo potrebno. Trčao je i uskočio kroz uski otvor koji se odmah za njim zatvorio. Istovremeno, letilica je startovala birajući odmah koridor za izlazak iz Mesečeve sile privlačenja.

14

PRAVILO KRETANJA, letenja ili plivanja, svakog velikog jata ili nekog velikog skupa jedinki, koje su obuhvaćane jedinstvenom duhovnom aurom, podleglo je starom zakonu akcije i reakcije. Snažna sila nagona i volja koja je okupljala jedinke i stvarala jak međusobni naboj, radala je onu drugu silu koja je mogla svakog trenutka da probije i razori to jedinstvo, pretvarajući sve u krvavu klanicu. Čvrsta aura kojom su svi obavijeni i zaštićeni i unutar koje su jedinke ujednačile ritam svojih neurotalasa može da prsne ako se udari u onu tačku sa koje se talas raspadanja jednako-merno širi u svim pravcima izazivajući smetenost, očaj, bes i beznade.

Svaka skupina jedinki, bila ona velika ili mala, ima tu tačku. Ako se u nju udari, dolazi do raspada sistema. To je takozvana tačka psihooslonca, težište kome nagnju sve jedinke koje sačinjavaju skup. I upravo ta tačka je mesto gde će se u nekom kritičkom trenutku pojaviti onaj negativni naboj koji može da razori jedinstvo. On se mora roditi baš u toj tački oslonca. Ali kada?

Jato plivača kretalo se nošeno Golfskom strujom čiji se krak odvajao ka Atlantisu. Okean je bio sasvim miran, tako da se činilo da mu površinu remeti samo ritam zamaha ruku, repova i perja i skliskih tela koja su se probijala niz vo-

deni fluid kroz čiju so se širio onaj blagi električni naboj što je sačinjavao kolektivno raspoloženje miliona jedinki. I sada je to bio više jedinstven džinovski složeni organizam nego skup jedinki. Ali veliki organizam bio je ranjiv u samom centru svoga bića.

Dok je leteo ka rodnoj planeti, čija se jedna polovina plavila i belela, a druga bila u tami, Mark je razmišljao polako rekonstruišući san u kome je video sve ono što će se dogoditi ili što bi se moglo dogoditi. Nastojao je da se seti svake sitnice, ali shvatio je da tu nema mnogo detalja, već da će se sve odvijati prema unutrašnjem pravilu koje se gradi sred jata. Opasnost za ceo poduhvat ne predstavljaju nikakve spoljne sile već sama energija kojom se gradi prijateljstvo.

Postojao je jedan jedini način da se katastrofa spreči i komodor ga je znao, bar je verovao da ga zna.

Pod njim se plavio Atlantik, u stvari samo njegove istočne obale do kojih je prodirala svetlost jutarnjeg sunca. I tu dole, u smirenom okeanu, na čijem je jugu besnela bura, srećno jato plivača ide svom cilju i trijumfu razuma i osećanja zemaljskog života, a sve to trajaće samo do trenutka kada dođe do razbijanja snažnog polja što će izazvati beskrajnu smrt. I to neće biti samo smrt nekoliko stotina hiljada jedinki već razaranje veka tolerancije i zone nove antike koju je Petrus najavio. Biće to vraćanje u doba varvarstva i kanibalstva u živom svetu — biće to veliki put izdaje.

I Marku se činilo da vidi kako sred okeana raste velika krvava mrlja, koja ključa i peni poput nekog žestokog vulkana smrti, što se rada na dnu mora.

Transporter je već sekao visoke slojeve jonosfere i svojim antigravitacionim ćelijama slabio silu kojom je Zemlja vukla njegovu masu nadole. Sada se pod njim jasno nazirala ivica kontinenta, britanska ostrva i malo dublje u okeanu, sjajni grad na kome još nisu bila ugašena noćna svetla i čija se duga senka pružala prema zapadu. Transporter je imao slobodan koridor prema Atlantisu, ali Mark je znao da je to besmisleno da ide tamo, jer u Atlantisu nema šta da radi. On, pre svega, mora da krene ka plivačima jer tamo će se dogoditi ono što oni podsvesno žele.

Program njegovog leta bio je već unesen u prijemne računare piste, a njegov dolazak već najavljen na svim službenim mestima u Svetu i kod Vrhovnog. Moraće sve da obustavi, jer za takav protokol nije imao vremena. Splet okolnosti stvorio je novi program kome se on mora podrediti. Mark uključi komunikator i Mesec se odmah javi:

– Nešto nije u redu, komodore?
– Da, ovaj let je besmislen. Želim da izmenim putanju.

– Mislim da je to nemoguće. Ta vrsta transportera leti isključivo na tom koridoru. To je ekspresni voz, komodore.

– Ja ne želim u Atlantis. Šta možeš da učiniš? – upita Mark.

– Mogu da obustavim let i vratim mašinu nazad istim putem, ako želite?

– Ja bih da izadem iz ovoga.
– U komori imate dva skafandra za izlazak u vasionu i padobran za jedrenje kroz jonosferu. Možete da iskočite dok ne pošaljem vaš brod.

– Ne razumem.
– Ne brinite ništa, vaš »Bel-Ami« je pod mojom kontrolom i ja ga

moгу podići sa piste kako hoću i kada hoću. Transporter ću, kada iskočite, vratiti nazad i izbrisati sva obaveštenja, ionako ih još niko sem računara nije primio.

Bila je to sjajna ideja. Istina, ličila je sasvim na neku mladičku vragoliju, kakve je Mark davno izvodio, ali je očigledno, i sada mogla da bude delotvorna. Pronašao je skafander sa padobranom za jedrenje i brzo se pripremio za izlazak. Svetlo na komandnoj ploči pokazivalo je da je let opozvan, da transporter usporava i da će uskoro početi da se vraća. Zato on požuri da se uvuče u komoru za izlazak kako bi iskoristio još nešto od inercije leta i ušao u sopstvenu orbitu. Pri slabom tamnocrvenom svetlu u komori on napipa dugme senzora kojim se otvara oplata i izvuče se napolje. Zatim se odgurnu rukama od transportera i poče da pada u orbitu koja je bila pomerena u odnosu na koridor transportera. Posle dve sekunde, shvati da se jedro iznad njega otvorilo i da on lebdi. Dok je posmatrao kako se transporter udaljava stazom ka Mesecu, osećao je oko sebe treperenje svetla i neku vrstu lakih potresa na obodu svoje odeće i skafandra. To su jonosfera i njegovo telo ujednačavali sile. Ponovo je pogledao ka transporteru, ali više nije mogao da ga vidi zbog snažnog sunčevog svetla koje mu je obasjavalo lice.

Našao se odjednom sam, okružen beskrajnom tišinom a pod njim je bila njegova planeta u svoj lepoti. Prošlo je mnogo vremena otkako je poslednji put bio prepušten lakom strujanju iznad jonosfere. Sada je samo mala tačka izgubljena u beskraju, bez ikakvih kontakata sa drugima. I možda bi tako, uprkos

tehnici, ostao večno zaboravljen i izgubljen da mala ćelija nije locirala njegov položaj gde će ga uskoro pronaći njegov brodić.

Osetio je kao retko kada da ga ispunjava neka nova sila i kako može da se koncentriše i dobro pripremi za ono što ga očekuje. Znao je da će sve što se od njega traži moći da učini, jer će se u potpunosti pripremiti.

Lebdeo je lako okružen svetlošću sunca, a pod njim je bio okean i kontinent ispresecan rekama i pokri-ven planinama čiji su se vrhovi be-leli od snega. Na severu se nazirala bleštava kapa pola i ledenih ostrva koja su se gubila u oblacima.

Jasno je video kako tridesetak ki-lometara ispod njega prolaze veliki transporteri prenoseći putnike veli-kim brzinama, kako polako jedre džinovske nebeske krstarice za za-bavu koje vode na prvi let decu, lju-bavnike i poslednje romantične duše ili prosto one koji žele da se opuste visoko iznad planete prepu-šteni svetlosti i širokom vidiku, kada već nisu u stanju da sebi obez-beđe let ka planetama ili zvezdama.

Samo on, sićušna tačka sred tog beskraja, nije mogao dokraja da uživa u svemu. On je morao da se pripremi za ono što će doći. Morao je da uradi veliku vežbu koju je davno naučio od svog velikog prija-telja Ptice-duhovnika. Vežba je bila jednostavna i teška, bilo je to prodiranje u samoga sebe, buđenje velikih sila i otvaranje sopstvenog beskraja. Ovo je mesto bilo najbolje za tako nešto.

Komodor Silard je morao da se upusti u igru najopasniju za svoje biće. To otvaranje beskraja u sebi bilo je pokretanje ogromnih moći koje ni sam nije razumevao, a koje su zatočene u njegovoj materiji od

praiskona Zemlje, ali i od prais-kona svemira, zatočene u svakom atomu, svakom kvarku onoga što se zove njegovo telo, ako ono uopšte i postoji.

Dok se predavao tom činu, komo-dor je izbrisao vreme kao što je i sam bio izbrisan u prostoru koji više nije ni video ni osećao. Koliko je to trajalo, komodor nikada neće saznati.

Ali, iako izgubljen u beskraju sve-mira, u beskraju samoga sebe, Mark Silard nije mogao da proma-kne preciznom elektronskom oku svoga broda. »Bel-Ami« ga je već video i jurio ka njemu. Gledano tim okom, komodorovo telo, bledeći u skafandru, izgledalo je mrtvo i pre-pušteno silama neba i vetrovima jonosfere, ali to nepokretno telo upravo se spremalo da se podigne iz mrtvih i postane još moćnije i veće.

15

VANDA JE OSEĆALA kao da ne pliva pokretima svojih udova, već da je nosi struja velikog jata koje je okruživalo. Ona i njen sin bili su izmešani sa milionima plivača koji su još pristizali sa svih strana na-predujući uporno svojom stazom, kroteći okean koji kao da se smirio zaprepašćen onim što se događa. Ona i Petrus odlučili su da se što pre pridruže plivačima. Neki un-utrašnji nagon ponovo ih je privu-kao ovamo. I dok je Vanda plivala uporedo s jednom belom fokom, dečak je otplivao daleko od nje, tako da ga je povremeno gubila iz vida. On je bio u društvu dva del-fina koji su ga naizmenično vukli i iskakali zajedno sa njim iznad povr-šine, trudeći se da nikad posle

skoka ne zarone suviše duboko jer bi dečak izgubio dah. Životinje nisu ni pretpostavljale da je u dečakovu masku ugrađen čitav sistem veštačkih škriga koje su kiseonik iz vode izdvajale brže nego škrge ijednog drugog stvorenja.

Iako je znala da je dečak bezbedan, Vanda je neprekidno pratila što se sa njim događa. U isto vreme, radost plivanja obuhvatila je čitav prostor od nekoliko desetina milja dužine i dve milje širine. Voda na celoj toj površini, i još desetak metara u dubinu, bila je ispunjena telima plivača.

To zajedničko osećanje bio je najviši mogući stepen razumevanja među njima. U njemu su bile izjednačene njihova volja, želje i viđenje sveta – bar za ovo vreme. Moćna aura, koju su sačinjavale njihove ujedinjene životne sile, gotovo je elektrizirala vodu i poruke koje su se širile privlačile su i druga stvorenja čak iz najvećih dubina i daljina. Sve živo kretalo se ka jatu, ne uvek da mu se pridruži, već da ga pozdravi, osmotri, mimoide se sa njim i oseti nešto od velikog plemenitog naboja koji vlada u njegovoj auri.

Kada se zamorio od igre, Petrus pogledom potraži majku i otkri je kako pliva okružena jatom blistavih zlatnih riba. Ona mu mahnu rukom i on počne da se spušta do nje. Prolazio je kroz tu reku stvorenja koja su mu otvarala put tako da nijedno nije ni dodirnuo niti mu presekao stazu. Približio se majci i zagrlio je i na taj način izrazio radost zbog svega što im se događa. I bez ijedne izgovorene reči oni su se dobro razumeli.

Vanda i Petrus znali su šta misli i otkrila, delfin ili kit koji je prolazio iznad njih, osećali su šta im poručuje džinovska manta ili monstr-

sipa koja je bila u sredini jata. Bilo je ovo stvorenje nekog biblijskog sna, ostvarenja sna tvorca svetova, neke praideje sadržane u materiji u kojoj je svemirski um želeo da ostvari pravi i istinski sklad.

Već dva dana su njih dvoje, majka i sin, bili sred ove velike reke tela i u njima se obnavljala praenergija. Približavali su se elementarnoj osnovi sopstvenih bića. Sve ono što su nosili u sebi kao naslagu života i civilizacije, njihovo tehnološko znanje i poznavanje sveta, postajalo im je sada jasnije, ali i beznačajnije, jer shvatili su da je ovo izjednačavanje u jatu jedina i prava istina kojoj treba težiti, da je to smisao postojanja.

Naravno, sada se ni o čemu nije moglo razmišljati, niti upoređivati ovo stanje bića sa onim koje su uneli, sada se jedino moglo pripasti džinovskom složenom organizmu, koji strpljivo i oduševljeno pliva povećavajući svoju auru prijateljstva i tolerancije i menjajući njome mnogo šta u postojećoj ravnoteži među bićima na planeti.

Znali su da do cilja ima još mnogo dana plivanja, ali tako su ga jasno videli pred sobom i osećali, da je izgledalo kao da je on pred njima i da će ga dostići za samo nekoliko sati snažnog veslanja rukama.

Međutim, niko od plivača nije naslućivao da sve može naglo da se promeni, da cilj može da nestane iz svesti i pretvori se u sopstvenu suprotnost. Njihova kolektivnost bila je moćna ali slepa, bili su džinovski slabić podložan silama koje ga mogu razoriti iznutra. Staza kojom su plivali mogla je da se završi posle samo još nekoliko zaveslaja ako se ispuni mera što izaziva pogubne sile, ili jato zahvati jedan

krak ili talas ispunjen srebrnim algama. Tako su sile koje se rađaju unutar ovog jedinstva i sile koje se stvaraju u okeanu, bile spremne da zaustave zanesene plivače.

Aura u kojoj su plivali oslabljivala je moć svakog pojedinca obrnuto proporcionalno rastu zajedničke moći.

Petrus je već plivao pored majke i ona je jasno u svome umu čula njegove reči:

– Kako bi bilo lepo da je i Markus sa nama.

– O, on je sada daleko – Vanda prenese telepatski sinu svoj odgovor. – Sada je verovatno među zvezdama. Nadam se da će nas bar dočekati na svečanoj tribini.

Dok su tako telepatski razgovarali, koristeći se vezom kroz centralni um jata, dečak je plivao oko majke imitirajući mladunče kita, koje je stotinak metara dalje činilo to isto. Prode pored njih malo jato barakuda od tridesetak jedinki koje su činile pravilan skup u obliku romboida. Ovih tridesetak moćnih riba mogle bi da razore veliki deo jata, ako bi se razbesnele.

Petrusa je sve vreme privlačilo nešto u samoj sredini, osećao je da odande izbija moćna sila, jer tamo se nalazila džinovska sipa pipaka dugih pedesetak metara. Činilo se da svojim dugim i moćnim pipcima upravlja svim plivačima sa obe strane vidika. Želeo je da joj pride sasvim blizu i dodirne je svojim rukama.

– Dobro, idi, ali vrati se za deset minuta – govorila mu je majka i Petrus se uputi naniže ka velikom glavonošcu koji ga nije privlačio samo svojom masom i moćima, već i svojim okom. Spuštajući se, shvatio je da je upao u malu reku riba, rakušaca i delfina i drugih bića

koji kao da su svi krenuli u mimohod pored velikog gospodara.

Džin je očigledno poslao poziv, nečujnu poruku svakome u jatu. Nije to bio poziv gospodara već poziv energetskog centra koji traži razmenu sila sa stvorovima koji ga okružuju.

Što se više približavao sipi, Petrus je sve jače osećao kako nešto u njegovim ćelijama treperi i menja im strukturu i verovao je da i sam postaje veći i snažniji. Ono što je do tada mogao samo delimično da shvati, svojim još dečijim umom, pošto je dodirnuo džinovsko belo telo, osetio je u potpunosti. Postalo mu je jasno da u ovom jatu svako biće ima kontakt sa svakim i verovao je da će se takav kontakt održati za sva vremena dok on i svi ostali budu živeli. Jasno je video i prepoznavao svakog stvora od najvećeg do najmanjeg, znao je gde se ko nalazi i kako pliva, iako nije znao broj plivača. Velika sipa predala mu je deo svoje moći, iskustva i duhovne snage. Ona je to zaista mogla jer bila je biće staro nekoliko vekova ili čitav milenijum.

Dok je prolazio pored nje, činilo mu se da se njemu lično obratila, da ga je pozdravila i rekla mu kako ga odavno poznaje, a i njemu se činilo da on nju oduvek zna. Izašao je zatim iz kolone i zaplivaao prema majci koja je sada bila levo od njega.

Vraćajući se majci, on rukom dodirnu džinovsku vidru što se igrala krilima jedne mante koja je pokušavala da je, kao dosadnu muvu, otera od sebe. Dečak, međutim, nije osetio da se u jatu još nešto zbiva, da se ono u svojoj unutrašnjosti, sred duhovne aure giba, ubrzano pulsira kao da se bori samo sa sobom.

– Nisi se zamorio?

– Ne – odgovori Petrus. – Uopšte nisam umoran, iako plivamo već puna dva dana. Otkuda nam ova snaga?

– To je snaga jata.

– Da li smo je dobili od velike sipe?

– Ne, sine. Ne samo od velike sipe, već od svakog stvora koji nas okružuje ovde u okeanu, a verujem i svakog stvora na planeti koji u mislima pliva sa nama. To je zajednička snaga koja nas ispunjava, vodi i brani.

– Zaista mi je žao što Markus nije sa nama – ponovi dečak.

Vanda je ćutala, ali onda reče ono što je naslućivala, jer u njoj je ostalo još nešto od svesti kojom je dodirivala onaj svet iznad vode:

– Biće uskoro tu. Čak mislim da je već blizu.

– Ali ja to ne osećam, – reče dečak.

– Verujem, ali videćeš, Markus će se pojaviti.

Bili su na površini vode i za kratko skinuše maske za plivanje da bi udahnuili okeanski vazduh koji je jako mirisao na ribe i druge plivače od kojih se penila površina. Talasa gotovo da i nije bilo već samo pena koju su pravili površinski plivači, ribe poletuše i delfini koji su iskakali.

Ugledaše tada jato ptica koje je dolazilo sa horizonta kao tamni oblak koji pulsira. Njihovi krici polako su ispunjavali vazduh i radošću najavlјivali dolazak.

– Pogledaj – reče Vanda. – Poznaješ li ono?

Petrus pogleda u pravcu koji mu je majka pokazivala, ali ništa nije video sem jata koje se približavalo zatvarajući pogled prema severu. Nije mogao da vidi brodić svoga oca koji se spuštao iz neba.

»BEL-AMI« SE ODJEDNOM stvorio kao da je izronio iz svetlosti sunca i zaustavio se nadohvat ruke. Mark se spusti pored njega i uhvati za rukohvat postavljen duž boka. Ulaz se sam otvorao jer je Mesec upravljao celokupnom automatskom broda. Ispustivši gas iz velikog jedra, Mark se uvuče u komoru. Sada je mogao sam da preuzme deo komandi. Pritisnu senzor za zatvaranje komore, a zatim je ispuni vazduhom.

Bilo je potrebno još čitavih dvadeset minuta da njegova odeća kao i njegov dah budu provereni, jer uvek je postojala opasnost da se nečim spoljnim može ugroziti unutrašnjost broda. Bio je to protokol kome ga je brodski računar uvek podvrgavao kada se vraćao iz nepoznate sredine. Tek posle završene analize dobio je dozvolu da uđe u vitalne delove svoje letilice. Mogao je da skine skafander i da se provuče kroz energetski tunel koji će očistiti i poslednje zrnice prašine sa njega pre nego što stupi u komandnu kabinu.

A komandna kabina ga je dočekala sa svom svojom intimnošću i toplinom na koju je odavno navikao i bez koje nije mogao ni da zamisli svoj život. Čim je zakoračio u nju, računar mu se javi:

– Dobrodošli, komodore! Kako je bilo na putu?

– Hvala, momče – odgovori Mark. – Lepo sam se proveo, ali ne znam kako će biti dalje. Sada treba da me prebaciš na nešto komplikovanije mesto.

– Da. Očekujem vaše naredenje. Žalite li dozvolu za neki koridor?

– Ne. Letećemo ručno.

– Ručno?

Ova reč bi se mogla napisati sa najvećim upitnikom i usklikom, jer je bilo očigledno da ju je računar »Bel-Amija« izgovorio u šoku. Ručno upravljanje u sektoru Zemlje verovatno više niko nije pamtio. Za sve brodove uvek su postojali samo odobreni koridori, utvrđene staze, stanice i isprogramirano vreme i za najmanju sitnicu. Bilo je to pravilo koje se nije smelo i moglo prekršiti, jer ne samo da je bilo kažnjivo već i opasno drugačije leteti. A komodor je sada želeo da izvede takav let, što je značilo da dosadašnji gospodar u vođenju broda, računar, mora da bude samo tihi posmatrač. Da je bio živo biće, on bi se najverovatnije strahovito uplašio. Ovako, samo je registrovao ono što je Mark rekao i sačuvao to kao opravdanje za slučaj da bude neprikl.

– Dobro, – reče Mark malo kasnije, pošto je shvatio kakvo je zaprepašćenje izazvao svojom izjavom.

– Nećemo leteti baš ručno, ali lećemo bez koridora. Ne želim da bude zvanično zapisano kuda lećimo i da se zna šta želimo. To bi nam, možda, otežalo misiju.

– I izazvalo radoznalost nepozvanih – završi računar poznatu komodorovu rečenicu za slične prilike.

– Tako je od reči do reči, momče, a sada hoću da mi pronade put do ove tačke, ali tako da nas niko ne primeti.

On dodirnu prstom mesto na velikoj video-karti Atlantika. Na tom mestu nalazilo se jato.

– I da tamo stignemo pre nego što smo pošli.

– I vratimo se pre nego što smo stigli – nastavi računar poznatu Markovu šalu.

– E, nisam baš tako mislio.

– Razumeo sam, komodore reče računar. – Ako primećujete, mi se već spuštamo dole.

– Koju si liniju leta odabrao?

– Idemo pravo, blagom parabolom, uz pomoć antigravitacione celije. To će izazvati uzbunu, ali vi ćete sve to pokriti svojim autoritetom. Zar ne?

Računar je bio u pravu, jer sve što se bude neprijatno dogodilo, Mark može da pokrije svojim autoritetom – njegovo diskreciono pravo bilo je veliko i on se njime, ne jedanput, koristio.

Dok su se spuštali, Mark je isključio sve spoljne veze i tako onemogućio da ijedan centar kontroliše njegovu mašinu. Sve opomene, obaveštenja, zahtevi za identifikaciju i pretnje njega sada nisu zanimali. On je žurio ka površini okeana da se što pre susretne sa plivačima koji su sada bili već daleko iznad linije ekvatora. Istovremeno, on je pratio i kretanje ostalih jata riba i ptica koje su se okupljale u mnogim delovima okeana. Bio je to program koji se odvijao bez njegovog učešća i kontrolisali su ga jedino njegovi ptičiji i vođeni prijatelji iz Instituta. Znao je da može da se pouzda u njihov nagon i predosećanje. Jata koja se formiraju imaju zadatak i on možda nikada neće razumeti kako ga rešavaju, ali zna šta se njime postiže – oni šire duhovno polje čiji se centar nalazi sred velikog jata plivača u jednom jedinom stvoru, onom koji pokreće i koji će, možda, uskoro rušiti.

Ali i za to je postojalo rešenje.

»Bel-Ami« se već bio provukao kroz zonu visokih oblaka i pred Markom blesnu plavilo okeana preplavljenog svetlošću niskog sunca. Jasno je video i liniju Golfske struje. Čak mu se činilo da naslu-

ču je penu kroz koju se kreću plivači.

Tek kada je usmerio teleskopski video, postade mu jasno da su to zaista plivači. Računar mu je zatim pronašao jata ptica koja su kružila nad ostrvima, nad Bermudskim dubinama, ili u pravoj liniji preletala između Afrike i Južne Amerike.

Ponovo je prepustio brod računar koji ga je jednakom brzinom vodio ka cilju, a on odabra laki kostim za ronjenje kakav se uvek nalazio u komandnoj kabini. Pored veštačkih škriga, ovaj kostim je imao i dodatak sa malim kompresionim motorom koji omogućuje kretanje kroz vodu od čitavih trideset šest kilometara na sat. U takvoj opremi moći će se lako da se kreće duž ogromne skupine plivača i ispita sve slabe tačke koje u njoj postoje. Pravilo je govorilo da se uz opremu uvek nosi i oružje, ali sada nije bilo umesno nositi oružje. Predstavljalo bi samo uvredu opšteg raspoloženja.

Ipak, komodor je poneo nešto što se nalazilo u njegovom brodu. Bio je to lek, oružje ili ko zna kako se već moglo nazvati. U svakom slučaju, u tome se možda, nalazio spas celokupnog poduhvata. Lebdeći visoko u jonosferi, u jednom trenutku shvatio je čime će sprečiti krizu koja može da nastane.

Pre mnogo godina, dok je ronio u vodama planete Oramul, gde je boravio kao gost podvodnog naroda Ramu, ronilaca i gospodara podmorja, upoznao je neobično psiho-genno sredstvo koje su njegovi domaćini upotrebljavali prilikom svojih velikih verskih obreda. Njegovi prijatelji su se okupljali u veliku grupu i plivali ka otvorenom moru. Tada bi njegov vođa, vrač ili veliki gospo-

din, otvarao malu kapsulu bezbojne tečnosti. Tečnost se rastvarala u vodi brzinom svetlosti i obuhvatala sva bića koja su se nalazila u krugu u kome je vladao jedinstveni duhovni naboj. Tako je istog trena dolazilo do promene raspoloženja i svi bi zaplesali neko mahnito kolo, divnu veselu igru koja je trajala tridesetak minuta. Ova igra je ispunjavala sva bića novom energijom i novom voljom za život i brisala za period od trideset godina svaki agresivni nagon u ovim lepim stvorenjima. Obred se ponavljao svakih trideset godina i Mark je imao sreću da boravi kod njih baš u to vreme. Kao dar sa planete poneo je nekoliko kapsula koje su se nalazile u komorama »Bel-Amija«.

Pošto je i sam iskusio plemenito dejstvo blagotvorne droge, komodor je znao da se ona može sa sigurnošću primeniti i na Zemlji, među stvorovima u velikom jatu.

Mogao je već jasno da vidi plivače koji su bili neposredno ispod njega. On zatraži od računara da spusti »Bel-Amija« iznad same površine vode tako da ga zapljuskuju nežni penasti talasi. I kada su se brzina plivača i brzina kretanja broda izjednačile, on lako skliznu u vodu.

Kada je zaronio i osvrnuo se oko sebe i ugledao ta bezbrojna stvorenja kako plivaju, i njega samog obuze radost plivanja. Plivao je tako neko vreme, i onda uključio kompresor. Polako je ubrzavao kretanje korigujući putanju povremenim pokretima ruku, nogu ili celog tela. Žurio je ka nekom zamišljenom centru jata.

Kretao se tako gotovo čitav sat prolazeći između miliona riba, delфина, glavonožaca i različitih stvorenja koja su plivala ili jednostavno

nošena strujom plivača. A, onda ugleda džinovsko stvorenje koje je zamasma svojih dugih pipaka i kompresijom vode potiskivalo svoje bleštavo belo telo ka zamišljenom cilju.

Bila je to zadivljujuća slika i on uspori i sasvim se približi sipi. Plivao je sada polako prema njoj, u koloni koja joj je prilazila i onda oseti kako ga nešto dodiruje, ali ne rukom ili telom, već porukom koja stiže do njega. Bila je to poruka koju mu je slalo veliko stvorenje, u stvari poruka koja mu je kroz nju slalo celo jato. I još nešto je u toj poruci prepoznao, nešto što ga je zaprepastilo i on se osvrnu i tada ih ugleda. I oni su primili poruku.

Vanda i Petrus plivali su prema njemu pružajući radosno ruke. Mogli su da se dodiruju, grle i plivaju zajedno, ali Mark se zaprepasti kada u svojoj svesti otkri reči koje mu upućuju i reči kojima im on odgovara. Shvatio je da je i sam postao deo velikog jata ćelija organizma, ali i njegov centar.

I ne samo to, shvatio je u kakav se sve užas može pretvoriti ako se ta ravnoteža poremeti.

17

BILI SU PONOVO ZAJEDNO – on, Vanda i dečak i celo to jedinstveno jato koje je samo iz sopstvene snage gradilo sebi klopku. A on je došao ovamo da to spreči. Ali kako sprečiti sile koje se radaju iz ove radosti i zadovoljstva, iz ogromne aure prijateljstva čija velika moć već gradi sferu oko cele planete?

Osećao je da su prvi put pokrenute sile o kojima se ništa nije znalo, a još se manje moglo znati o zakonima na osnovu kojih se ona

grade i razvijaju i u šta će se pretvoriti. I da li su one u skladu sa unutaršnjim silama planete ili će zaista izazvati reakciju?

– Mark, hoćeš li sa nama do Atlantisa? – upita ga dečak.

– Ne – odgovori on, – a nećete ni vi? Do Atlantisa ima možda još mesec dana plivanja, a ja toliko ne mogu bez vas.

– Zar da ostavimo jato?

– Možete mu se pridružiti kada bude nadomak grada, zar ne?

– Ali...

Mark je osećao da je dečak razočaran i mogao je da pretpostavi zašto. Bio je opčinjen plivanjem i bićima sa kojima se sprijateljio, ali nije znao da ovo nije fluid kome on pripada i da se u vodi ne sme toliko dugo zadržavati, jer mu to može promeniti prirodu. U stvari, niko od ljudi plivača nije se zadržavao u vodi više od osam dana. Posle tog intervala su je napuštali i vraćali se tek posle isto toliko dugog odmora.

– Moramo poslušati oca! – reče Vanda.

Rasprava između njih time je bila okončana. Jasno je bilo da će uskoro morati da napuste plivače, ali će zato plivati još mnogo milja zajedno.

I plivali su.

Vreme je prolazilo i Mark je sve više shvatao koliko je snaga jata porasla, ne samo po broju plivača već po naponu koji je u njemu vladao i unutaršnjim vezama bića sa bićem. Nije znao samo da li su te veze sada sve ostvarene neposredno ili prolaze kroz sam centar – belu džinovsku sipu starca. To se, u stvari, nije ni moglo utvrditi.

Stavio je Vandi i Petrusu do znanja da su svoju stazu završili i da je vreme da izađu iz jata, ali znao je

da pre toga mora da isproba ono na šta se odlučio. Mala kapsula oramuskog narkotika bila je još kod njega i on će morati da otvori. Smatrao je da će to biti neka vrsta vakcine protiv agresivnosti koja može da uhvati plivače.

Želeo je da to kaže svima, ali nije umeo da pronade način. Onda, ni sam ne znajući kako, do njega dopre impuls, nešto nalik šapatu džina što ga celog protrese. Reči, šumovi, muzika ili nervni impulsi govorili su jedno:

– Učini to!

Kada je posle pokušavao da rekonstruiše taj trenutak, došao je do zaključka da je to bio kolektivni glas, glas svih zajedno i da se ta poruka izgradila na osnovu dileme koju je on imao.

Otvorio je kapsulu.

Izgledalo je da se ništa neće dogoditi, da narkotik ne deluje, ali proces je već bio započeo. Narkotik je prodro do svakog bića i svake ćelije i jato je polako počinjalo svoju igru.

Bio je to ples ljudi kakav je Mark doživeo među prijateljima na dalekoj planeti, jer u njemu su učestvovala najrazličitija bića i stvorovi koji su živeli u okeanu. Bio je ovo i lepši ples u kome su se našle ribe, glavonošci, meduze, kitovi i delfini, ajkule, vidre, morževi, foke i ljudska bića u najrazličitijim kostimima. Sve se pretvorilo u klupko sreće, zanesene igre i veselih uzvika i impulsa.

U Atlantisu i na drugim mestima sa kojih su pratili plivače sigurno su bili zaprepašćeni slikom koju su videli, jer ovo više nije bio blago zapenušani okean, već bura koja je dolazila iz njegove dubine. Mnogi su poverovali da je došlo do velikog kolapsa koji je proizvela gustina

bića u tako malom prostoru. Ali pratioci posmatrači javljali su samo o intenzitetu sreće koja dolazi iz talasa, a to je još više zbunjivalo.

Tih nekoliko desetina minuta, koliko je trajala puna omamljenost narkotikom s Oramula, biće dovoljno da se sva bića, koja su unela u svoje ćelije njegove blagotvorne sastojke, oslobode svake agresivnosti za izvesno vreme. Ali koje vreme? Bio je to problem koji će dugo mučiti komodora, jer svaki stvor ima svoj ciklus i treba da prode mnogo vremena da se na Zemlji utvrde ciklusi za sva bića. Komodor nije, međutim, ni pomislio da je jato bilo kolektivno biće i da je unelo drogu jednakomerno u svakog plivača, bez obzira da li je to bila džinovska sipa ili minijaturni račić.

Bilo je vreme da izađu iz kolone, koja je počela da uspostavlja neki svoj red, i polako hvatala zajednički ritam, kao da se ništa nije dogodilo. Isplivali su iz jata pošto su čitav sat plivali prema praznom okeanu. Nekoliko metara iznad njih pratio ih je polako njihov »Bel-Ami« načičkan čitavim jatom pelikana i njorki koje su odozgo, odmarajući se, posmatrale plivače. Marku se činilo da će se svakog trena sunovratiti i zahvatiti hranu među plivačima, ali to se nije dogodilo. Ptice su se samo odmarale od napornog leta, a onda se podigle i nastavile nekuda svojim putem.

Kada su potpuno izašli iz jata, »Bel-Ami« se spusti gotovo do same površine dodirujući talase i njih troje se uvukoše kroz mali podmorski otvor. Kada su svukli opremu, sve troje istog časa osetiše da su strahovito gladni i Petrus poput izglednelog mladog vuka počeo da ot-

vara pakete sa vakuumiranom hranom i da je prstima trpa u usta. Sada su bili daleko od kolektiva koji ih je hranio zajedničkom energijom i njihov organizam je tražio pravu hranu, kalorije, kako bi nadoknadio izgubljenu masu tela.

Mark, međutim, nije imao vremena da jede, jer je računar smesta počeo da ga upozorava na čitavu seriju poruka koje je primao i obaveza koje ga očekuju.

– Komodore – reče računar, – postoji poruka koju ne razumem i koja je unesena u moju memoriju, na meni nepoznat način. Ne znam ni kako, ni kada.

Nije to za komodora bilo ništa neobično, jer mnoge su civilizacije direktno unosile svoje poruke, misli i želje u bića sa kojima su komunicirale, čak je i on domalopre bio u auri jata u kojoj se nešto slično događalo.

– Kako glasi poruka?

I dok je komodor očekivao da mu računar poruku izgovori, on shvati da se ona ispisuje na displeju čudnim, gotovo klesanim slovima, koja je odmah prepoznao.

Dečak i Vanda su sa zaprepašćenjem gledali neobične znake koji su iscrtavani na gotovo mermernoj pozadini što se prvo pojavila na monitoru.

– Šta je to? – upita Petrus.

– Poruka od gospodara Kolekcije.

– Kakvo je to pismo?

– Helensko – reče Mark. – Gospodari Kolekcije poručuju da je kontinent na putu.

– I šta sad? Kada će stići?

– Ne znam. Videćemo – odgovori Mark. – Atlantida je ogroman objekat i ko zna gde je. Možda će biti potrebno mnogo vremena. Ali ko zna... Možda je ona već tu.

Komodorovo, gotovo dvovekovno iskustvo, govorilo je da u procesima nikada ne treba biti precizan, jer sve može biti istovremeno višeznažno i mnogopostojeće. Atlantida je možda već tu, a možda nije ni postojala.

Njegovi najbliži u porodici, kao i njegovi saradnici dobro su znali, iako nisu uvek prihvatili, ovakav način razmišljanja, jedino nikada nije mogao da ga prihvati njegov računar, jer takvo razmišljanje nije pripadalo nikakvom sistemu.

Bio je zadovoljan, jer je znao da će kontinent uskoro biti na svome mestu i da će za nekoliko nedelja ili meseci Atlantik imati još jedan veliki grad – prestonicu vremena. Zaista, Atlantida će biti prestonica vremena. On glasno reče:

– Prestonica vremena.

– Šta je to? – upita Vanda.

– Atlantida je prestonica vremena.

Smatrao je da je to zaista lepo smislio i bio je zadovoljan sobom, ali tada oseti miris hrane iz novog, vakuum-paketa koji je dečak otvorio pa pruži ruku i uhvati jedan pileći batak. Nije mu na um palo ništa od novih ideja o bratstvu među bićima. Jeo je jedno biće.

Ispod njih je sada letelo ogromno jato ptica, ali kao da nije letelo nijednim poznatim pravcem već nekim koji je samo sebi odredilo. Ptice su se, najzad, ponašale po svom unutrašnjem osećanju i trenutnom razumevanju sveta. Tako su se ponašala i slobodna jata riba u moru, oblaci rakušaca i čitavi talasi srebrnih algi koje su se širile poput opasne zaraze ka plivačima. Međutim, više nikakva opasnost od njih nije pretila.

Sa visine na kojoj su bili, video se njihov grad. Bila je to mala tačka

sred plavog okeana, okružena oblacima, ali tačka koja je isijavala ogromnu energiju talasa ispunjenih porukama, pozivima, različitim informacijama. Iz te tačke vladalo se čitavim svemirom, ili se bar tako mislilo.

– Da li je ono Atlantis? – upita dečak.

– Jeste.

– Onda ćemo brzo stići kući.

– Naravno.

„Bel-Ami“ već nije leteo samostalno. Centralna kontrola leta vodila ga je koridorom ka službenoj pisti, ka onom crveno obojenom polju gde je brod obično čekao svog komodora okružen plavim energetskim pokrivačem.

– Naravno – ponovi Mark, – stići ćemo našoj kući. Da, a nisam vas ni pitao kako je bilo u dolini rododendrona.

– Ni mi tebe nismo pitali da li si video Atlantidu – reče dečak. Ispričaćeš nam.

– Naravno – treći put uzastopce reče Mark i nastavi pažljivo da prati liniju spuštanja svoga broda, a onda reče i četvrti put:

– Naravno.

Spuštali su se.

18.

PO KO ZNA KOJI PUT Mark je sa piste morao da žuri u centralu Atlantisa, u njemu dobro poznate prostorije na dnu grada. Već se bio navikao na tu smešnu situaciju da dolazeći dole nešto traži, predlaže ili sebe opravdava. Sada je trebalo da sebe opravda, jer napravio je nekoliko prekršaja koji su se kosili kako sa važećim propisima o vraćanju na planetu, tako i sa pravilima o kretanju u regionu Atlantisa.

Od njega se očekivalo da odmah u nekoliko reči objasni situaciju kako bi mogao da podnese izveštaj o putovanju do centra Kolekcije.

Kada je zakoračio u prostoriju u kojoj ga je očekivao gotovo čitav Savet, poslužio se svojim prirodnim glumačkim darom i širokim i radosnim osmehom sve ih razoružao. Gotovo u hodu preuzeo je reč od Vrhovnog koji mu je odgovarao na pozdrav. Svima se tako učinilo kao da je on Marku dao reč. Jedino je malo ironični osmeh na starčevom licu bio dokaz da je Vrhovni shvatio igru svog prijatelja.

Mark je odmah počeo sa nekoliko uobičajenih izvinjenja zbog zakašnjenja koje će kasnije obrazložiti, a onda počeo o samom problemu Atlantide, pokušavajući da ne prejudicira izveštaj eksperata.

Dok je govorio, posmatrao je lica prisutnih savetnika koji su pažljivo slušali njegove reči. Prvi put posle mnogo godina Mark je za ovim stolom video lica koja nisu imala običaj da se koriste svojim položajem savetnika i da prisustvuju zasедanju. Prepoznao je malog generalisimusa sa Anteja Beta, čiji je san bio da poseti „majku Zemlju“ iako, u stvari, Antejcima Zemlja nije bila majka. Mada su oni bili slični ljudima po obliku tela i lica, razlikovali su se od njih po metabolizmu i genetskoj strukturi. Oni, u stvari, nisu imali nikakvu genetsku strukturu. Njihova tela su se formirala na osnovu zakona što su vladali u celom regionu njihove zvezde. I tako, iako Antejci nisu bili sinovi Zemlje, nju su smatrali svojom pramajkom.

Bio je tu i Sivi Lar, jedno od onih stvorenja koja su uvek nosila masku na licu da ne bi nekog zbunili svojim izgledom. Dok je govorio

o Atlantidi, Mark za trenutak zastade, kada se setio da je ovo poslednji Sivi Lar, inokosni galaktički prosjak – vitez, zaista jedini živi, koji je nastanjen u njegovom susjedstvu na Himalajima. U trenutku dok je o njemu razmišljao, o njemu i sudbini cele te izumrle rase, oni jedan drugome klimnuše glavama, kao da su se potpuno razumeli.

U stvari, Savetu su prisustvovali svi pripadnici rasa koje su naginjale ljudima i koje su volele Zemlju. Bilo je to zaista lepo, i kada je to shvatio, Mark sa još većim oduševljenjem nastavi da priča o Atlantidi. Ipak, završavajući je rekao:

– Mi moramo da čekamo povrtak naših ljudi. Oni su specijalisti za ovo pitanje i njihov izveštaj će biti daleko značajniji.

Naravno, to su svi prihvatili kao neku vrstu šale kojima je on često završavao svoja izlaganja, zbog kojih je bio omiljen kod starijih savetnika više nego kod mladih, kojima kao da je nedostajao smisao za humor.

Vrhovni je zatim udario čekićem po kornjačinom oklopu i tupi zvuk objavi vreme za postavljanje pitanja. Mark je očekivao pitanja na koja neće moći da da odgovor, kao što su: ko su Kolekcionari, gde je smeštena Kolekcija, da li će svetovi biti u stanju da nadoknade vrednost objekata i slično, ali dobio je jedno jedino pitanje, od Lara:

– Komodore, kakve su to glasine o sferi tolerancije kao ceni za Atlantidu?

Bilo je to pitanje koje je začudilo gotovo sve prisutne, a začudilo bi i komodora da ga je postavio iko drugi sem prosjaka – viteza kome je očigledno sve bilo jasno, jer je još dodao:

– Koliko se zna, sfera se širi i imam utisak da će planeta biti u još jednom zaštitnom omotaču.

– Da – odgovori komodoro, – i šta još?

– Mislim da postoji opasnost iznutra, zar ne? – reče Sivi Lar. – Koliko se sećam, tako je propalo nekoliko svetova.

– Dobro se sećate, Svetlosti – odgovori Mark, – ali mislim da se sada sve odvija drugačije, da se sav napon jata plivača, ako ste mislili na njih, pravilno raspoređuje, i sfera koja se gradi oko planete...

– ... ne potiče od njih, nego od svih nas – nastavi rečenicu Markov sagovornik.

– Tačno, sve potiče od nas, Vaša Svetlosti, tu sferu grade Zemljani, a plivači su u auri...

– I oni su izloženi silama okeana...

– Ali – htede da doda komodor, ali prosjak – vitez nastavi:

– Ali, u okeanu su snage raspoređene, u vodi, nad vodom na dnu. Sve kontrolišu jata vaših prijatelja, a plivače ste izložili narkotiku sa Oramula. To je bilo mudro, komodore, neobično mudro.

Sada je Mark bio iznenađen, jer je njegov sagovornik saznao sve i to je očigledno saznavao nekim neobičnim putem, jer u svest ili podsvest komodorovu nije mogao da prodre. Tajne više nisu bile tajne i celom Savetu je otkrivena drama koja se odvija u okeanu i oko njega. Vrhovni se već spremao da interveniše, kada prosjak – vitez nastavi:

– Jedno ste izgubili iz vida, moj komodore, ne kontrolišete stene i usijanu magmu u planeti. Šta mislite, ako odatle dode pomor?

– Ali to je nemoguće, svetlosti.

– Moguće je – odgovori Lar. Sasvim moguće i vi ste o tome već oba-

vešteni, čak i o mestu gde će izbiti sile planete, gde će se ona osloboditi negativne energije.

Mark nije mogao da se seti da je obavešten o tome.

– Ništa o tome ne znam. Do mene nije stigla nikakva poruka.

– Stigla je, komodore.

Da, Mark se setio. Svega se setio. Inokosni Zemljanin mu je svojom smrću doneo poruku i na svome telu pokazao mesto gde će doći do katastrofe. Tačno na stazi plivača i, najverovatnije, u trenutku kada se nad tim mestom nađu plivači, doći će do erupcije i opšte smrti. Znači, to je želeo da mu kaže šaman, a sada je znao otkuda je to mogao i da sazna.

– Sada znam – odgovori Mark.

– I mislim da ćemo sve moći da zaobidemo.

– Nadam se, čak vam verujem, komodore, i želim vam sreću u poduhvatu, jer ne bi bilo lepo da slavlje bude pretvoreno u klanicu koju će vam prirediti vaša rodna planeta, u čiju se slavu sve odvija.

Bila je ovo neka vrsta šifrovanog razgovora koji niko, gotovo niko, nije razumeo i Vrhovni zatraži objašnjenje. S dosta napora Mark je uspeo da izloži celokupnu ideju tolerancije kao cene, ali i nove politike što su, naravno, svi razumeli. Ali, kada je počeo da tumači ono što je pripadalo samoj suštini pokreta plivača, snazi aure prijateljstva, sferi odbrane planete i zašao među pojmove koji su, iako dobro poznati, imali drugačija značenja, Vrhovni je predložio da se sve ovo odloži za drugu priliku, a da se komodoru ostavi u nadležnost da sam organizuje ono što sledi.

Bilo je, zatim, reči o dočeku plivača u Atlantisu, za dvadesetak dana i zaključeno je da Vrhovni

treba da upozna Savet sa detaljima protokola za pet dana, kako bi se moglo početi sa završnim priprema.

Prošla je još jedna od onih neprijatnih situacija i Mark požuri kući. Gotovo je trčao da se što pre nađe između zidova svog apartmana, gde niko ne može da ga kontroliše i da mu smeta. Tu se mogao potpuno opustiti i predati samom sebi.

Ušao je nečujno u apartman i otkrio da Vanda i dečak spavaju. Prema meraču iznad njihovih glava zaključio je da njihov san traje već gotovo četiri sata. Zaspali su gotovo istovremeno, svako u svojoj sobi, a on se za to vreme gnjavio sa onim matorim, dosadnim tipovima. Otišao je zatim do malog bazena ispunjenog vodom i supstancom za obnovu energije, ali i talašima što će ga polako i duboko uzdržati i uneti u njega red koji je bio narušen putovanjem kroz svemir, plivanjem, brigama, računanjem, raspravama i neredovnim životom.

Dok se prepuštao odmoru, okružen izmaglicom mirišljavih i hranljivih para, nastojao je da, dok ga sve to potpuno ne opije, pregleda sve poruke koje su stigle i koje su sačuvane za njega. Mali video-poštar izgovarao ih je tihim sugestivnim glasom, kako bi ih Mark bolje zapamtio, ili je omogućavao da čuje glasove onih koji su mu poruke slali.

Bilo je tu najviše protokolarnih poziva, čestitki, zahvala, ali i nekoliko vrlo važnih obaveštenja o paralelnim poslovima koje je vodio. Dobio je i neobičnu poruku od jednog svog unuka koji, je istražujući astralne projekcije što lutaju regionom Lire Gama, otkrio džinovsko lice Petrusa Velikog kako plovi iz-

među zvezda. Mladić je pitao šta bi to moglo da bude. Da li neka verska svečanost, nečija zabava ili, možda, poruka samog velikog putnika. A onda se Mark setio da taj njegov unuk možda i nije mladić nego već starac, kao što je i on, u stvari, kao što je i Petrus Veliki. Da, svi Silardi su potpuno izgubljeni u vremenu.

Sinovi blizanci, koji su sada zvanično bili već dva puta stariji od njega, javljali su mu da su postavili novu teoremu o vremenskom kovitlacu i da su proračunali dužinu ose vremena između dve tačke u dva svemira. Njihov deda je znao da je to još jedna teorema koja se neće nikada praktično dokazati, najviše zbog toga što su premise hipotetične. Ipak, oni su mu se svidali jer su predstavljali originalan tandem avangardnih ludaka.

Posle sata vremena, kada više nije mogao da prima poruke, bio je spreman za san. Izašao je iz tečnosti, u stvari, sada već iz čiste vode, jer je sve što je bilo potrebno telu prešlo je u njega, uzeo u ruke grubi laneni peškir od onih kakve su za njega lično tkali inokosni tkači na Šri Lanki i dobro se istrljao, a onda otišao da još jednom pogleda dečaka koji je spavao dubokim snom. Nad Petrusovom glavom još se vrtela holoprojekcija jata šarenih riba sličnih onima među kojima je plivao. Mark se saže, poljubi dečaka u naga leđa, a onda isključi projekciju i ode iz sobe.

Polako se uvukao kraj Vande u njen krevet, a ona samo nešto promrmlja i ripi se uz njega. Istog trenutka i on je zaspao.

Tog časa njegov stan je postao neosvojiva tvrđava koju je šttilo snažno energetska polje i u njega ništa više nije moglo da prodre. Tu je jedini mogao da zaviri gospodin

Mesec, čiji je jedan zrak uvek bio u blizini komodorovog lica i pratio njegovo disanje, beležio intenzitet njegovih snova i sve to pohranjivao u tajne trezore svojih memorija, skrivajući ih tako i od samog sebe.

Dok je bdio tako nad usnulim komodorom, iako u osnovi mašina, ovaj džinovski kompjuter, osećao je nešto ljudsko u sebi. On je verovao da je to ljubav, iako, u stvari, nije tačno znao kako ona izgleda, uprkos tome što je znao sve o svim poznatim ljubavima sveta. On je samo verovao da je to što oseća prema Marku Silardu ljubav, ali s pravom je i sumnjao u to, jer znao je da nema srca da je samo mašina, nadmašina.

19

NEKOLIKO DANA KOMODOR je proveo odmarajući se u svome domu ili pomažući sinu u gradnji njegove prve jedrilice za vanzemaljski svet. To ga je podsećalo na sopstvene jedriličarske avanture iz mladosti kada je stavljao glavu u torbu i bio više puta izložen najvećim opasnostima o kojima kasnije nije smeo da govori. Nastojao je sada da svoga sina uputi drugačijim putem, iako je znao da mu to neće mnogo vredeti ako u dečaku uzavri krv Silarda. Novo Petrusovo interesovanje za okean moglo je da znači samo to da će se on umesto svemiru, okrenuti okeanskim dubinama, ali i tamo su još vladale velike opasnosti.

Kada je bio sam u domu uživao je u starim muzičkim diskovima sa kojih je dopirala nesavršena muzika, u kojoj se osećala ruka imitatora čoveka. Onda je jednoga dana,

petog ili šestog kako se vratio s puta, krenuo sam u šetnju pošto je prethodno nekoliko minuta, kao i svakog dana, posmatrao ono što se zbiva u plivačkom jatu i celom region okeana. Sve se odvijalo po nekom redu koji je proizilazio iz bića plivača i opšteg sklada, i izgledalo je da se nikada ništa neće promeniti. Mark je verovao i svom predosećanju, ono ga nije do sada izneverilo. On je bio savršeno uklopljen u svet koji ga okružuje.

Uputio se posle mnogo dana za mirisom okeana i uskoro se opet penjao stepeništem ka »Zlatnom delfinu«. Nekoliko puta zastao je da osmotri jato galebova koje je kružilo iznad grada i po njihovim kricima znao je da ovde ima mnogo ptica koje nisu iz Atlantisa. Bilo je to jato sa kontinenta koje se pripremalo da nekud odleti.

Vrata krčme bila su otvorena i vetar s okeana klatio je zavesu od trske na njima. Mark zakorači u ugodnu starinsku unutrašnjost nadajući se da će ovde sresti Katora Ibisa, iako je znao da je ptičar verovatno još na Atlantidi ili u povratku ka Zemlji. Ugledao je, međutim, malenog zlaćanog zastupnika kako sedi za stolom držeći bokal piva. Mali je izgledao rastresen i zamišljen kao da je zagledan nekud daleko ili duboko. Kao da nije primetio komodora sve dok ovaj nije seo nasuprot njemu.

Tek tada on klimnu glavom i reče:

– I vi ćete pivo, Silarde?

– Da, srahovito sam žedan.

Mališa ustade i ispod šanka pronade krčag ledenog piva i zajedno sa zemljanom kriglom stavi ga pred komodora. Čitali su neko vreme dok Mark nije ispio prvi vrč.

– Danas je zaista pakleno vruć dan – reče Cisimus.

– I vi to osećate? – upita Mark.

– Naravno, i mi imamo dušu, komodore, naravno i ovo telašce i osećamo promene vremena, ali priznaćete da je ovde udobno, vrlo udobno.

– Tako je – odgovori Mark. – Imao sam utisak, kada sam ušao ovamo, da vam nije dobro. Izgledate malo ptišteni.

– Ah, ne, u stvari, možda je i tako. Dok ste ulazili, pokušavao sam da razumem šta se to zbiva na Iraklionu i Boni 2. Tamo se događaju neprijatne stvari, komodore.

Mark je naslućivao da je mališa, usled višestrukosti svoga bića, prisutan u isto vreme na dva udaljena sveta, i ne samo na dva.

– Zar se događa nešto čudno? – upita Mark.

– Da, čudno i, u stvari, užasno i najstrašnije od svega je što je to identično.

– Koliko znam, gosparu – nastavi Mark, – ta dva sveta su međusobno mnogo udaljena i nalaze se na dve suprotne strane haloa, tako da je između njih čitava galaksija. Kako je to onda moguće?

– Zakon verovatnoće još jednom je proradio. Vi i sami znate da nailaze ciklusi kada se zakon verovatnoće dokazuje gotovo svakodnevno. U poslednjem stoleću slučajevi su učestali.

– I šta se to događa, časni? – upita Mark.

– Šta? – Jednostavna stvar. Planete pratioci počinju da ubrzavaju rotaciju i to vodi do katastrofalnih rušenja planina i prelivanja mora. Vidim kako će sve nestati u haosu raspadanja.

– Možda će tamo stradati neko vaš?

Cisimus je ćutao, a onda poće da se grći kao da ga nešto steže i davi. Zatim se smiri i reće tiho:

– Upravo se to dogodilo. Siromašniji sam za dva života.

– I to se dogodilo u istom trenutku?

– Jeste – odgovori mališa. – U istom trenutku. To je ono što izgleda neshvatljivo. Dva Cisimusa su na planetama udaljenim hiljadama parseka na identičan način umrla.

– Hoćete li mi isprićati?

– Da. Obojicu je ubila pobesnela zver koja je iskoćila iz razvaljenog kaveza.

– Kakva zver, zar ista vrsta?

– Ne, ne ista vrsta. Ne žive iste vrste na ovim svetovima. Na Iraklionu je to bio lavotigar, a na Boni džinovski salamander. U istom trenutku su zadali smrtonosne udarce.

Mark se pitao, dok je posmatrao kako se mali starac mući, da li da mu izjavi saueće, ali Cisimus ga je pretekao, kao da je naslutio o ćemu komodor razmišlja.

– Naravno, ja sam siromašniji za dva života, ali to ne treba smatrati za najveću tragediju, možda nam ti životi nisu bili naroćito vredni. Najzad, obe planete se raspadaju. Izaslanik nam tamo neće više biti potreban.

Oćigledno, zlaćani zastupnik je uživao u patetici i davanju sudbinskog znaćaja doživljajima svoga bića.

– Gosparu, može li se znati koliko je život jednog Cisimusa? – upita Mark.

– To bih i ja voleo da znam. I šta je život jednog Cisimusa, svih Cisimusa?

– Može li se znati koliko je života kojima raspolazete?

– Ne – odgovori mališa – to nikako i nikada.

– Je li to tajna?

– Ne! To je zavet. Mi smo sujeverni, mi smo najsujevernija stvorenja u Galaksiji, ćak i više nego Hamlinosi ili Oposumi.

I Mark više nije želeo da razgovara o toj temi. Opet se prihvatio svog vrća s pivom ne skidajući pogled sa zlaćanog zastupnika.

– Vi ste, komodore, oćigledno došli da nastavimo razgovor o Atlantidi?

– Može se i tako reći. Imate li predstavu kada će biti vraćena?

– Naravno. Biće to uskoro, brže nego što se iko nada. Uslovi su ostvareni u potpunosti, bar tako ja tvrdim, a to je dovoljno. Uprkos smetnjama koje mogu nastati, sve je u redu. Ostrvo ili carstvo će uskoro biti tamo gde treba da bude.

Cisimus je posmatrao Marka žmirkavim oćima, a onda ustade i donese još po jedan krćag piva pa nastavi:

– Vi mislite da je Atlantida odnesena daleko?

Mark zaista o tome nije imao neko određeno mišljenje, kao o svemu što nije poznavao do detalja.

– Pa, vidite, komodore, vama se ovo može objasniti, jer vi ćete to shvatiti, Atlantida je, kao i sve ostalo što ćuvaju kolekcionari, u svedremenu i sveprostoru i može se zaćas pronaći tamo gde treba samo kada se podigne vremenska i prostorna brana.

Bilo je to lako objasniti kao filozofsku kategoriju, ali, ako bi trebalo objasniti kako će se to odvijati u stvarnosti, onda bi sve izgledalo nedostupno i neshvatljivo. Kako iz ništavila i bezlićja, ili šta je već to svedreme i sveprostor, otvoriti neka imaginarna vrata i kroz njih

provući čitav kontinent? Ipak on klimnu glavom, jer znao je da nema smisla da postavlja novo pitanje o svemu.

– Da li je potrebno da učinimo još nešto za gospodare Kolekcije?
– upita Mark.

– Za sada ne. Za Atlantidu je već dosta učinjeno. Ako budete želeli još nešto, biće postavljeni novi uslovi. Možda čak i takvi da ih ne može ispuniti ova ni sledeće generacije. No, jednoga dana sve će opet biti na svom mestu. Na žalost, to vi nećete doživeti, možda čak ni ja.

Cisimus je polako ispijao ledeno pivo koje je mirisalo na cveće i žmirkajući nastavi da s osmehom osmatra komodora koji mu postavi još jedno pitanje:

– A gde je sada Katon Ibis i gde su arheolozi?

– Katon Ibis, Katon Ibis – reče tiho, – njega ćete možda sresti jednoga dana na nekoj stazi, a arheolozi? Pa, oni su već gotovo tu. Stižu. Posmatrač ptica, na prijatelj, sada ima novi zadatak, čak ni ja ne znam kakav, ali slutim da se više neće vratiti svojim pticama.

– Zar mu se nešto dogodilo?

– Tako se može reći.

– Nešto strašno?

– Ne znam kako on gleda na tu stvar, ali on više nije Katon Ibis, on je sada ako se ne varam, Melpomena Lio. On više nije Katon Ibis, posmatrač ptica, on je sada ronilac u svetovima Leopoldine.

– Zar je on postao žensko?

– Da – reče mališa – on je uvek bio pomalo žensko, uostalom, Silarde, i vi ste pomalo žensko, kao svi ljudi. U vama je samo preteglo muško, priznajem, malo više nego kod drugih. Kod Katona Ibisa je sada prevagnulo žensko, iako će

jednoga dana on opet biti muško kada dođe do kraja nekog ciklusa.

– A vi? – upita Mark.

– Šta je?

– Šta u vama preteže?

– Ništa, u meni je praznina. Ja ne znam ni za muško ni za žensko, ni za srednje. To je moj jad, komodore. Ali ostavimo se toga, vreme je da odete i pripremite se za doček, a ja idem da vidim šta ću sa pticama našeg prijatelja. Hoćete li da ih vidite?

Mark pođe za Cisimusom u jednu prostoriju gde su se nalazili kavezi sa pticama. Bile su to obične ptice – golubovi, kopci, sokolići, drozdovi i vrapci i mališan počeo da otvara kaveze pošto je prethodno otvorio velike prozore. Onda su on i Mark posmatrali ptice kako izleću i pridružuju se jatima koji kruže nad gradom.

– Zna li kuda su krenule? – upita Cisimus. – Idu da dočekaju dolazak Atlantide.

– One znaju za to?

– Naravno, one to znaju bolje od ljudi. Sva ova jata krenula su da pozdrave Atlantidu. Ona je već vide, budite sigurni u to. Vide je bolje od vas, znaju da je ona tu.

Okrenuo se zbunjenom Marku Silardu i pružio mu svoju ručicu.

– A mi, komodore, sada moramo da se rastanemo. Vi ćete otići da dočekate kontinent, a ja idem novim putem, moj brod me očekuje.

– Napuštate Zemlju?

– Otprilike tako, napuštam majku Zemlju, ali ne bojte se, ne zato što Zemlje više neće biti, već zato što ona već može bez mene. Da, Zemlja je već dovoljno moćna i sposobna da bude sama. Ja ovde više nisam potreban, ovde ste potrebni vi, Markuse Silarde, a jednoga dana nećete biti potrebni ni vi. Ovaj svet

će napredovati još više. To me ra-
duje, ali i rastužuje. Ova nova an-
tika koja dolazi biće nešto sasvim
drugačije. Zbogom komodore.

— Do videnja — reče Mark. —
Ipak, mislim da ćemo se videti još
neki put.

Mališa nije više izgovorio ni reč,
samo je zažmurio. To je značilo da
Mark treba da napusti prostoriju i
on to odmah učini. U krčmi više ni-
koga nije bilo, samo su na stolo-
vima ostali vrčevi ispijenog piva a
vetar je klatio zavesu od trske na
vratima. Kada je izašao iz krčme,
Mark vide jata ptica kako napu-
štaju Atlantis i lete prema jugu.
Bila je to vanredna seoba i on je
znao zašto je baš sada počela. Požu-
rio je da ovu vest prenese svom pri-
jatelju.

20

U CENTRALI SLUŽBE i u svim
zvaničnim prostorijama, kuda se
Mark uputio pošto je izašao iz
krčme, bilo je drugačije nego ikada
ranije. Sve je bilo ispunjeno kontro-
lorima i specijalistima koji su bili
zauzeti buljenjem u monitore, osluš-
kivanjem šumova ili rešavanjem
problema oko velikog broja infor-
macija. Nešto se događalo ili počelo
da događa. Svetlo u salama nije bilo
ni plavo niti zeleno, već gotovo krva-
vocrveno, što je potvrđivalo da se
događa nešto nepredviđeno, nešto
što je prevazilazilo sve dotadašnje
stepene budnosti.

Dok je prolazio prostorijama i
hodnicima, tek bi ga poneko od mla-
dih ljudi i žena, što su kontrolisali
uredaje, za trenutak pogledao i po-
novno nastavljao da posmatra ur-
edaj pred sobom. Komodoru se či-
nilo ne samo da ga ne pozdravljaju

nego da ga i ne prepoznaju. Šta ih
je tako sve odjednom obuzelo?

Najzad je stigao do ulaza u sektor
uprave gde su se nalazile prostorije
šefa, šifre programa i direktne kon-
trole svih tačaka u Sunčevom si-
stemu. Pošto je oko ruke imao na-
rukvicu, vrata su se sama otvorila i
zatvorila za njim, a da nije morao
da se legitimise ili najavi glasom.
Narukvica je sama emitovala kod
njegovog tela i omogućavala mu
prodor na svako mesto u Atlantisu.

— Komodore — začu glas iza
sebe kada je već bio na sredini hod-
nika.

Bio je to mladi zamenik visokog
kapetana Službe i Mark je imao uti-
sak da mladić trči za njim.

— Komodore, — ponovi ovaj —
stižete u pravom trenutku. Doga-
đaju se neke stvari koje ne razu-
memo.

— Znam — odgovori hladno
Mark, — pojavljuje se Atlantida.

Mladić ga pogleda iznenađeno
kao da ne shvata, ali Mark požuri u
kabinet Velikog kapetana koji ih je
već očekivao. Stajao je pred vra-
tima. Bio je to jedan od onih novih
operativaca, koji se možda po umu
i pogledu na svet nije mogao meriti
sa dinastijom Montija, ali je zato
bio čovek savršene koncentracije i
višestruki specijalista, jedan od
onih kakvi su neophodni u novim
vremenima.

— O čemu se radi? — upita Mark
pružajući mu ruku, a onda ugleda
Vrhovnog kako sedi u dubokoj fote-
lji.

— Pogledajte — reče kapetan i
uključiti sve video-zidove.

Na njima su se mogla videti
brojna jata ptica, ali i grupe pli-
vača, veslača i jedrenjaka koji su se
kretali u jednom pravcu. Znao je
već kuda. Sada je tek shvatio zašto

mu je Atlantis malopre izgledao pust dok je prošao nekoliko ulica do prvog terminala.

– Ko su ovi plivači? – upita on.

– Plivači – odgovori kapetan. Sa svih strana se sakupljaju ljudi i plivaju, veslaju i jedre. Svi idu nekuda ka velikom jatu. Ne znam šta se događa.

– Idu u susret Atlantidi. Oni su primili poruku.

– Kakvu poruku?

– Ne znam kakvu poruku i od koga, ali kao i ptice i morska bića, tako su i ljudi primili poruku da stiže Atlantida, da je već tu.

– Ne razumem – reče kapetan.

– Da, to nije lako razumeti – odgovori Mark i promeni sliku na glavnom video-zidu, tražeći signal koji će mu šematski prikazati kretanja jata.

Dobio ga je odmah i sve mu je bilo jasno. I veliko jato plivača koje se kretalo niz struju sada je skrenulo, umnogome skrenulo sa predviđene staze. Oni su plivali, to je bilo očigledno, ka Atlantidi. Nisu čak bili ni daleko od nje.

– Možemo li dobiti sliku mesta gde će se pojaviti grad? – upita Mark. – Uključite video-kameru na satelitu!

– Na žalost, to nećemo moći – odgovori kapetan. – Signal više ne dolazi do nas. Sve su komunikacije prekinute. Do nas signal ne stiže, niti naš izlazi. Kao da smo opkoljeni nekim snažnim poljem.

I Zemlja je bila zaista opkoljena snažnim poljem, ali poljem koje su emitovali njeni stanovnici, nesvesno je tako štiteći od svakog mogućeg napada iz svemira. Ali sada do Zemlje nisu stizali nikakvi signali ni iz jednog dela Galaksije. Mark je znao da će to biti samo privremeno.

Uspostavite ultrasvetlosnu signalizaciju sa Mesecom i kontrolnim satelitima – reče Mark. – To je sada jedini način. A sliku predela gde će biti Atlantida dajte mi iz nekog balona.

Slika je već bila na monitoru i svi zastadoše odjednom zadivljeni. Čuo se samo tihi glas Vrhovnog:

– Bogamu...

Ceo video-zid ispunjavala je prekrasna slika Atlantide, ali ne kao materijalizovanog ostrva i grada, već kao stalne projekcije, objekta koji se materijalizuje.

– Atlantida – reče Mark.

On je osećao da sada nema mnogo vremena za oklevanje, da treba požuriti ka tom mestu i ne samo to, već da treba organizovati haos koji vlada u okeanu.

Bio je to stvarno haos, jer su svuda bili izmešani ljudi i drugi stvorovi, mašine, čamci, jedrila, mini-batiskafi, sva postojeća čuda sveta. Sa svih strana svi su jurili ka Atlantidi, iako, u stvari, nisu tačno ni znali kada će ona biti potpuno materijalizovana. Poruka koju im je neko slao, ili koja se sama stvarala, stizala je sada do svakog stvora koji je nosio trunčicu razuma i volje. I taj haos je bio najbolja prilika da se sve izvrne u sopstvenu suprotnost.

– Momče – reče Mark visokom kapetanu, – kako možemo ovo sve da kontrolišemo?

– Ne znam – odgovori ovaj, – ovo prevazilazi moju moć shvatanja. Ovde bi mogao da pomogne samo dobri bog, da ga ima.

– On će i pomoći – odgovori Mark.

– Kako? – upita Vrhovni koji je skrenuo pogled sa video-zida. – Kako, Markuse, otkud sada bog?

– Zar ne vidiš, časni, da se stvara sam, da ga stvaramo svi zajedno?

Vrhovni je ćutao a onda reče:

– Mislim da si u pravu, Markuse. I šta predlažeš?

– Predlažem da im se pridružimo. To će biti najbolje. Mi ionako nemamo moć da zaustavimo ovo što se zbiva.

Hiperbrze svetlosne veze su uspostavljene i do njih su sa Meseca stizala obaveštenja koja je on odabrao kao najvažnija. Bile su to samo čestitke i poruke podrške Zemlji. Cela Galaksija je znala za ono što se ovde događa.

– Izgleda da oni sve bolje znaju nego mi – reče kapetan.

– Ne bi me čudilo, ali pogledajte sad ovo – reče Mark dok se na monitoru jedan svetlosni signal pretvarao u sliku planete.

Bila je to Zemlja ali ne više u omotu od plavila, svetlosti i tame, već u omotu od zlata koje je blistalo radosnim sjajem. Zemlja je slala poruku svemiru.

Mnogo će još godina posle ovoga događaja ova poruka biti predmet rasprava i njen će se sadržaj tumačiti na razne načine, ali činjenica je da su svi oni do kojih je ona doprla, a doprla je do samog kraja Galaksije, i verovatno još putuje ka kraju svemira, svi su tvrdili da je to bio glas boga, taj jedinstveni poziv svih zemaljskih stvorova upućen večnosti.

– Šta čekamo? Požurimo – reče Mark.

Kao da su svi čekali te reči pogledaše Vrhovnog sudiju koji samo klimnu glavom i prostorija poče da se prazni. Istog časa sve osoblje krenu ka pristaništima, poletištima i svim ostalim mestima sa kojih se moglo nekim sredstvom stići na mesto velikog poziva.

– Markuse, ja bih sa tobom reče Vrhovni.

– Da, časni – odgovori Mark. – Poći ćemo zajedno sa mojom porodicom. Ponesite svoje toteme, žezlo i večni štap. Treba da budemo u punom sjaju.

– Dobro – odgovori starac. – Ali, zar ti se sve ovo ne čini pomalo nalik na bajku?

– Možda – odgovori Mark, – ali ne zaboravite da smo imali i neverovatnijih događaja. Oni pripadaju vremenima zla. I onda smo verovali u njih, pa zašto sada ne bismo verovali u nešto lepo? Ova planeta je zaslužila da doživi nešto vrhunski lepo.

– Dobro rečeno, Markuse.

– To nisu moje reči – odgovori Mark. – Jedan mali zlačani stvor mi ih je nedavno rekao, mali zlačani prorok i gospodar zastupništva.

21

LETELI SU IZNAD RETKIH visokih oblaka tamo gde nije bilo nikakvih letaća. Sve vreme teleskopske oči »Bel-Amija« bile su uperene ka mestu gde se pojavljivala Atlantida. U izmaglici okeana ona se nazirala i lelujala na monitoru kao nestvarna, što je, u stvari, još i bila, jer je od njene celokupne materije možda samo deset procenata bilo reprodukovano, a do potpunog povratka bilo je potrebno još mnogo sati i zato nisu morali da žure.

Vrhovni je uživao u ovom putovanju, jer odavno nije leteo u tako intimnoj i maloj letelici kao što je »Bel-Ami«, a pogotovu nije razgova-

rao sa dečakom od deset godina kao što je bio mali Petrus. Taj razgovor potpuno ga je oživeo. Bio je iznenađen šta je sve dečak znao i kako je bez ikakvog kompleksa razgovarao o komplikovanim pitanjima. najviše od svega zbunilo ga je pitanje:

– Časni, da li se zna kakav će pravni status dobiti grad?

– Kako misliš – odgovori Vrhovni.

– Tako, svi gradovi su po određenoj nomenklaturi uklopljeni u konfederaciju i, kao što je poznato, svi brojevi nomenklature su ispunjeni. Na Zemlji se ne može graditi više nijedno jedino naselje, kao što broj stanovnika ne sme da pređe deset milijardi. Kako ćete postupiti sa Atlantidom? Ona nema prava da se pojavi. Zar to nije isto što i građenje novog grada?

– Mark, čuješ li ti šta pita ovo dete?

Mark se smejao zaprepašćenom izrazu lica visokog časnika, koji je bio zbunjen dečakovim pitanjem. U stvari, to je bilo pitanje od najveće pravne važnosti i o njemu još niko nije razmišljao, ali očigledno je bilo da će o tome morati dugo da se raspravlja. Vraćanjem Atlantice, savršena šema zemaljske konfederacije je narušena i uskoro će se postaviti pitanje: Šta je Atlantida?

– Zar nije u pravu? – reče Mark.

– Davolski je u pravu – reče Vrhovni.

– Možda on ima i odgovor – dodade Mark. – Petruse, da li znaš rešenje?

Dečak ih je gledao svojim pametnim očima kao da su neke stare neznalice i reče jednostavno:

– Da.

Čekali su odgovor, a on ih je pos-

matrao kao da ne veruje da oni sami ne znaju rešenje za pravi status Atlantide. A sve je bilo tako jednostavno.

– Atlantida bi jedino mogla da bodije mesto kao projekcija, a ona će to i da bude kada se konačno sto posto njene materije vrati na staro mesto. Za projekcije uvek ima slobodnih mesta van nomenklature, zar ne?

– Možda si u pravu – reče Vrhovni. – Ali, ipak, neko će pronaći manu takvom rešenju.

– Imam nešto bolje – reče Petrus. – Na primer, da dobije status igračke ili istorijskog parka.

– To! – uzviknu starac. – Istorijski park! Ona će to biti i kao takva može biti i nastanjena. Zar ne Mark?

– Da – odgovori Mark, – ali njeni stanovnici će morati da nose odeću pre deset hiljada godina.

– Zar bi ti to smetalo? – upita starac.

– Ni najmanje, časni, čak mislim da bi mi takva odeća lepo stajala, a verujem i vama.

– Vrhovni bi savršeno odgovorao nekom prvosvešteniku, – reče Vanda.

– Pa, možda ću to i biti – reče starac. – Ko zna?

»Bel-Ami« je leteo sporo. Nisu žurili pošto su znali da će do konačne pojave Atlantide proći još dosta vremena. Bila je to i jedinstvena prilika da prate sve ono što se događalo ispod njih širom Atlantika.

Sva jata ptica i riba usmerila su se prema mestu gde će se materijalizovati novo ostrvo. Nisu se približavala pravolinijski već kao da su htela da izgrade još jedan odbrambeni obruč gradeći koncentrične krugove oko zamišljene tačke. Na velikom plavom monitoru jasno se

video srebrnasti trag svakog jata i svakog pojasa koji se stvarao. Samo je jedna crna masa sa severa pravolinijski brzo prodirala ka jugu, ali već nedaleko od prvog zaštitnog pojasa od tela, počinjala je da sivi i raspadala se.

— Šta je to, Mark? — upita Vrhovni.

— Ono čega smo se najviše bojali, srebrne alge. Kao da se same od sebe raspadaju. To zaista ne razumem — reče Mark.

— Završen je njihov ciklus. One su jednostavno iscrple svoju moć razmnožavanja i sada se degradiraju — reče Petrus. — A mislim da znam kako je došlo do toga.

— Ti sve znaš — reče Vrhovni.

— Nisam siguran — odgovori dečak, — ali mislim da je zaštitni pojas, sfera koju su izgradili Zemljani, postala neprobojna za kosmičke zrake, a poznato je da oni daju potencijal za razmnožavanje srebrnim algama.

— U pravu si — reče Mark — odmah ćemo to da proverimo.

On uključi program za ispitivanje zračenja iz svemira i posle nepunog minuta dobi tačan odgovor. Doza zračenja iz svemira smanjena je za 92 odsto. Nijedna destruktivna sila nije mogla da prođe.

— Kako si to znao? — upita Mark sina.

— Pretpostavljao sam — odgovori dečak. — Pretpostavljao sam da će se to dogoditi kada sam čuo kakva je sfera izgrađena oko Zemlje.

— Zar nemaš utisak, Mark — reče Vrhovni, — da se istovremeno sa povratkom ovog kontinenta odvija i neki veliki program među svim bićima na Zemlji?

— Da, časni — reče Mark. — Ali mislim da je povratak Atlantide

samo deo tog programa. Program je na prvom mestu. On bi se odvijao i bez Atlantide. Plivanje je tradicija koja se širi i osvaja svet. Bića su svaki dan sve bliža jedno drugom. Njihova međusobna povezanost štiti ne samo njih već celu planetu, konačno, u sve to uključen je i ovaj program koji su nam ponudili Kolekcionari. Sve je to deo nekog velikog rada.

— Verovatno si u pravu. Radujem se što se to zbiva u vremenu kada ja živim.

— Časni, u svakom vremenu postoje veliki i veličanstveni događaji. Nijedan život ne prođe bez njih, verujte mi.

— Ne znam, možda si u pravu.

Na monitoru su sada još jasnije videli Atlantidu. Čak se videlo i more koje je zapljuskivalo njene obale. Veliko neobično ostrvo već se snažno belelo sred plavog okeana.

•Bel-Ami• je kružio oko njega na razdaljini od stotinu kilometara i oni su posmatrali rađanje grada iz pene.

Mnogo puta je Mark prisustvovao materijalizovanju različitih objekata i stavova. Bile su to dramatične, a često i stravične i tragične scene, ali ovo što se sada odvijalo pred njim predstavljalo je uzvišeni događaj, jedan od onih koji obeležavaju milenijum. Očigledno, teleportacija kroz prostor ili kroz vreme jedne ovako savršene tvorevine prirode i ljudskih ruku, težak je poduhvat i za moćnike kakvi su bili Kolekcionari.

Krugovi koje je •Bel-Ami• pravio bivali su sve uži a istovremeno i sve bliži površini okeana. Sada su se jasno videla jata ptica pod njima, ali i bezbrojni plivači — tela riba, kitova, foka i drugih svorenja, kao i

tela ljudi koji su već usporeno plivali prema ostrvu.

– A šta ćemo mi? – upita dečak.

– Pa, mislim da i mi treba da se pridružimo plivačima, zar ne? – reče Vrhovni. – Šta ti kažeš na to, Markuse?

– Mislim da ste u pravu, časni. Treba da im se pridružimo. To će biti najbolji način da odamo počast veličanstvenom događaju.

– Šta čekamo onda? Pripreмимо se – reče Vrhovni.

Odabrali su svaki za sebe odgovarajuću opremu i uskoro su bili spremni za ulazak u okean. »Bel-Ami« više nije leteo već samo lebdeo na nekoliko metara od vode očekujući da se pojavi jato plivača koje je stizalo sa zapada. Silardima je ovo bilo treće uključanje u maraton, treće spajanje sa snažnom aurom milijardi bića koja plivaju u zajedničkoj energiji, jedinstvenoj svesti, želji i radosti.

Jato je bilo na nekoliko stotina metara od njih i Mark izdade naredbe računaru koji će preuzeti vođenje broda, a onda se obrati svojim.

– Vreme je da se spustimo.

Provukli su se u komoru za izlazak i sa visine od tri metra iznad vode skočiše jedan za drugim u toplo more.

Još dok su padali prema vodi osećali su kako se utapaju u snažno energetske polje koje ih već obuhvata i počinje da menja u njima sliku sveta. Istog trenutka kada su dodirnuli vodu, bili su potpuno uklopljeni u jato i zaplivali istom radošću i snagom kao i čitava milijarda bića koja su ih okruživala i pretakala deo svoje snage u njih. Do svesti im stiže i milijardu pozdrava i dobrodošlica. Oni su sada postali deo ogromnog, najvećeg

bića koje je ikada postojalo u Galaksiji.

22

DEČAK, OSETIVŠI TOPLOTU mora i snagu koju mu je ulilo ovo svebiće, zaroni ka dubini i povuče za sobom i svoje pratioce. Plivali su radosno za njim kao da su sve troje deca. Neograničena energija jata ispunila im je svaku ćeliju u mišićima.

– Mark, šta se to dešava? – uputio je Vrhovni poruku Marku shvativši da se u tom prostoru može telepatiski govoriti.

– Postali smo deo ovoga velikog.

– Nisam verovao da se ovako nešto može dogoditi. To znači, to zaista znači da Zemlja kreće novim putem.

– Ulazi u doba nove antike, stari moj. Ne pitaš se da li ćemo se mi snaći u tom vremenu.

– U pravu si – odgovori starac, – ali ova deca to razumeju i osećaju svakim svojim atomom. Biće to njihovo vreme.

– Ne kukaj – reče Mark, – nismo mi još tako stari. Vidiš kako plivaš, kao da ti je petnaest godina.

Starac se nasmeši u sebi, jer znao je da je sve varka koju je izazvao neobični položaj sred džinovskog kolektivnog bića u koje su se uklopili. On, u stvari, jedva da bi mogao da pliva neku stotinu metara i to nekoliko puta sporije nego što sada čini. Sada je samo za kratko vreme postao deo sveta koji dolazi. Iako je naslućivao lepotu tog sveta, ipak, ona je daleko od njega i nikada ne može biti deo njegovog bića. Nije to svet u kome bi se mogao snaći. Ipak, njemu je bliža ona smešna pri-

mitivna imitacija medvede jazbine kraj njegovog kabineta, u kojoj je sam i daleko od sveta, nego ovo beskrajno jedinstvo stvorenja koja grade tako moćnu energetska auru prijateljstva i volje. On se odlučio za stari svet, a sumnjao je da će novom svetu da se prikloni i njegov prijatelj Mark Silard. I baš kada se spremio da postavi pitanje, čuo je Markovu poruku:

– U pravu si, stari moj. Dolazi vreme u kome ćemo biti pregaženi. Naša individualnost neće moći da dode do izražaja.

– Šta je ono što se beli u daljini?
– upita starac pošto je ugledao džinovsku sipu koja je i dalje gospodarila jatom, upravljajući ogromnu energiju prema cilju.

– Pričao sam ti o njoj. To je Gospodarica okeana. Možda je stara milenijum ili dva. Ona upravlja svim silama okeana i drži sada u svom biću celokupnu našu moć. Ona je centar sveta, prema njoj su usmerene sve misli, sve želje i kroz nju prolazi svaka naša misao. Shvataš li to?

– Ne – odgovori starac.

– I mislio sam tako – reče Mark. – Ne razumem to ni ja, ali znam da je tako.

Isplivali su zatim do površine i ugledali nad sobom ogromne razigrane oblake ptica koje su uporno kričeći pratile plivače. Bile su sasvim nisko iznad vode i, očigledno, bile su deo aure koju je gradilo energetska biće u vodi. Sada su svi bili jedno i oni u vodi i oni na nebu, a verovatno se poruka poslata iz centra, iz tela velike sipe, i dalje širila ka obalama kontinenata, prema drugim morima i oblacima, do svakog bića na Zemlji, kao što je i njen veliki naboj gradio zaštitnu sferu oko Zemlje.

– Mark, pogledaj – reče Petrus koji je doplovio do oca – tamo iza talasa.

Mark pokuša da vidi to što mu dečak pokazuje, ali talasi su zaklanjali vidik. Onda, u času, on ugleda vrh nekog hrama, beli mermer i ogromno belo zdanje na vrhu talasa. Atlantida. Bili su pred njom, samo na nekoliko milja. Zaplivaše još brže ali ne više stazom ostalih plivača, već su se izdvojili iz jata i krenuli pravo ka ostrvu koje je bilo sve bliže.

Više to nije bila projekcija, nestvarna slika sa monitora, već onaj isti grad koji je Mark video u asteroidu u Kolekciji. A od njega razdvajale su ih samo još dve milje. Za nekoliko minuta će doplivati do pitomih obala koje su se jasno ocrtavale kada bi ih talas izdigao.

Mark je čuo Vandin glas. Ona mu je dovikivala nešto i on shvati da više nisu u jatu, već da slobodno plivaju. Ugleda još nekoliko stotina plivača kako im se približavaju izdvojivši se iz ogromne reke ostalih stvorova. Među njima nije bilo drugih osim ljudskih i svi su oni sada plivali prema kontinentu koji je izrastao u okeanu.

Što su se više približavali Atlantidi, more je bivalo sve mirnije kao da su ga bogovi smirivali da bi se plivači lakše domogli obale.

Plivali su polako, trudeći se da ne uznemire bonacu koja je okružila ostrvo što se pružalo sasvim pred njima dižući se visoko do oblaka, koji su se već okupili oko vrhova planina, a onda ugledaše kanal koji je vodio ka sredini ostrva i udoše u njega.

Zastali su zadivljeni čudom koje su ugledali. Stotine čamaca i malih brodova kretalo se kroz kanal na čijem ulazu beše velika bronzana

kapija. Na obalama su se sakupili ljudi i mahali, a na livadama sa obe strane kanala videli su se ratnici koji su vežbali kopljima i mačevima.

Dim se dizao iz vojničkog logora a još veći u daljini, verovatno sa nekog žrtvenika. Bili su zaprepašćeni. Zar je moguće da im je Atlantida vraćena zajedno sa svim njenim ljudima, životinjama i pticama, vrtovima i šumama?

Tek kada su ponovo zaplivali, shvatili su da je to bila obmana ili samo trenutna projekcija koju su im poslali Kolekcionari. Sada su opet pred njima bili samo kamen i zemlja, suva i bez rastinja, bez ljudi, ptica i životinja. Atlantida je vraćena pusta, sterilisana i hladna, ali veličanstvena, u svojoj svojoj lepoti.

Izašli su na obalu i zastali da sačekaju ostale plivače koji su im se pridružili. Onda su se popeli stepeništem na visoku zidanu kulu koja je nekada verovatno služila kao svetionik brodovima koji dolaze iz daljine. Odatle su imali pogled na okean i videli su kako, na nekoliko stotina metara od kopna, veliko jato plivača kruži kao da čuva ostrvo od neke pogibelji. To isto činilo je i ogromno jato ptica koje je u nekoliko prstenova letelo u suprotnim smerovima.

— Šta se to događa? — upita Vrhovni.

— Ne znam, časni — reče Mark.

— Ne vidim baš dobro odavde, ali očigledno još nije sve završeno. Možda bi bilo dobro da imamo kod sebe bar neku opremu.

On pozva putem kompjutera svoj brod. »Bel-Ami« se posle nekoliko minuta spusti iz zenita pravo pred njih. Odmah su dobili sve kompjuterske izveštaje i saznali šta se događa. Svi sateliti i sonde osmatračići

govorili su da je Atlantida okružena prstenom od dvadeset milja ispunjenim živim stvorenjima, čija je ogromna unutarnja energija smirivala talase okeana, a ptičja krila su zaustavljala vetar koji je pokušavao da se probije. Na monitoru su se jasno ocrtavala ta dva snažna prstena sačinjena od tela, ali i ogromne energetske moći svih tih stvorova koje je i dalje čvrsto i sjedinjeno držala centralna sila čiju je žižu i dalje predstavljala sipa.

Dubinske sonde javljale su, međutim, još nešto. Iz dubine zemlje stizali su neobično snažni impulsi koji su nagoveštavali pojavu erupcije, pucanje kore ili vulkana.

— To je ona sila, negativna sila koju smo izazvali, zar ne? — upita dečak.

— U pravu si, Petruse — reče Mark. — Naša snažna energija morala je da izazove reakciju i ona će doći iz unutrašnjosti naše planete. I pogledaj gde će se to zbiti.

Na demonstracionoj ploči videli su mesto gde je dno okeana počelo da se ugiba, trese, i već raspada.

— Poznajete li to mesto?

Niko nije mogao da se seti gde je to.

— To je mesto gde je trebalo da se pojavi Atlantida. Ono sa koga je ona nestala. Tu je planeta želela da je ponovo uništi.

— Nije moguće.

— Moguće je, stari moj — reče Mark. — Izgleda da ova planeta i dalje ima nešto protiv Atlantide.

— Znači li to da Atlantida...

— Da, to znači da ona nije vraćena na staro mesto. Kolekcionari su tačno znali šta će se dogoditi. Oni sve znaju.

I tada osetiše kako se tlo trese pod njihovim nogama. Zemljotres je uzdrmao ostrvo a onda u daljini

ugledaše stub dima i vodene pare koji se dizao k nebu. Vulkan je probio iz utrobe Zemlje i da se ostrvo našlo na tome mestu bilo bi razoreno, sada konačno razoreno. Ogromni talas valjao se ka Atlantidi ali sa kule se jasno videlo kako se on raspada u sudaru sa velikim zidom plivača. Isto tako ni ogromni oblaci dima i snažan vetar nisu mogli da se približe kontinentu. Bezbrojna ptičja krila razvejala su ih i poslala nekud ka pučini. Atlantida je ostala nedirnuta.

Čitava dva sata trajala je ta borba vulkana i mora sa bićima koja su čuvala ponovo rođeno ostrvo, a onda pred zalazak sunca sve poče da se smiruje. Negativna sila je popustila. I sada je Mark zajedno sa ostalima video kako se veliki prsten ptica polako raspada. Ptice su se razilazile na sve strane, a neke su letele prema ostrvu, sle-tale na njegove stene i letele prema sredini kopna.

Na monitoru su videli i sliku koju su im slale sonde iz vode – jato se razilazilo, velika sipa se naglo udaljila i kao da je sa sobom odnela i onu silu kojom je sve držala oko sebe. Ribe, foke i druge životinje bile su za trenutak malo ošamućene a onda zaplivaše svojim putevima kuda ih je nosio nagon. Okean je uskoro izgledao sasvim normalno kao i nebo nad njim.

– Komodore, čestitam vam veliki dar koji je dobila Zemlja! – čuo se glas iz komunikatora.

To se redovnim putem javljao Mesec. Očigledno, velika zaštitna sfera je nestala zajedno sa jatom, ogromna energija vratila se u bića iz kojih je potekla.

Mesec je prenosio i pozdrave Vrhovnom iz cele Galaksije i zahteve za posetu Atlantidi.

– Moraće da pričekaju na to – reče Vrhovni. – Još je ni mi nismo videli.

– To ćemo moći tek ujutru. Sada je već kasno i treba da se odmorimo.

Izneli su zatim rezerve hrane iz »Bel-Amija« i podelili ih sa ostalim plivačima koji su se okupili pod kulom.

I pre nego što će se prepustiti snu, Vrhovni je, na Petrusov predlog, morao da izda naredbu da se na Atlantidu niko ne može iskrcati bez prijave upravi luke, niti se ostrvom može kretati drugačije sem u odeći starih Atlantidjana. Bila je to prva naredba izdata u novom gradu.

– Mark – reče zatim starac, – prepuštam sada tebi sve jer nemam smisla za ovakve stvari, a ti već i u kući imaš dobrog savetnika.

Iste večeri stigla je i poruka od Viktora Abaze koji je najavio posetu u ime Atlantske Zvezde. I njemu je preneti nova naredba. Uskoro su svi zaspali, samo je još dečak ostao budan. Izašao je iz »Bel-Amija« i došetao do mora. Sedeo je zatim na obali slušajući lake talase koji su zapljuskivali mermernu obalu kanala. Gledao je kako se zvezde ogledaju u mirnoj vodi, a zatim pogledao ka zvezdama na nebu. Pratio je neko vreme kretanje velikih krstarica i dirizabla koji su leteli kroz visoke slojeve stratosfere, a onda se opružio i zaspao na tlu. Probudilo ga je tek sunce što se radalo i buka ptica koje su letele iznad njega.

23

DA LI JE TO BILA srećna slučajnost ili su to pripremili Kolekcio-

nari nikada se neće saznati, ali bila je činjenica da su u donjim prostorijama kule svetionika pronađene velike količine odeće kakvu su nosili stari Atlantidani. Bilo je sasvim dovoljno odeće da se obuku svi plivači kao i posetioци koji su stigli toga jutра zajedno sa Viktorom Abazom. Gotovo svi članovi Vrhovnog saveta uplovili su posle izlaska sunca u kanal koji je vodio ka unutrašnjosti ostrva.

Abaza je iskočio sa platforme svoje neobične lađe i odmah prišao Vrhovnom savetniku pozdravivši ga po protokolu, ali Vrhovni samo odmahnu rukom:

— Abaza, ovde ja nisam nadležan, ova teritorija je van zemaljske nomenklature, možeš da se obratiš komodoru Silardu. On će od sada voditi poslove Atlantide.

— Tako sam i mislio, časni — reče Abaza i obrati se Marku. — Markuse Silarde, svetlosti, želim sreću vašem kontinentu.

Mark prihvati pruženu ruku, a onda dodade:

— Časni Abaza, moram vas obavestiti da obaveze protokola predviđaju da obučete odeću Atlantide. Vi i vaši prijatelji možete se presvući u prostorijama kule.

Kada su se presvukli, Vrhovni sazva Savet sa jednom jedinom tačkom dnevnog reda: imenovanje Marka Silarda za vršioca poslova hiparha Atlantide. Mark je posle izbora zahvalio, a onda predložio da krenu u obilazak ostrva.

— Gospodo — reče on, — mi na Atlantidi ne raspolažemo za sada nikakvim prevozom. Bićete prinuđeni da idete peške do samoga Akropolja i Posejdonovog hrama. Zna li koliko treba hodati?

Mnogi nisu ni pretpostavljali da do Akropolja treba hodati desetak

dana, prelaziti kanale, uzvišenja i doline kako bi se konačno stiglo do srca ostrva i, kada je Mark to spomenuo, većini je bilo jasno da se u takvu avanturu ne mogu upustiti. Među prvim je odustao i sam Vrhovni, kao i polovina savetnika, ali gotovo svi plivači su odlučili da krenu sa Markom. Želeli su da dostojno završe svoju misiju, jer svi su oni verovali da je njihovo plivanje bilo, u stvari, plivanje za Atlantidu.

Izdvojili su sve rezerve hrane koja se zatekla u »Bel-Amiju« i Abazinom brodu i podelili je između sebe. Bilo je dovoljno namirnica za desetak dana, uz racionalnu upotrebu.

Naravno, mogli su oni jednostavno da odlete do Akropolja, ali novi hiparh je smatrao da bi to bilo skrnavljenje svetog ostrva. Pravilo će i ubuduće za sve posetioce biti da se kroz ovaj predeo mogu kretati samo klasičnim prevozom, a takvog ovde još nije bilo. Zato su oni kao prvi morali da pešače. Jedino što ih je vezivalo sa svojim vremenom bila je radiokomunikacija, jer nje nisu mogli da se odreknu zbog mogućih iznenađenja koja je krila Atlantida.

Krenuli su polako ovim, još mrtvim ostrvom, nad kojim su, kao jedini znak života, letele ptice u potrazi za novim staništima. Oblaci u daljini ublažavali su oštrinu pejzaža bez drveća i trave. Uskoro će ovde sve to biti obnovljeno, ali mala ekspedicija još je bila izložena mogućim surovostima napuštenog kraljevstva.

Trebalo im je čitavih pet sati hoda da stignu do prvog malog utvrđenja sa čijih zidina ugledaše prvi od velikih prstenastih kanala koji su čuvali Akropolj i Posejdonov hram. Bio je to prvi od trideset

prstenova iskopanih u tvrdoj steni, obloženih bronzom i orjehalkom. Posle predaha, krenuli su ka kanalu i pronadoše vitki kameni most što ih je vodio u široku ravnicu iza koje ih je čekao novi kanal sa zidovima od uglačanog mermera. Tu su rešili da zanoće. Umorni od hoda pod snežnim suncem, gotovo svi zaspase čim su se opružili po još toploj zemlji iz koje će uskoro, posle prvih kiša, niknuti trava.

Samo Mark nije mogao da spava. Popeo se na vitki most i osluškivao apsolutnu tišinu noći koju su remetili samo šumovi iz kanala koji su već zaposele ribe iz Atlantika i vetar koji je lutao između glatkih zidova. Tamo u daljini, u samom srcu ovog mrtvog kraljevstva, kao da je naslućivao kako se neke vatre pale ili su to bile niske zvezde ili iz oblaka. Pitao se samo, hoće li svi koji su pošli sa njim izdržati ovaj naporni marš kroz surovi pejzaž koji još nije bio prava Atlantida.

Sada se i on kao Petrus prethodne noći, zagledao u zvezdano nebo prepoznavajući zvezde i sećajući se svojih putovanja do njih i naseljenih svetova o kojima se, u vreme kada je svet Atlantide bio živ, nije ništa znalo, kada su zvezde bile samo bogovi i demoni koji odozgo vladaju i upravljaju ljudima. Video je kako se letelice kreću po redu vožnje svojim utvrđenim koridorima i shvati svu besmislenost svog položaja i svega što se dogodilo. Jedan ovakav grad iz legende vraćen je u vreme sa kojim nema nikakvih dodirnih tačaka, a kakav bi to tek užas bio da su se sa njim vratili njegovi stanovnici. Bila bi to najveća grupa mentalno poremećenih od kada postoji čovečanstvo. Niko ih ne bi vratio razumu kada bi shvatili gde su stigli.

I zašto je Atlantida vraćena? To pitanje počeo da ga muči. Naslućivao je da u tome postoji skriveni smisao i nadao se da će ga otkriti. Morao je to da sazna što pre i pre svih.

Probudio je prvo Vandu i saopštio joj svoju odluku.

— Mislim da ne grešiš, Mark — odgovorila je i polako dodirнула dečaka. — Petruse, treba da kreneš sa ocem.

Dečak nije pitao kuda i on je znao da je to zadatak koji mora da izvrši. Ustao je zategao sandale na svojim bosim nogama, sakupio ono malo svoje opreme i već je bio spreman.

Mark je onda probudio Viktora Abazu i predao mu vođenje grupe, a onda su jedan drugom stegli ruke, pa otac i sin krenuše preko mosta ka srcu Atlantide.

Bio je to ubrzan hod, ne onoliko brz koliko bi Mark mogao da ide, već prilagođen dečakovoj snazi, a ipak trećinu brži od normalnog hoda. Petrus je već bio navikao na ovakve marševe koje je nekoliko puta prošao tokom obuke u školi. Sećao se i tri teška marša sa ocem duž obale Pacifika u Čiliju i preko snažnih pustinja Antarktika.

Od samog početka nisu progovorili ni reč, a sporazumevali su se pokretima i pogledima poput pripadnika reda hodača. Tako nisu gubili snagu nijednim suvišnim pokretom, ni glasom, ni korakom. Išli su ubrzanim ritmom koji je rastao tri sata, a tri sata tekao ravnomernim korakom sa tri sata usporavanja i pet sati sna. Tako su se smenjivali dan i noć, san i hod, a da nisu razgledali predeo i nisu se zaustavljali zbog prepreka, lepih predela, neobičnih građevina. Sve to će kasnije moći da obidu i vide. Sada su mo-

rali da požure tamo gde su ih očekivali.

Ako je Mark i znao šta ih i ko očekuje, dečak je to samo naslućivao, ne usudjujući se da veruje u to.

Imali su sreću da ih je u dva navrata uhvatila kiša koju su mogli piti sa svoga lica a da se ne zauzstave, već da osveženi ubrzaju i dobiju nekoliko hiljada koraka više nego što su računali. Prelazili su kanale, kamene i drvene mostove, mostove i zemljouze od bronz i opsidijana, prolazili preko naselja, kroz dvorce, preko trkališta i vojničkih vežbališta, kroz nekadašnje predele gde su bile i gde će biti šume, gazili preko korita reka i povlačili se kroz kamene tesnace. Ali nikako nisu menjali ritam svoga hoda niti ritam disanja. Držali su se prvog pravila bratstva hodača imajući na umu samo jednu misao: da ih tamo neko očekuje, ne trudeći se više ni da pomisle ko je to i šta traži od njih.

Više nego ikad Mark je bio ponosan na na koji nije posustajao već je koračao za njim i pored njega, pa ispred njega, kao ravnopravan partner.

Bio je peti dan kada su prelazili poslednji zlatni most na kanalu obloženom bronzom i plavim kamenom, opsidijanom i vatrenim oriehalikom. Tada prvi put zastadoše da se nečemu dive jer pred njima je bleštao Akropolj i kraljev grad. Mark odmah pokaza sinu ulaz kroz velika vrata koja su čuvala dva džinovska bronzana lava s telima koja su podsećala na zmajeve.

Bilo je jutro tog petog dana i sunce sa istoka blesnu iza njih, jer ulazili su kroz istočna vrata, ali njihove oči zablesnu sunce sa zapada jer se svetlost odijala sa zlatnih zidova što su štitili Posejdonov hram.

Bila je to nekoliko puta lepša slika nego ona koju je Mark video sred asteroida koji je doskora čuvao ovo svetsko čudo. Svetlost sunca oplemenila je, ali učinila još strašnjim, ovo džinovsko zdanje podignuto u slavu boga mira.

Prolazeći pored zlatnih kipova kraljeva i kraljica Atlantide udoše u hram, jer tamo je bio onaj koji ih očekuje. Zastadoše na vratima. Mark pogleda ka žrtveniku i dodirnu rukom sina. Ali i dečak ga je već video.

Petrus Veliki gledao je prema njima smešeći se svojim plavim očima. Bio je obučen u belu odeću prvosveštenika i imao je srebrne sandale na nogama. Prišli su mu i zagrlili se.

— Hvala ti, Markuse, što si doveo dečaka.

— Znao sam da želiš da ga vidiš — reče Mark.

Petrus je pažljivo posmatrao svog unuka kao da obnavlja u sebi neko davno vreme, nešto što je zaboravljeno i iščezlo.

— Ti si, Mark, bio nešto stariji kada sam ja otišao, zar ne?

— Da, tri godine, ali bio sam, u stvari, mlađi nego što je sada on.

— Razume se — reče starac.

Sva trojica su znali da imaju premalo vremena da bi mogli da razgovaraju. Zato su ćutali i smešili se jedan drugom stapajući se u jedno biće. Menjali su između sebe osmehe, ljubav, radost susreta i ispunjavali jedan drugog najboljim što su nosili u sebi.

— Mark — počeo starac, — ti si sada hiparh Atlantide, iako znam da ti do toga nije stalo, ali znaj da od toga ne možeš pobeći, jer to nije čin Vrhovnog, ovo nije obična obaveza. Atlantida nije vraćena Zemlji da bi bila muzejski ukras. Ona je

put, novi put među zvezde. Pogledaj.

Mark pogleda iznad žrtvenika između dva mermerna stuba i ugleda nešto nalik na treperenje svetlosti. Odmah je shvatio o čemu se radi. Bila je to pukotina u vremenu, jedan od onih čvorova koji spajaju svetove, preko kojih se može stići tamo gde do sada niko iz Galaksije nije mogao ni da pomisli da se može stići.

– Mark, Zemlja je ovo zaslužila, sva ova stvorenja koja se ovde vole i bore za ljubav. Atlantida vam je došla kao dar i morate je sačuvati. I ne zaboravi, još nisu uništene sile koje žele da je razore.

Više ništa nije trebalo da kaže, jer komodor je sve već znao. Atlantida je simbol, ali i put među zvezde, kao što je i povratak kroz vreme u prošlost i staza za budućnost. Ona

je dar i opomena. On klimnu glavom.

– Onda je sve rečeno – dodade Petrus Veliki. – Moram vas ostaviti, jer moje putovanje još traje, ovde sam samo u prolazu.

Stegli su ponovo jedan drugog u zagrljaj i starac se zatim primačevici žrtvenika iza koga nestade poput senke koja blede. Mark i dečak ostali su sami sred hrama zagledani u treperavu svetlost vremenske pukotine sred koje ugledaše veliki brod kako se udaljava. Bio je to »Kastor«, davno izgubljeni brod Petrusa Silarda. Nestao je nekud na putu ka nerazumljivim svetovima.

Mark za trenutak poverova da će se vremenski čvor zatvoriti, ali to se nije desilo. Znači, istina je, odavde je otvoren novi put među zvezde. Treba li krenuti njime?

K R A J

NEUSPELI KONTAKTI

Imaću zadovoljstvo da lovim male Terane. Nisam još bio u prilici da se time bavim. Sada je došao na mene red da ih uhvatim i stavim u svoj kavez, kako bih ih mogao posmatrati. Skoro svi moji prijatelji već su se bavili time. Lovili su ih i držali u svojim kavezima i posmatrali, ali sve se to završilo jako loše po mala bića. Zatvoreni u kavezima, besneli su, izvodili samrtničke igre, padali u apatiju i umirali. To sam saznao iz rasprava koje su vođene u krugu gospodara. Na tim raspravama čule su se i smešne izjave o mogućnosti da kod Terana postoje tragovi inteligencije, ali je to opovrgnuto od većine koji su imali prilike da ih posmatraju.

Istina, ja nemam prava da govorim o njima, jer sam ih video samo na trenutak, dva puta, kad su mi to dozvolili moji prijatelji Moak i Pito. Ništa naročito nisam mogao da primetim kod njih sem da su Moakovi bili u stanju letargije, dok su Pitovi očigledno već bili mrtvi. Verovatno su mi ih zato i pokazali.

Prave aktivne Terane nikada nisam video, pa ne umem ništa da kažem o njihovom ponašanju, ali sam siguran da bih mogao da ih prepoznam kad ih budem ugledao. I nadam se da će se to uskoro dogoditi, jer sam dobio naređenje da odem u onu zabit, među ružne planine, šume i močvare, gde se nalazi njihova kolonija.

U stvari, izgleda smešno, ali je istina da su oni na našu planetu stigli iz svemira. Spustili su se jednoga dana u nekim lomnim čau-

rama, koje se sada nalaze u dvorištu palate gospodara. Neverovatno je kako su mogli da u njima dođu čak od Tere do nas, jer se dobro zna da od Tere do naše planete svetlost putuje sedamdeset i devet puta više no što je Teri potrebno da obide svoju zvezdu. Treba još reći da su oni tako mali i krhki da ih je u jednoj čaurici bilo po nekoliko stotina, a čaure su bile tolike da bismo u jednu s mukom stali Pito, Moak i ja.

Ne znam, možda su u pravu oni koji veruju da kod njih ima tragova inteligencije, iako je baš to njihovo putovanje dokaz da nemaju ni trunčice pameti. Nijedan mudar narod u svemiru ne bi se uputio na uzaludno putovanje i zlaganje napora i neizvesnosti, jer u svemiru zaista nema ničeg privlačnog. Verovatno ih je poterala neka goloma nevolja.

Naš narod, iako moćan, verovatno najmoćniji od svih postojećih naroda među zvezdama, davno se odrekao takvih putovanja. Ne kada, u mladosti našeg sveta, bili smo svuda i videli šta se događa, čak i na samom kraju galaksije i nigde nismo našli lepši i ugodniji svet od našeg. Bili smo i na Teri, planeti s koje su došli ovi mali prljavi stvorovi, i videli smo da tamo nema ničega sem neuredene prirode, smešnih gomila primitivnih naselja od blata i kamena i milijardi sitnih bića koja gmižu, plivaju ili lete. Već na prvi pogled tamo nam se sve zgađilo i napustili smo Teru. Nismo, uostalom, imali s kim ni da uspostavimo kontakt.

I, eto, sada su se ti mali prljavi Terani pojavili na našoj planeti. To

je već prevršilo svaku meru. Došli su bez najave, bez naše dozvole, i, što je najgore, ne umeju ni da uspostave kontakt sa nama, jer su strahovito primitivni i nerazumni.

Bila je za nas prilična uvreda kad smo videli kako se ponašaju, ali smo nastojali da budemo blagonakloni prema njima, da im pomognemo da se udobno smeste u kavezima gde ćemo ih posmatrati, međutim, oni su se pokazali kao agresivna i luda bića, i, kad su shvatili da su izolovani, počeli su da upotrebljavaju svoja oružja protiv nas. Naravno, njihova oružja su obične igračke, i nisu imala nikakvog dejstva na naš duhovno-energetski sastav. Uplašili su se kada su to shvatili i razbežali se na sve strane. Tada smo otkrili novu zabavu – lov na Terane.

Svaki dobar lovac koji je imao vremena i volje, mogao je lako uloviti po nekoliko ovih bića, i to je obično i činio. Držani su u energetskim kavezima, i služili za posmatranje u časovima dokolice. Iskustva stečena posmatranjem, razmenjivana su u krugu gospodara i raspravljalo se o pitanjima, kao što su: da li se Terani razmnožavaju, da li se hrane, imaju li duhovni život i energetski sklop ili samo atome materije?

Mišljenja nisu usaglašena ni o čemu, a još manje se uspevalo sa uspostavljanjem kontakta s tom primitivnom vrstom, koja nije uspela da razume nijednu od naših poruka. Zna se čak da nijedan od ispitivanih primeraka nije mogao ni da preživi pitanja koja su mu postavljena. Zato se moralo odustati od svakog daljeg ispitivanja, i doneta je odluka da se više ne podvrgavaju nikakvim naporima i da se mogu držati samo kao ukrasni primerci za posmatranje. Ubrzo su mnogi izgubili volju da ih drže i da se bave njima, jer su Terani umirali u energetskim kavezima.

Prestao je i lov na njih, a neuhvaćeni primerci ostavljeni su da lutaju pustim delovima planete, koji podsećaju na Teru. Tamo skoro niko od nas ne zalazi, jer se gadi prljavštine i neurednosti, ali neki posmatrači tvrde da su se mali došljaci tamo lepo snašli i da su osnovali svoju koloniju. Čak su počeli i da se razmnožavaju. To je dobro prihvaćeno od gospodara, koji su verovali da će kolonija postati odličan izvor novih primeraka za posmatranje, i da će se konačno uspostaviti kontakt sa njima.

Sad sam i ja dobio nalog da odem i da uhvatim svoje primerke. Neko je došao na ideju da ću ja možda imati više uspeha. Meni nije naročito stalo da se bavim time, ali to je moja obaveza. Dobro, ako je tako, idem, i uloviću dva – tri svoja primerka. Doneću ih u kavezu i posmatraču ih kad budem imao vremena. Osećam da ću uspostaviti kontakt sa njima. Videćemo.

2.

Najverovatnije, ja sam za sve kriv, pošto bi bilo nerazumno svaljivati krivicu na Terane. To ne bi mnogo ni vredelo, pošto su sada svi oni mrtvi. Znam da sada moram na odgovornost. Biću verovatno ukoren, možda čak i blago kažnjen. Moj postupak sa kolonijom malih prljavih stvorenja nije bio po propisu: nisam imao prava da ih uništim.

U svoju odbranu mogao bih da navedem kako su i oni sami krivi što nisu želeli da me poslušaju, niti su hteli da razumeju poruku koju sam im uputio, moleći ih da jedan par dode k meni na posmatranje. Oni nisu želeli da me čuju, i sve se završilo tragično po njih. Možda i nije tragično, jer su se posle njihove smrti njihovi duhovi sigurno vratili na Teru, i tamo su opet srećni, ako su pronašli nova tela.

A i kod mene su mogli da budu srećni, samo da su bili malo umniji.

Čak sam i ja mogao da budem srećan s njima. No nije uspelo. Nije uspelo apsolutno ništa. Pošlo je sve naopako, i za njih i za mene. I tako malih prljavih Terana nema više na našoj planeti.

Kada sam dobio naređenje da ulovim svoj par, lepo sam se pripremio. U stvari, ja to nisam prihvatio kao lov, već sam samo želeo da ih pozovem na saradnju. Nisam, u stvari, hteo da ih progonim i hvatam, već da ih jednostavno zamolim da budu moji gosti i uživaju blagodeti moga doma. Sve sam lepo zamislio i verovao sam da ću uspeti. Bio je to najbolji način da se spreči neka eventualna povreda ili čak njihova smrt. Verovao sam da su oni ipak toliko inteligentna bića da će sve shvatiti i da ćemo, uz obostrane napore, vremenom uspostaviti kontakt. To bi bilo korisno i za njih i za nas. Za njih posebno, jer bismo im otkrili mnoge naše tajne, uputivši ih u veštine i znanja koja su im bila nedostupna.

Naša velika zvezda utonula je u tamu svemira kada sam se pokrenuo iz svoga oblaka, iz ugodne i meke čaure, koja me je štitila od jakog zračenja i pružala mi mogućnost da se odmorim od prethodnog ciklusa tame. Bilo je to najpogodnije vreme da posetim daleku koloniju Terana, koja se nalazila iza kamenih planinskih lanaca, tamo gde su šume i vode. Ugodno sam putovao, klizeći nad samom površinom kamena ploče, koja predstavlja lice naše postojbine. Dok sam tako polako klizio, divio sam se velikom delu koje smo stvorili, pošto smo izravnali džinovske gromade planina i klanaca što su nam smetali da se igramo i šetamo površinom. Nekoliko puta spustio sam se sasvim nisko, da bih dodirnuo prijatnu glatku ploču, a to me je ispunjavalo beskrajnom radošću i ushićenjem što sam dete Origoa. Nikoga na putu nisam sreo, kao da su se svi povukli i omogućili mi da se nesmetano krećem ka lovištu.

Kroz veliku pukotinu u planinskom lancu, provukao sam se do predela u kome je bila njihova kolonija. Bio sam tih, nisam želeo da ih uplašim ili uznemirim. Bez napora sam utvrdio gde su se smestili. Na ivici šume, blizu močvare, ugledao sam njihovo naselje, sagrađeno od blata, lišća i kamena. Bili su u svojim komorama.

Posmatrao sam ih odozgo i video da njihova tela miruju, ali sam jasno osećao zbrku koja vlada u njihovom umu. Nijedno stvorenje od njih nije imalo istu svest, istu misao ili istu sliku u sebi sa nekim drugim u grupi. Bili su tako nesrećni i nesređeni, a potpuno apatični, tako da su me podsećali na nas same u trenutku kad smo obuzeti energets-kom slabošću.

Osetio sam sažaljenje prema njima i neodoljivu potrebu da ih razumem i da im pomognem, ali sam naslućivao da će to ići teško, jer nikom do sada to nije uspelo.

I tako, zagledan u njih, shvatio sam šta treba da uradim. Sve te njihove neujednačene svesti, opterećene i nesređene, morao sam da ujedininim i spojim sa svojom. Bilo je to za njih jedino spasenje. Spustio sam se nisko, obuhvatio ih svojom austom i propustio ih kroz svoju najbolju i najlepšu misao, mekšu i od najmekšeg oblaka koji se rađa na jugu naše planete.

U prvom trenutku poverovao sam da sam uspeo u svojoj zamisli i da ću moći da im se približim, ali sam tada video kako oni skaču sa svojih mesta, kako se hvataju za glave, istrčavaju iz zaklona, besomučno počinju da trče u raznim pravcima. Imali su svi usvesti istu misao, blagu sliku o vatri naše zvezde, o beskrajnom energets-kom izvoru, jer sam to uneo u njih. Znao sam: treba da im se javim, da im kažem da sam tu, i da ih pozovem da mi se okrenu i pridu.

Učinio sam to najblaže što sam mogao, ali tada se dogodilo ono čemu se nisam nadao. Svi su istog

časa zastali, a onda se sručili na tle. Pozvao sam ih još nekoliko puta, ali više nisu mogli da me čuju. Misao koju sam im saopštio bila je suviše teška za njih da je nisu razumeli, niti preživeli.

Stajao sam tako neko vreme nad njima, i bilo mi ih je žao, ali tu se više ništa nije moglo učiniti. Morao sam, nesrećan, da se vratim u svoj oblak.

3.

Bio sam saslušan i strogo ispitan od strane gospodara i njihovih pomoćnika. Nisam rekao ništa više nego što je trebalo, već samo ono što se stvarno dogodilo. Znali su da je tako i prihvatili su moj iskaz. I naravno nisu se dvoumili u svojoj odluci. Odlučili su da nisam kriv, što je, dakako, bilo tačno. Odali su mi čak i priznanje što sam sa Teranima postupao izuzetno pažljivo, blaže nego iko do sada, i da je svemu kriva njihova krhkost, slabi

um i mala inteligencija, ako su je uopšte imali. Ipak, tome je najviše bilo krivo njihovo telo. Oni su svoje živote smestili u vrlo krhke zaštitne omotače, a to je uticalo na njihovu sposobnost da se odupru naporima koje izaziva prijem naših poruka.

Na kraju, svi smo zajedno iskazali žaljenje zbog ovog događaja, i zakleli smo se da ćemo, kad budu stigle nove čaure sa Teranima, biti pažljiviji, čak stotinu puta pažljiviji nego do sada, jer nam je zaista stalo da uspostavimo kontakt i prosvetimo taj mali prljavi narod.

Još nešto, zaboravio sam reći da je ovo bila osma kolonija Terana koja je stradala na našoj planeti, ali oni su uporni i nadam se da će se opet pojaviti.

Da, upravo mi javljaju, primećene su njihove nove čaure koje se približavaju našoj planeti. Znači, uskoro ćemo imati novu koloniju i nove primerke za posmatranje. Valjda će ovi biti otporniji i spremniji da prime naše poruke i naše znanje.

Milica Danković

ROBOTE UBIJAJU, ZAR NE?

Iako su vrata dnevne sobe bila dobro zatvorena, Mark je mogao da čuje sve. Nije bio programiran da prisluškuje, ali oni su tamo zaista vikali. Kao da im nije bilo stalo do toga da li će ih neko čuti. Mark, metalno tapkajući, ode u ugao pored prozora. Zrak sunca zatreperi na njegovoj sjajnoj metalnoj koži. Oseti neko čudno zujanje u dubini glave. Osluškuje, tih i nepokretan. I nepotreban.

Jednom, pre mnogo godina, doveden je u ovu kuću. Bio je nov, pametan, sveznajući. Govorili su mu: »Dragi Mark, molim te uradi to i to«, ili, »Baš je naš Mark nešto izuzetno.« Gospodina je čuvao još dok je ovaj bio dete. I sada u memorijama čuva sve što je Gospodin bilo kada izgovorio, uradio. Zna sve njegove sitne navike. A Gospoda je nešto sasvim drugo. Činilo se da ga je zamrzela čim je kročila u ovu kuću. Svaka njena naredba upućena njemu odiše prezirom i mržnjom. Bio je samo jedno beskrajno komplikovano klupko neorganske materije, ali je mogao da oseti tu mržnju skoro kao neku kiselinu.

Iz dnevne sobe reči Gospode zvuče nemilosrdno i tvrdo. Reči Gospodina nekako bojažljivo lebde u vazduhu.

— Dokle ćemo starog Marka držati kod nas? Odavno je odslužio svoje!

— Ali, draga, on je postao skoro deo porodice.

— To nije najvažnije. Moramo da nabavimo novog. Niko od naših poznanika ne drži ovaj tip robota. Verovatno nam se iza leđa podsmevaju. Ili misliš da nismo u stanju da kupimo novog? Uostalom, njegovi refleksi su sasvim popustili.

— Znam, sa njima nešto nije u redu. Odgovori mu stižu koju sekundu kasnije nego što bi trebalo.

Mark je i sam znao da je to tačno. Nije više koordiniran kao pre. Tešio se time da mu se možda neki šraf negde olabavio i da to nije ništa ozbiljno.

— Zašto onda odugovlačiš? insistirala je Gospoda.

— Pa to nije isto kao promeniti nameštaj ili kupiti nova kola! Mark jeste zastareo, ali je mnogo učinio za mene. Ne mogu biti tako nezahvalan.

— Ne razumem tvoju sentimentalnost. Samo nepotrebno odugovlačiš stvar. Uostalom, šaljemo ga samo u Dom za stare.

— Ne govori o tom domu! Nije valjda Mark toliko na smetnji u ovoj kući!

Kontrolni dijagrami bljeskali su sve brže u njegovoj glavi. Znao je da Gospoda uvek postigne ono što želi.

Nedelju dana kasnije, stari Mark je stajao u prostranom holu Doma za stare robote. Ređ nije bio tako dug, ali je sporo odmicao. Napred, u polumraku hodnika bila su vrata. Otvarala su se bešumno i propuštala jednog po jednog ostarelog

robota. Malo njih je znalo istinu o ovom mestu. Mark je tu istinu davno saznao, zakopao je duboko u svoje memorijske ćelije, zaboravio na nju i sad je izronila otuda, nezvana i strašna. Pitao se zašto oni koji je znaju ne viču, ne traže pomoć, ne beže. Nije znao da ovu gomilu drži nada, robotska nada i, uz to, robotska poslušnost. Drži ih okovane, otkupljuje otpor, vodi u smrt. Zarobljenici su svog vremena i prostora i svojih programa poslušnosti. Niko ne otvara vrata i ne beži. I kuda da pobegne? Nisu programirani da pružaju otpor niti da budu neposlušni. Mark nije imao ugrađene suzne kanale jer su suze jednom robotu bile nepotreban luksuz. Ali da ih je imao, plakao bi. Bile bi to neutešne staračke suze. Da li bi mu bila uteha da je znao da su ljudi nekada u nezapamćena vremena ubijali svoje stare? Lapot – ubijanje svih starijih od pedeset godina! Čak je to bio svečan i ritualan čin. Najstariji sin bi, da bi sve bilo kako

treba, pozivao narod iz svog plemena: »Ljudi, dodite sutra kod mene na lapot!« I ljudi su dolazili.

Sada je sve bilo drugačije, bez rituala. Zarad svoje mirne savesti, ljudi su neprijatan posao isključivanja vitalnih funkcija robota prepustali robotima. Marka su naučili da je smrt propadanje stvari, ali sada kada treba to njemu da se desi, izgleda kao nemoguće. Možda će se desiti čudo! Možda će doći neko i izvesti ga iz reda smrti! U njemu bljesne začetak misli: »A šta ako je smrt samo prolazno stanje?« Senka misli odmah i ugasne. Roboti nisu programirani da shvate suštinu smrti. Jer ni čovek je nije shvatio ni prihvatio.

Vrata se pred njim lagano otvaraju. Kroz rastuću pukotinu, ceri se na njega užas praznine i beskraj. Dva robota mu prilaze sa nečim u rukama.

»U pomoć!«, čini mu se da se njegov krik čuje do neba, a u stvari, paralisan jedva čujno šapuće.

Milica Danković

TAJNA DREVNOSTALISMANA

Vreme početka priče je neodređeno. Počinjala je pre deset hiljada godina, ali i mnogo pre. Početak se dešavao i dešavaće se. Mesto početka takođe nije bitno. Jednom je to bila Kina, pa Indija, Evropa. Bitno je da se uvek odigravala jedna te ista scena. Žena, stegnuta srca, propinje se na prste i ratniku, sinu ili mužu, stavlja oko vrata amajliju. Lice žene nije radosno. Ona mrzi rat koji predstoji, bespomoćna je, ne može ga sprečiti i pokušava ono jedino i poslednje što može: da stavi nosioca talismana pod zaštitu moćnih sila i duhova. Ona ludo veruje u to. Ta vera je razna i ratnik mirno kreće na klanicu.

Niko još nije mogao da utvrdi da li je slučajnost zaista slučajnost. Kada je Martin kasnije razmišljao o proteklim događajima, bio je iznenađen jer je shvatio da su se svi oni povezivali u jedan neumitni sklad kojim on nije mogao da upravlja. Nije voleo sterilne turističke aranžmane, a ipak je pošao na jedno takvo putovanje. Mnogo više ga je privlačila Azija, a krenuo je u Evropu da obide francuske zamkove. Možda je njegov kolega Karlo malo uticao da se odluči: »Ide nekoliko znanaca. Zašto i ti ne podeš sa nama na ovu stranu?»

Desilo se opet da je grupa neplanirano morala da zastane u ne-

kom manjem mestu na Loari. I dok su se ostali odmarali u hotelu, Martin je pozeleo da se prošetala. Slučajno je na raskršću, umesto desno, skrenuo levo, pa opet levo. U tihoj ulici naišao je na muzej. Za trenutak se dvoumio da li da uđe ili ne, bio je sit muzeja. Ušao je. Nije znao francuski, nije bilo vodiča, ali šta to mari. Samo se i ovoga puta uverio da svako mesto ima svoje kameno doba, svoju antiku i svoj srednji vek. Na samom izlazu, skoro iza vrata, opazi neobičan eksponat. U stvari privukla ga je godina. Na tri jezika je bilo napisano objašnjenje: *Talisman nađen na jednom francuskom bojištu 1917 godine.*

Ravno pre sto godina neko je prevrnuo jedan leš, možda radi pljačke, možda radi dokumenta o identifikaciji i našao ovo. Bio je to kraći svitak papirusa, ispisan, kako mu se učinilo, arapskim pismom. »Verovatno su to neke molitve«, pomisli, ali na dnu svitka spazi tri kvadrata. Jedan je bio izdvojen na devet manjih kvadrata, a druga dva na šesnaest. U svakom polju bio je ispisan neki znak. Ne razmišljajući zašto to radi, mašio se – beležnice i prepisao verno sva tri kvadrata. Sve bi palo u zaborav da slučajno nije pred Karlom izvadilo iz džepa beležnicu. Ovaj je odmah uočio čudne crteže. I oduševio se. Bio je enigmata, voleo je kombinatoriku i odmah je osetio da tu ima nečeg.

»Fa to su verovatno magični kvadrati«, najzad se dosetio i u prvom

mestu gde su zastali uspeo je da ih dešifruje. To je bilo njihovo prvo dešifrovanje i Martin ni slutio nije da neće biti i poslednje. Zaista su to bili magični kvadrati. Kvadrat 3x3 bio je ispunjen brojevima od 1 do 9, koji su bili raspoređeni tako da je zbir u svakom horizontalnom, vertikalnom i dijagonalnom redu bio 15. Kvadrat 4x4 sadržao je brojeve od 1 do 16 a zbir je bio 34. Treći kvadrat je bio ispunjen imenima bogova.

Na kraju puta Martin je već bio opsednut tim đavolskim slikama. I dok je Karlo sa uživanjem kombinovao nove brojeve i stvarao nova rešenja, on je razmišljao o tome kako to da su postali talismani i zaštitnici od smrti. Kasnije, mogao je da se igra i da naredi svom kompjuteru da mu nađe, na primer, sve kvadrate 5x5. Znao je da je to čista besmislica. Nepotrebno traćenje vremena. Nekada, 60-tih godina prošloga veka ovaj posao kompjuter je mogao da obavi tek za 900 hiljada milijardi godina. To je skoro milion milijardi godina neprekidnog rada. Sada je za to bilo potrebno neuporedivo manje vremena, a ipak bila bi prava ludost trošiti na tako nešto dragoceno kompjutersko vreme.

Mučio ga je i dalje nađeni talisman. Danima je razmišljao o njemu. Neko je nekada šetao šarenim i bučnim istočnjačkim bazarom i naišao na mali i neugledan dućan. Trgovac je sedao na asuri i na glas hvalio svoju robu. Ko bi odoleo da za nekoliko novčića ne kupi svoju sreću ili sreću za nekog svog bližnjeg? Martin je mogao samo da mašta o čudnoj sudbini amajlije. Zatim se odlučio da ipak nešto preduzme. Uneo je u svoj kompjuter podatke o svoja dva kvadrata i tražio da ovaj sazna sve što može o njima. Posle dva duga minuta dobio je šturo objašnjenje.

– Do prve pojave u Evropi bili su poznati mnogo vekova ranije. Ne zna se zemlja, ne zna se vek, čak ni

milennijum kada su se pojavili. Ne zna se koja je drevna civilizacija znala prva za njih.

Martin je ovim bio iznenađen. Znači li to da su ljudi još u nezapamćeno davnoj prošlosti shvatili da brojevi imaju nekakav svoj samostalan život, divan i zagonetan? Pun tajni. Dve čudovišne figure, koje su harale njegovim mozgom, postale su još interesantnije. Bile su tako samodovoljne, pune harmonije i potpuno zatvorene u sebe same.

Malo uzbuđen, naredio je dalje:

– Ispitaj da li su brojevi u kvadratima simboli za nešto drugo, neka šifra možda!

Kada se odgovor pojavio izgledalo je da je kompjuter skoro ljudski srećan jer je uspeo da u zabitim i davno nekorišćenim bankama informacija nađe ono što je želeo.

– Iza brojeva kriju se određeni suglasnici. Za kvadrat 3x3 su d, t, b, g, h, z. Neki se javljaju po dva puta: kao meki i kao tvrdi suglasnici.

– Da li se to može pročitati?

– Ne, nedostaju samoglasnici. Prvi magični kvadrati su krili imena duhova, koja se nikada nisu smela da izgovore glasno. Tajno znanje se na ovaj način krilo od neposvećenih.

Znači, to je bila igra skrivalice. Koje samoglasnike ubaciti, kako intonirati reči, kako ih naglasiti? Bilo je to već davno izgubljeno znanje. A šta ako su i šifra za nešto drugo? Ako postoje više civilizacijskih slojeva? Nije očekivao neki rezultat, ali ipak naredi:

– Pokušaj da saznaš da li se iza slova ne krije nešto drugo. Ovoga puta i kompjuter i njegov vlasnik bili su zgranuti.

– Bili ste u pravu. Iza toga kriju se određene reči: kuća, vrata, oružje, kamila, ograda, bik, kvaka, mešina, rešetka.

Devet reči su izazivački blistale na ekranu. Osetio je da se približio nečem velikom, neobjašnjivom i da je njegov mozak udružen sa komp-

juterom isuviše nemoćan da ponire dublje. Jer onaj ko shvati brojeve u njihovim čudnim kombinacijama istovremeno će shvatiti šta je vasiona, a to je značilo da poseduješ neku božansku moć. Znao je da su tako verovali drevni filozofi, da je tako govorio Pitagora. Shvatio je da je naišao na zid, na tajnu. Neko je želeo da se određeno znanje što dublje sakrije od običnih ljudi. I sakrio ga je tako da ga niko više nije mogao da protumači i koristi. Ili je to bio poziv budućim pokolenjima: »Hajde, pokušajte, proniknite do same suštine tajne!«

Odlučio je da krene drugim putem. Ovako je sve delovalo nekako mistično. Treba videti šta matematika kaže o ovim kvadratima. Odgovor je dobio skoro trenutno:

– Služe za umnu gimnastiku, za razvijanje sposobnosti kombinovanja. Oni su i matrice za ravno-pravne igre kada oba protivnika imaju iste šanse. Takođe se preko njih mogu izraziti neke veze, relacije. Postoje i panmagični kvadrati, savršeni, koji u sebi sadrže izuzetne pravilnosti.

Martin je već bio umoran i pomisli da je dovoljno radio kada se kompjuter ponovo javi.

– Pokušao sam da nadem vezu između horizontalnih redova. Oni mogu biti simboli neke kolektivne sile, neke »struje« koja teče neprekidno. To može biti i protok informacija, ali i ko zna čega još.

Martin se trgao. Nije od ove mašine očekivao ovoliko moć rasudi-

vanja. Ljudska sujeta je bila povredena. Da bi pokazao da se nije predao, nasumice izvali nešto što je učio u školi:

– Pretvori magični kvadrat u dvoični sistem!

– Dobio sam »superbroj« za koji nemam odgovarajuće simbole.

Ekran naglo zatamne, na njemu se sve izbrisa, a onda bljesnu na njemu jedna predivna šara, prava arabeska. Bio je to devetougao nik. Presecao je sam sebe i presijavao se u svim duginim bojama. Pulsirao je, treptao, pozivao na nešto. Činilo se da »govori« neki svoj govor. Martin je bled i skoro omađijan gledao u ovu živu sliku. Delovala je nestvarno, nikada tako nešto nije video. Oseti lagani pritisak u glavi a zatim i sve jaču glavobolju. Upinjao se da shvati simbol. Uzaludno. Bespomoćnost ljudskog mozga bila je očita. Košmar je prestao kada Martin pritisnu dugme. Sada je bio ljut. Verovatno je kompjuter hteo da priredi neko iznenađenje. Kada ga je ponovo uključio i upitao šta je onaj crtež predstavljao, odgovor je bio neočekivan:

– Ne znam ništa o crtežu.

A kada je Martin zahtevao da ipak pregleda svoje memorije, utvrdili su da tamo zaista ničega o tome nema, zadnja sekvenca je bila izbrisana. A bio je tako blizu neke iskonske tajne!

Nije ni primetio da je idućih dana sve ređe mislio na tajanstveni talisman. Nešto je brisalo i njegovu memoriju.

Dragi čitaoci,

U prodaji je 22. broj SF serije popularne **Roto-biblioteke X – 100**. Sa zadovoljstvom možemo konstatovati da je ona naišla na vaše prihvatanje, već i samom činjenicom što je okupila dvadesetak hiljada stalnih čitalaca. To je tiraž koji je, doduše, na granici rentabilnosti, ali kako je tek nešto više od godinu dana od pokretanja edicije, uvereni smo da će krug njenih stalnih poklonika početi da se širi. Utoliko pre što smo već u prilici da najavimo da će se u njenom izdavačkom planu za 1987. godinu naći dela mnogih velikih majstora SF. Uz nove naslove iz serije **„Zvezdane staze“**, zatražili smo dela **Rogera Zelaznika, Tomasa Diša, braće Strugackih, Olge Larionove, Ilje Erenburga, Pjera Bula, Džeka Vansa, Džordža Martina i Lize Tati, Alekseja Panšina** i mnogih drugih, tako da ćemo moći da vam obezbedimo vrhunsko SF štivo.

Mnogi od vas su, međutim, naknadno uočili na kioscima ovu našu seriju, pa pismima traže informacije o dosad objavljenim naslovima, kako bi propuštene brojeve naručili pouzećem. Da bismo vam omogućili lakše snalaženje prilikom naručivanja ovih brojeva, prilažemo spisak i cene svih dosad objavljenih naslova.

1. Ch. A. Bell RAT ZA ANDROMEDU 17	100 dinara
2. Ch. A. Bell PLANETA OPĆINJENIH	100 dinara
3. S. Tyrkley UJED KOBRE	100 dinara
4. Ch. A. Bell GALAKTIČKA STAZA	100 dinara
5. Ch. A. Bell LOV NA PLANETI GABON	100 dinara
6. S. Tyrkley ZVEZDANI KONKVISTADORI	100 dinara
7. Ch. A. Bell POVRATAK KIBORGA	100 dinara
8. M. L. Arnaud POSLEDNJI FENIKS	150 dinara
9. Ch. A. Bell OBRAĆUN KOD CRNE JAME	150 dinara
10. S. Tyrkley DIVLJI LOVAC ZVEZDA	150 dinara
11. J. G. Vandell ZLODUH NAUKE	150 dinara
12. A. Osborne SMRT NA NEPTUNU	150 dinara
13. R. E. Vardeman KLINGONŠKI GAMBIT	200 dinara
14. R. Angelakis GALAKTIČKI TUNEL	200 dinara
15. Ch. A. Bell DUHOVI KAUS MEDIJUSA	200 dinara
16. S. Tyrkley ČOVEK VAN VREMENA	200 dinara
17. H. Vajnshtajn ZAVEŠTANA KRUNA	200 dinara

18. D. T. Bird ZELENE ZVEZDE	200 dinara
19. Liberti Borom GOSPODAR KEDROVE ŠUME	350 dinara
20. S. Tyrkley GOSPODARI KRUGA	350 dinara
21. S. Maršak – M. Kalbret OPERACIJA PROMETEJ	350 dinara
22. A i B. Strugacki STAŽERI	350 dinara

Poznato vam je takode da smo pokrenuli i posebnu ediciju »Supernova«, u kojoj su dosad objavljene 4 knjige:

1. Džejms Bliš SPOK MORA DA UMRE	400 dinara
2. Artur Klark KA SPUŠTANJU NOĆI	400 dinara
3. Kliford Simak NEVOLJE SA TIHOOM	400 dinara
4. F. Pol i Dž. Vilijamson PODMORSKO TRAGANJE	600 dinara

Svaku od pobrojanih knjiga najjednostavnije možete obezbediti ako ispunite priloženu narudžbenicu.

NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR IZDAVAČKA DELATNOST
21000 Novi Sad, Bulevar 23. oktobra, br. 31

NARUDŽBENICA

Ovim naručujem da mi se pouzećem pošalju sledeći brojevi

1) SF Serije Roto-biblioteke X – 100 _____

(upisati broj ispred naslova)

2) Biblioteke »Supernova« _____

Poručilac _____

Broj pošte, mesto: _____

Adresa stana: _____

U _____, _____ 1988. godine

Potpis

SLEDEĆA SVESKA

SCIENCE FICTION

Lin Karter

POD ZELENOM ZVEZDOM

Proučavajući stare tibetanske rukopise, glavni junak ove knjige otkriva kako da odvoji duh od tela i kreće na put u svom »astralnom« obliku. Dospeva na neobičan svet koji kruži oko jedne zelene zvezde i tamo zauzima telo davno umrlog heroja Čonga. Zaljubljuje se u princezu Nijam i doživljava mnogobrojne avanture posle jednog nesrećnog pada sa drveta (tamošnji ljudi žive u krošnjama drveća visokog pet-šest kilometara); napadaju ih džinovski pauci, biljke mesožderke, i, na kraju, padaju u ruke odmetnicima. Predvodnica odmetnika zaljubljuje se u njega...

